

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מור שהולך לפניו לעזרמי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בנחל).

למוד יומי

ב'בלי ירושלמי תוספתא

בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת וירא תשפ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

בארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגדאוו

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
דופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

גדפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

זבחים. פרק חמישי – איזהו מקומן דף מט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רמזה

והרי מעשר שהוא נפדה. אפילו בירושלים אם נטמא כדילפינן (כ"מ דף נג) מלא תוכל
שאתו ואין שאת אלא אכילה בשטמור וישאמו רשע משאות: אינו נפדה. אליבא דר' יהודה אלמא
איכא טפל חמור מעיקר היתם שטום ולא אליבא ולא חומרא הוא: קדשים לא חיילי
(עליהם). תחלת הקדש אתו חל בעל מום קבוע לקדש קדושת הגוף אלא קדושת
דמים בעלמא ויזנאן לחילין גמורין בפדיון
ואפילו ליגזו וליעברו כדנתיא פרק חרצאי לו
בסדר זימא (דף ט) חומר בתמורה שהתמורה
הלה על בעל מום קבוע ואין יוצא לחולין ליגזו
וליעברו מה שאין כן בזה דברי התורה כתיב
טוב ברע השווה בעל מום לתם לענין תמורה
על כולם נאמר וזהו היה ותמורתו יתה קדש
אבל זבח ראשון אם קדש הקדשות לא ממו
קדוש קדושת הגוף ואינו יוצא לחילין ליגזו
וליעברו כדנתיא בבכורות (דף יז) כל הקדשים
שקדש מומן להקדשין נפדה וליף לה קדשא:
קדשים פסח חולין קדשין. לא הלה עליהם
קדושה קודמת אבל תמורה בזה מכה קדושה
קודמת הלכך לאו טפל חמור מן העיקר הוא
הדא חומרא דעיקר הוא: שליטם הוא. ולא מותר
פסח מיקר למחשבה טפלי: ואיכתיא אלא
עויבא דעולה מהבא: דכתיב במקום ב'
העולה. חור ושנה ליגזו מקום שקבעתו עולה
לעולם אלא מקדשה ישיבו את האשם ואת זמל
במקום שחשיתו תהא קבלת דמו: דמו ואת דמו.
מזריג למיכתב שישחו את האשם דמו וירוק
וכתיב ואת דמו את לרבות את המקבל: ושנה
את הכבש וגו'. באשם מצורע כתוב שנה חמור
עליו לעכב: לכדנתיא ב'. דרצין להחזירו
לכלול הלכך לענין שחיטת צפון נמי בעי
להחזירו ואלא לאו דהר כתביה בנזויה כי הויכ
דלחזירה למתן דמו וזה אמרנא לא ניבעי צפון:
אי אתה יכול להחזירו לכלול. שיהא עד כשאר
הבבל: שיצא אשם מצורע. מכלל זאת תורת
האשם דהוה כתב מוצרע ואת דמו וירוק. וזה
המובא. אף כאן לשחיטת צפון נמי להחזירו הוא
דשנה עליה: לכתוב. שחיטת צפון באשם מצורע
ולא נכתוב גבי זאת תורת האשם ונגמור כלל
מנייה ומדכתביה הכא והכא לעיובא הוא:

והרי מעשר, והוא נפדה. ואילו לקח בכסף מעשר, אינו נפדה. דתנן, הלוקח בכסף מעשר שטמא, יפדה. רבי יהודה אומר יקבר. (נמאן אין, לא נמאן, לא). היתם, לא אליבא קדושתיה, למיתתם פדיוניה. והרי תמורה, דאילו קדשים, לא חיילי על בעל מום קבוע, ואילו אידי חיילא. תמורה, מכה קדשים קא אתיא. וקדשים, מכה חולין קאתי. הרי פסח, והוא אינו מעון מסיבה ונקיים ותנפתי חוה ושוק. ואילו מותר דיהי, מעון מסיבה ונקיים ותנפתי חוה ושוק. פסח בשארי ימות השנה, שלמים הוא. ואינתיא איקא, אכר קרא העולה, בקדושה תהא. אשם, מכלל דצפון. דכתיב 'במקום אשר ישחטו את העולה ישחטו את האשם'. אשפתן שחיטת, קבלה מנא לן. ואת דמו וירוק, קבול דמו נמי בצפון. מקבל עצמו, מנא לן. ודמו' ואת דמו'. אשפתן למצוה, לעכב מנא לן. קרא אחרינא כתיב, 'ושחט את הכבש'. והוא, להכי הוא דאיתא. האי מיבעי ליה לכדנתיא, דבר שהיה בכלל יוצא לדיון בדבר החדש, אי אתה רשאי להחזירו לכלול עד שייחזרו הכתוב לכלול בפירושו. מצוה, ושחט את הכבש במקום אשר ישחט את התפאת העולה במקום הקדש פי כהנאית האשם הוא וגו'. שאין תלמוד לומר 'כהנאית האשם'. מה תלמוד לומר 'כהנאית האשם', לפי שיצא אשם מצורע, לדיון בדבר החדש בזהוה יד ובהוה רגל ואין ימניה. וכול לא הוא מעון מתן דמים ואימורין לגבי מנחת, תלמוד לומר 'כהנאית האשם הוא'. מה תפאת, מעוניה מתן דמים ואימורין לגבי מנחת. אף אשם מצורע, מעון מתן דמים ואימורין לגבי מנחת. אם כן, נכתוב בתיא ולא אכל

והרי מעשר שהוא נפדה. אפילו בירושלים אם נטמא כדילפינן מלא תוכל שאתו ואין שאת
אלא אכילה ואילו לקח בכסף מעשר שני אינו נפדה אליבא דר' יהודה אלמא איכא
טפל חמור מעיקר כ"פ בקנתסר ובספרי פרשת עשר תעשר מפרש טעמא דרבי יהודה
משום דכתיב (ובסוף) כסף ראשון ולא כסף שני והא ראשון ברשע הוהב (כ"מ דף מה). גבי
סלען דירין דכסף סקן ריבוי שני חלקי בזה
שנמנר כאן פדיונו לגמרי וקנה פדיונו מעשר ואינו
היה טהור לא היה נפדה ונתן במנסת מעשר שני
פי שלשים (מ"י) אמרו לו ר' יהודה מה אם מעשר
שני עצמו שנטמא הוא דהוא נפדה הלוקח בכסף
מעשר שנטמא אין דין שיהיה אומר להם לא אם
אמרתם במעשר שני עצמו שכן נפדה טהור
בריוק מקום תאמרו בלוקח בכסף מעשר שאינו
נפדה טהור בריוק מקום ואינו ספריה גרסי הכא
נטמא אין לא נטמא לא ומיתיה אריהי מרובן
דטפל חמור מעיקר פירוש נטמא נפדה לרבנן לא
נטמא אינו נפדה אפי' חוץ לירושלים א"ע
שמעתי עצמו נפדה והיינו חוץ לירושלים
דבירושלים אין מעשר טהור נפדה ובתוספתא
דמעשר שני שמעתי כפי הקונטרס דעל מילתא
דר' יהודה פריקנא דהא ליטאט טעמיה טפל חמור
מן העיקר ודכי איתא דתם הלוקח בכסף מעשר
לא אמרו לו לרבי יהודה תחמיט טעמיה ויתר כן
העיקר ולגיסתא הספריא לא נטמא לא ומיתיה
דרבנן נמי סברי טפל חמור מן העיקר גבי מעשר
טהור חוץ לירושלים קשה דאי פרכי רבנן לר'
יהודה תיקשר לוד לדידוד כיון קדש טפל חמור
מן העיקר האי ודלקת חורו נפדה מעשר
עצמו נפדה אבל לגיסתא הקונטרס נהא דאיכא
למעמר דהאי לא מיקרי טפל חמור מן העיקר
דמעשר טהור נפדה בריוק מקום כד
לפדות דמינא בירושלים כדן גאון יין וסבר
דכתיב: ונתת הכסף בכל אשר תאמור נפשוך אבל
לא לקח פדיון מן חוץ לירושלים כדי לאולבס
בירושלים מה יפדה מנו לאה פדיוה
שהיה לוקח בירושלים ולגיסתא הספריא לא
נטמא לא קשה לפירוש הקונטרס דפרק הוהב
(כ"מ דף נה) גבי מחללין אותו כסף עד נחשת
נחשת על הפירות והפירות את הפירות
הבגדים אומרים יעלו פירות ואבולו בירושלים
ופי בקונטרס והבגדים אומרים לא תחזיקו לחזור
לחללם כמו ח"ק אלא אם רעה יעלה פירות עצמו
דהקלו בו שמעתי מתוך פירוש דר"מ מחזירי דלא
שיר נחשת על הפירות א"כ יחזור ויפדה את
הפירות ויעלה הכסף לירושלים והכא משמע שזו היא קולא כשחזור ויפדה את הפירות ומשמע דאפילו איסורא איכא למאי דגרסי' לא נטמא לא דאינו נפדה טהור בריוק מקום ומשה
שלמה היא מנסכת מעשרות (פ"ג מ"י) ושם הירבתינו בפרק הוהב (כ"מ דף נה ד"ה ויהוה) **פסח** בשאר ימות השנה שלמים הוא. וא"ת הרי אחד עשר שטפל חמור מן העיקר באמרינן
בפ' שתי מדות (נמנתיא צא) האחד זה אחד עשר שלמים וזה אחד עשר שלמים דהכי רבי שלמים עליו
כדנשבע בבכורות (דף סא) דמזריגין קרא ומותר הפסח נמי בעי קרא כדדרשין פרק קנא (ע"ל ט) אם כשב להביא פסח שבער שנתו ושלמים הבאין בחמת פסח כלל מעון שלמים
שישבעו מסיבה ונקיים ותנפתי חוה ושוק את האשם ישיבו את האשם ואת זמל דיעינן עויבא: **לפי** שיצא אשם מצורע לדיון בדבר החדש
כר. מה שחטאת מצורע טענה נסכים ושאר חטאות אין טענין לא חשיב דבר חדש וכן אבו וידעתי שיש ברת מה שאין כן בשאר מכשפים מרדל תני ב"ר בריהוה ואפי' גמירין סקילה מאוב
וידעתי ששאר מכשפים פרק קנא דיבמות (דף ד) ופרק ארבע מיתות (סנהדרין דף סה) ואי מיקרי ברת דכתיב באוב וידעתי דבר החדש הינו נמי מניחיה סקילה למדי כלל לא נגמ מנייה וזה
הקשה דאי יעקב מאורליג'ש אלא לא קרי דבר חדש אלא כשסותר כללו כי הכא דשאר אשמות כל הדרם למנחב ואשם מצורע הדרם ממונו לכתובת ובגן אשת אח פקא בריבמות (דף
ז) נאסרו כל התעיות וזהו דבר החדש שסותר כללו אבל מה שחטאת מצורע טענה נסכים אינו סותר מכלל אלא תוספת הוא על הקרבן וא"ת למאן דאמר כלל נגמ מנייה
היו כל אשמות טענין מתן בדיעות ולילפני נמי כולוה עריות מאשת אח ו"ל נגמ מנייה אלא מדי דחדש בו כגון שחיטת צפון אבל להחזיר לא נגמ מנייה כדפריש בקונטרס דא"כ
לא היה עוד כאן דבר חדש ועוד דאם כן היה יוצא לדיון בדבר החדש כיצא בו ללמוד על הכלל כולו: **נכתוב** הואי לא נכתוב כתיב. ומה שאר אשמות היכי לפי מאשם מצורע מה
לאשם מצורע שכן בא להחזיר:

א' אקשה לעולה ולא אקשה לחטאת. תימה לא לכתוב את חטאתה ואי דבר הלמד
בדיקש חזר ומלמד בדיקש אבאי אקשה לעולה כלל חיפוק ליה מחטאת האשם
דמה חטאת צפון מעבב אף אשם כן ויל דאי לא כתב צפון לא היה אמינא דא חזרה
קרא לדשית צפון למידי ולא בעיא כוונה ודאשם לא דרשין ליה כלל דהא לא כתב

כאשד חזר משמע כשאר אשם דעלמא לצפון
יהא זה אבל אקשה משמע האשם או יהא
בכחא לתמן דמיס למנחם וכן יש לחקשה אי
דבר הלמד בדיקש חזר ומלמד בדיקש אי
נכחו צפון כלל וחתוי [באשמות] מחטאת
וכאשם כי חכיב דילפינן מניה סמיכה בפרק קמא
(לעיל א.) ועוד נילף שאר אשמות מאשם
מצדד ואשם מצדד מוקדשא דכחטאת ויל
דלא היה אקשה דאודריה קרא לדשית צפון
ולא היה דרשין כאשם כשאר אשם (כיון דלא
כתב כאשם) כיון דלא כתב חזר צפון בשאר
אשמות:

כאשר יורם למאי הלכא. תימה הא
איצטריך לכודרשין בסוף כל
הבשר (וחלף דף קה) וזבא למדו ונצמא
מה פר כון משיח יש בו מעילה אף שור וזב
השלמים יש בו מעילה ויל דמצי לאקשוי לזב
השלמים ולא ליכבוט כאשר יורם דבאשר יורם
משמע דאחא לרביי דרמה אחראי לא מצי יהא
דכל תנאי (שם) כתב דבי רבי שמעאל
ליה דרשא דהבא מנעשה לפי דה פר העלם
בדמור פרק בית שמיא (לעיל דף מט) אבל
לתנא דבי רב דאמר ועשה לפי דה פר רס
הביפורים איצטריך כאשר יורם (לדף דרשא).
ונכתביה בגופיה. תימה בדמור פרק ביש
(גם זה שם) משל למלך בשר דרם

סרחא עליו מדינה ומיעט כחורבנם מנפי דבתון
ויל דבשכיל חבתון לא היה לו לנלול אלא
דרשות למילף מוקדשא ומימ דילפינן מיניה חזון
למלא אשמעין בדוכתא אחרינא דבר הלמד
מדיקש אינו חזר ומלמד בדיקש:
קדשי קדשים יתירי כתיבי. תימה כיון דילפינן
גורא שוה מהדרי למח לן דקדשות לדעיל
בכחא חזון אשם:

לא

אמינא, דבר הלמד בדיקש, חזון ומלמד בדיקש. וכן תימא, נקיש אקשוי. ניהא ליה
דכתביה בגופיה. מדיקש ליה אקשוי, להכי כתיביה ואקשוי, למימרא דבר הלמד בדיקש,
אין חזון ומלמד בדיקש: (היק"ש עיניו"ה ש"ה ק"ל וחומ"ר [ובגין"א] א"ב). סימן: דבר
הלמד בדיקש, אין חזון ומלמד בדיקש. אי מדיקא, אי מדיקא. דבר הלמד בדיקש,
מהו שילמד בגופיה שוה. אף שמוע, רבי נתן אף אבטלמוס אמר, מניין לפריתיה בגופיה
שחיה חזורה, נאמר קרחת' [ונכתב] בגופיה, ונאמר קרחת' [ונכתב] בגופיה. מה לחלן,
פרח כבולו טהור. אף כאן, פרח כבולו טהור. ונתת, מנא לן. דכתיב מראשו ועד רגליו,
ואתקש ראשו לחלן. מה לחלן (בולו הפך לבן) פרח כבולו טהור, אף כאן (בולו הפך
לבן) פרח כבולו טהור. אמר רבי יוחנן, בכל התורה בולה, למידין למד מלמד. חזון מן
הקדשים, שאין דנין למד מלמד. דאם כן, לא יאמר צפונה באשם, ויתירי בגופיה שוה
(דקדשי קדשים מחטאות) [דקדשי קדשים] מחטאות. לאו, למימרא דדבר הלמד בדיקש,
אין חזון ומלמד בגופיה שוה. ולדא, משום דאימא למיפדך. מה לחטאות, שכן מכפרת על
חייבי פירות. קדשי קדשים, ויתירי כתיבי: דבר הלמד מדיקש, חזון ומלמד בכל וחומר.

שון לעניי ענין בשר שוה בשר לזב כזב בשר צחוב: ואיתקש ראשו. נתק דקדשי ראשו. אף כאן כו'. אלמא נתק בדיקשא דילפינן לזו וחזון בדיקשא דילפינן לזו בגופיה דאשם א"ר יוחנן. מחבא
לא חתיא ראייה ולא קדשים הוא דאף דיקש מלמד בדיקש חזון קדשים ודע' ק' שמהדרא חזון כשהוא חזון איהו למדח בקדשים דא"ר חייא. דדבר הלמד בדיקש חזון ומלמד בדיקש
לא יאמר צפון באשם ויתירי בג"ש. דנאמר קדשי קדשים בכחא חזון ומלמד בדיקש באשם: קדשי קדשים יתירי כתיבי. כדו דהוה ליה גרידה שוה מופנה משני צדדין ואין משיבין
עליה גבי חטאת כתיב שחט חטאתה קדש קדשים הוא ובאשם כתיב זאת חזרת האשם קדש קדשים הוא ובחזרויהו כתיב בדיקש קדש לכל חטאתה ולכל אשמה אשר ישיבו לך קדש
קדשים לך.

אבל כללו גמר מיניה (לצפון) שפיר. אלא, אי סבירא
לן, דלא הוא גמר מקללו, ולא כללו גמר מיניה, האי
לגופיה איצטריך. כיון דאודריה, אודריה. אמר ליה
מר וזמרא בריה דרב מיר רבינא, אימא, כי אודריה
קרא, לגבי מוח דמיס ואימורין, דבעי כוונה. אבל
שחיה, דלא בעיא כוונה, לא מיבעי צפון. אם כן,
נימא קרא 'כי בחטאת הוא'. מאי 'בחטאת האשם',
כשאר אשמות יתירי. למח ליה לאקשוי לחטאת, למח
לי לאקשוי לעולה. אמר רבינא, איצטריך. אי אקשה
לחטאת ולא אקשה לעולה, תהא אמינא, חטאת
מדיקש למדח לעולה, דבר הלמד בדיקש, חזון
ומלמד בדיקש. אמר ליה מר וזמרא בריה דרב מיר
רבינא, ונקישה לעולה ולא ניקשה לחטאת. תהא
אמינא, דבר הלמד בדיקש חזון ומלמד בדיקש. וכן
תימא, נקיש אקשוי לחטאת. ניהא ליה דמקיש ליה
לעולה, ולא נקיש ליה למלך, להכי אקשה לחטאת.
ואקשה לעולה, למימרא, דבר הלמד בדיקש שאינו
חזון ומלמד בדיקש. דבא אמר, מהכא, דכתיב
'באשר יורם משור וזב השלמים', למאי הלכא. אי
ליתרת הכבד ושתוי הפליות, בגופיה כתיב. (אמר
רב פפא) משום דבעי אנמורי ויתרת הכבד ושתוי
הפליות, מפר העלם דבר של צבור לשעירי עבודת
כוכבים. בגופיה לא כתיב, ומפר כון משיח הוא
להכי איצטריך 'באשר יורם' דעיהו קמאן
דכתב בגופיה, ולא ניהו דבר הלמד בדיקש, חזון
ומלמד בדיקש. אמר ליה רב פפא לרבא, וליכתביה
בגופיה, ולא נקיש. אי כתב בגופיה ולא אקשוי, תהא
אמינא, דבר הלמד בדיקש, חזון ומלמד בדיקש. וכן תימא, נקיש אקשוי. ניהא ליה
דכתביה בגופיה. מדיקש ליה אקשוי, להכי כתיביה ואקשוי, למימרא דבר הלמד בדיקש,
אין חזון ומלמד בדיקש: (היק"ש עיניו"ה ש"ה ק"ל וחומ"ר [ובגין"א] א"ב). סימן: דבר
הלמד בדיקש, אין חזון ומלמד בדיקש. אי מדיקא, אי מדיקא. דבר הלמד בדיקש,
מהו שילמד בגופיה שוה. אף שמוע, רבי נתן אף אבטלמוס אמר, מניין לפריתיה בגופיה
שחיה חזורה, נאמר קרחת' [ונכתב] בגופיה, ונאמר קרחת' [ונכתב] בגופיה. מה לחלן,
פרח כבולו טהור. אף כאן, פרח כבולו טהור. ונתת, מנא לן. דכתיב מראשו ועד רגליו,
ואתקש ראשו לחלן. מה לחלן (בולו הפך לבן) פרח כבולו טהור, אף כאן (בולו הפך
לבן) פרח כבולו טהור. אמר רבי יוחנן, בכל התורה בולה, למידין למד מלמד. חזון מן
הקדשים, שאין דנין למד מלמד. דאם כן, לא יאמר צפונה באשם, ויתירי בגופיה שוה
(דקדשי קדשים מחטאות) [דקדשי קדשים] מחטאות. לאו, למימרא דדבר הלמד בדיקש,
אין חזון ומלמד בגופיה שוה. ולדא, משום דאימא למיפדך. מה לחטאות, שכן מכפרת על
חייבי פירות. קדשי קדשים, ויתירי כתיבי: דבר הלמד מדיקש, חזון ומלמד בכל וחומר.

מחבא

שון לעניי ענין בשר שוה בשר לזב כזב בשר צחוב: ואיתקש ראשו. נתק דקדשי ראשו. אף כאן כו'. אלמא נתק בדיקשא דילפינן לזו וחזון בדיקשא דילפינן לזו בגופיה דאשם א"ר יוחנן. מחבא
לא חתיא ראייה ולא קדשים הוא דאף דיקש מלמד בדיקש חזון קדשים ודע' ק' שמהדרא חזון כשהוא חזון איהו למדח בקדשים דא"ר חייא. דדבר הלמד בדיקש חזון ומלמד בדיקש
לא יאמר צפון באשם ויתירי בג"ש. דנאמר קדשי קדשים בכחא חזון ומלמד בדיקש באשם: קדשי קדשים יתירי כתיבי. כדו דהוה ליה גרידה שוה מופנה משני צדדין ואין משיבין
עליה גבי חטאת כתיב שחט חטאתה קדש קדשים הוא ובאשם כתיב זאת חזרת האשם קדש קדשים הוא ובחזרויהו כתיב בדיקש קדש לכל חטאתה ולכל אשמה אשר ישיבו לך קדש
קדשים לך.

אבל כללו גמר מיניה. מידי ולא דרש בו כגון שחטת צפון אי היה כתיבא ביה ולא היה
כתיבא בשאר אשמות גמרי ליה שאר אשמות מיניה ולא חידוש הוא אלא צפון אלא צפון
הוא ולמד דע דבר שלא נאמר בכלל ודכתיב יצא לידן דבריר חודש כגון מתן דמים שבוה
למנחם ובוה שניה ואומר לדשית: כיון דאודריה בל, ובכתיב כי בכחא חזון אשם הוא כיון
חטאת כן דין אשם. אודריה. לכלל כל למחן
דמים כן לשחטת חזון אשם אשמות ויהא חזון אשם אשמות ויהא חזון אשם אשמות
בו שחטת צפון אלא לעיכובא. דבעי כוונה.
שאנה כשרה בור אבל למידי דרשיתו דלאו
עבודת דבר היא לא אודריה דהא בחזרת כתיב
בכחא חזון אשם הוא לכחן לענין עבודת
שבתא: א"כ נימא קרא 'כי בחטאת הוא. לכתוב
בשאר אשמות יתירי. הלכך לענין צפון נמי
אודריה וכן כתיב ביה שחטת בעצור דקרא
לעיכובא אחא שוה אשמות נמי מיניה ללפון
לעיכובא למח לן לאקשוי בשחטת לחטאת
ולעולה. דכתיב מנחם אשם שחט את חטאתה
ואת העולה שחטין למידי. לשחטת צפון: אי
אקשה לעולה ולא אקשה לחטאת חזון אמינא
בעלמא דבר הלמד בדיקש חזון ומלמד בדיקש:
וכי תימא, אם אמינא דחזון ומלמד בדיקש
נקשה לחטאת ולא לעולה משניין לך ניהא ליה
לאקשוי לעולה. כן. לשימא. דאיצטריך
למדיח ואקשוי לעולה ש"מ דבר הלמד בדיקש
אין חזון ומלמד בדיקש ומחבא נפקא לן בכל
דוכתא: כאשר יורם. באשור פר כון משיח
כתיב: משום דבעי אנמורי ויתרת הכבד ושתוי
כליות כו'. שוה צריך למלד מפר חזרת
אימורין לשעירי עבודה וזה דאיתקש אודריה
לענין חטאת אימורין בדמורין בפרק ביש
(לעיל מט). אמר דהוה ודאיתקש על שגגתו ופר
העלם דבר בגופיה לא כתיב ויתרת הכליות
ומפר כון משיח נמי בדיקש בדמורין בפרק בית
שמיא (שם לעיל) ועשה לפי כאשר עשה לפי דה
פר כון משיח אקשוינו להדרי: דכתיב איצטריך
כאשר יורם. בפר כון משיח ואם אינו ענין לו
העלם לענין פר העלם נדריה כמאן דכתיב: בפר
העלם גופיה דלא ליהוי דבר הלמד בדיקש חזון
ומלמד בדיקש ואי קשיא דא נפקא לן דה דרשא
מנעשה לפי דה פר העלם דבר בדמורין בפרק
ביש (לעיל מט). דה תלמוד דבי ר' שמעאל
דאמר לפי דה פר העלם דבר בלגנא דבי רב
דאמר ועשה לפי דה פרס הביפורים איצטריך
כאשר יורם לזכר דהוה ונכתביה בגופיה. דפר
העלם בדריא ולא לקישה לפר כון משיח
דאילו וסוף סוף מרד וכתב כאשר יורם ויתירא
להכי חזון אמינא דבר הלמד בדיקש חזון
ושלמד בדיקש. בעלמא דלא חזון דילפינן מחבא
מיה: דבר הלמד בדיקש כן. משום דבעי
למדיע בעיא עלה חזון קטל נש: אי מדיקא
מכאשר יורם: אי מדיקא. משום דאיתקש
דאיצטריך לאקשוי לחטאת ולעולה: שחטת
אם פריחה דהערע' מלד בגופיה. מה לחלן פריח
בבולא טהור. דכתיב אם פריח תפרי וגר
(ויקרא י"א תהא). ובי קרחת ונכתב דאדם מנלך
דטוריה פריחה דאילו פריחה כי כתיבא בגנע
ער בשר כתיב ואלו קרחת ונכתב כתיבי
נתקן דמוקש בדיקש חזון אשם אשמות
מדיקא

זבחים. פרק חמישי – איזהו מקומן דף נ עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" תוספות

1 ב'רפשיש נקט אגב אורחיה ולא צריך למילף בדמיה דפר יום הכפרים שמעתי דכתיב
2 (ויקרא טו) ושפרו באש את עוריהם ואת בשרם ואת פרשם דאיתקש עורם ובשרם לפרשם:
3 **אלא** למאן דליל דרפס פפא מאי איכא למימר. ורב ארא בר אבהו דילף לעיל צפון ועמבם
4 בעולה מקו' מוטאת דחור יליף אשם מדראיתקש לעולה דהיינו למצוה ולמצוה בעולה
5 כתיב ומימה מדראיתקש רתי וזמני אטלה דוא

6 **וְנֹאמַר לְהֵלֵךְ עִוְרֵי וְיִשְׁכְּרוּ וְיִרְשָׁו. מַה לְהֵלֵךְ, עַל**
7 **דְּרֵי יִתְחַו שְׂלֵא בְהַפְשֻׁט. אִם פֶּאן, עַל דְּרֵי יִתְחַו**
8 **שְׂלֵא בְהַפְשֻׁט. דְּבִרְ הַלְמֵד בְּגִיזְרָה שְׁוֹה, מְהוּ שְׂלֵמֵד**
9 **בְּקַל וְחֹמֶר. קַל וְחֹמֶר, וְזִמָּה חִקְשׁ שְׂאִינֵי מְלֵמֵד**
10 **בְּחִיקְשׁ, אִי מְדִרְבָּא, אִי מְדִרְבִּינָא, מְלֵמֵד בְּקַל וְחֹמֶר,**
11 **מְדִרְבָּא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל. גִּיזְרָה שְׁוֹה הַמְלֵמֶדֶת**
12 **בְּחִיקְשׁ, מְדִרְבָּא פֶּפֶא, אִינֵי דִין שְׁתֵּלְמֵד בְּקַל וְחֹמֶר.**
13 **הִנְיָחָא, לִמְאֵן דְּדָת לִיה דְּרַב פֶּפֶא. אֶלָּא, לִמְאֵן**
14 **דְּלִית לִיה דְּרַב פֶּפֶא, מֵאִי אִיכָא לְמִימְרֵי. אֶלָּא קַל**
15 **וְחֹמֶר, וְזִמָּה חִקְשׁ שְׂאִינֵי מְלֵמֵד בְּחִיקְשׁ, אִי מְדִרְבָּא,**
16 **אִי מְדִרְבִּינָא, מְלֵמֵד בְּקַל וְחֹמֶר, מְדִרְבָּא דְּבִי רַבִּי**
17 **יִשְׁמַעְאֵל. גִּיזְרָה שְׁוֹה, הַמְלֵמֶדֶת בְּגִיזְרָה שְׁוֹה בְּחִיקְרָה**
18 **מְדִרְבִּי בִר חֶמָא, אִינֵי דִין שְׁתֵּלְמֵד בְּקַל וְחֹמֶר.**
19 **דְּבִר הַלְמֵד בְּגִיזְרָה שְׁוֹה, מְהוּ שְׂלֵמֵד בְּכִנְיָ אֵב.**
20 **חִיקוּ. דְּבִר הַלְמֵד בְּקַל וְחֹמֶר, מְהוּ שְׂלֵמֵד בְּחִיקְשׁ.**
21 **קַל וְחֹמֶר, וְזִמָּה גִיזְרָה שְׁוֹה שְׂאִינֵי לְמִידָּה בְּחִיקְשָׁא,**
22 **מְדִרְבִּי וְחֶקֶן, מְלֵמֵד בְּחִיקְשׁ, מְדִרְבָּא פֶּפֶא. קַל וְחֹמֶר**
23 **הַלְמֵד מְדִרְבָּא, מְדִרְבָּא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, אִינֵי דִין**
24 **שְׂלֵמֵד בְּחִיקְשׁ. הִנְיָחָא, לִמְאֵן דְּדָת לִיה דְּרַב פֶּפֶא.**
25 **אֶלָּא, לִמְאֵן דְּלִית לִיה דְּרַב פֶּפֶא, מֵאִי אִיכָא לְמִימְרֵי.**
26 **חִיקוּ. דְּבִר הַלְמֵד בְּקַל וְחֹמֶר, מְהוּ שְׂלֵמֵד בְּגִיזְרָה**
27 **שְׁוֹה. קַל וְחֹמֶר, וְזִמָּה גִיזְרָה שְׁוֹה שְׂאִינֵי לְמִידָּה**
28 **בְּחִיקְשָׁא, מְדִרְבִּי וְחֶקֶן, מְלֵמֵד בְּגִיזְרָה שְׁוֹה, מְדִרְבִּי**
29 **בִר חֶמָא. קַל וְחֹמֶר הַלְמֵד בְּחִיקְשׁ, מְדִרְבָּא דְּבִי רַבִּי**
30 **יִשְׁמַעְאֵל, אִינֵי דִין (שְׁתֵּלְמֵד) גִּיזְרָה שְׁוֹה.**
31 **דְּבִר הַלְמֵד בְּקַל וְחֹמֶר, מְהוּ שְׂלֵמֵד בְּקַל וְחֹמֶר.**
32 **קַל וְחֹמֶר, וְזִמָּה גִיזְרָה שְׁוֹה שְׂאִינֵי לְמִידָּה בְּחִיקְשׁ,**
33 **מְדִרְבִּי וְחֶקֶן, מְלֵמֵד בְּקַל וְחֹמֶר, מְדִרְבָּא פֶּפֶא. קַל וְחֹמֶר**
34 **הַלְמֵד מְדִרְבָּא, מְדִרְבָּא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, אִינֵי דִין**
35 **שְׂלֵמֵד בְּקַל וְחֹמֶר. וְהוּ' קַל וְחֹמֶר בִּן קַל וְחֹמֶר.**
36 **בְּחִיקְשׁ שְׂאִינֵי לְמִידָּה בְּחִיקְשׁ, אִי מְדִרְבָּא, אִי מְדִרְבִּינָא,**
37 **מְלֵמֵד בְּקַל וְחֹמֶר, מְדִרְבָּא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל. קַל**
38 **וְחֹמֶר הַלְמֵד מְדִרְבָּא, מְדִרְבָּא דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל,**
39 **אִינֵי דִין שְׂלֵמֵד בְּקַל וְחֹמֶר. וְהוּ' קַל וְחֹמֶר בִּן קַל**

מטרת

1 ונאמר להלך בפר כוח משיח (ויקרא יד) ונאמר כאן בפר ושעיה על יום הכיפורים (שם יח)
2 ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת וגי' ואת עוריהם ואת בשרם ואת פרשם ואת פיהם מה להלך.
3 בפר כוח משיח ע"י ניתוח. דילפון מגיש מעולה ק"י. כלומר מקו' נלמד לפרש קל
4 שאילה וז' ה"ג ומה חקש שאינו מלמד בחקש כי, ו"ג למד: ואת המלמד בחקש גרסי'
5 ולא גרסי' למדש מדרב פפא. סלח תורת ובה
6 השלמים דכ' רפשת בר פפא מניה לגוריה שוה
7 חזרת ומלמדת בחקש: הניחא למאן דאית לי'
8 דרב פפא. דאמר בטר למד אולין: אלא למאן
9 דאמר. בטר למלד אולין לא אשכחן גרסי'
10 חזרת ומלמדת בחקש דהתם מעשר חולין הוא
11 המלמדת בגו"ש ביהתה. מה שאין חקש עושה
12 כן בחקש חבירה מדרבי בר המא. סלח תרומת
13 חלות: שאינה למידה מן החקש גרסי': מדר'
14 יתני, לא יאמר צפנה באשם משם למדנו שאין
15 דבר הלמד בחקש מלמד בגו"ש: שאינה למידה
16 בחקש. כלומר מן החקש מלמד ככ"י. דכאמך
17 לעיל מקו' ומה חקש שאינו למד מן החקש
18 מלמד בטר גרסי' המלמדת מגו"ש חבירה
19 מדרבי בר המא וכו': וזהו ק"י בן קל וחומר. קו'
20 זה שאנו מביאין כאן לדורשו בתורה ללמד קו'
21 מקו' אט למידין אותו מדבר שאף הוא לא
22 למדנוהו אלא בקו' דוא מייית ליה מגו"ש
23 המלמדת בקו' ודוא נפול לא יעלה קו'. אלא
24 ע"י קו' דבקי' ילפנין לעיל: ופרכין בן בנו של
25 קו' הוא. שאפי' היינו למידין אותו מדבר שלא
26 למדנוהו ע"י קו' דוא היה עצמו בן קו' שדרי'
27 בקו' אט למידין אותו כדאמון יעיל בקו' ומה
28 גו"ש ב' בעשוי שאף גו"ש שאנו למידין אותו
29 מוטו לדורשה בתורה אי הוא אלא למדוה
30 שתלמד בקו' אלא מקו' נמצא שחומר מביא
31 מדבר קל וחומר בתורה מבח שני קלין וחומרין
32 והיה בנו של קו' בן בנו של קו' ודלמא כולי
33 דאית ליה קל למילף ומילוי: אלא. אלא תרביה
34 מגוריה שוה המלמדת בקו' הדאית שפח מקו'
35 אחיך לן אלא יליף ליה מדיקש המלמד בקו'
36 דנפקא לן ממנהיגיה דחגי דברי רבי ישימאאל
37 דנמאד נמר לא דבר המלמד בחקש חזר
38 ומלמד בקל וחומר והשאת לא הוי אלא קל
39 וחומר בן קל וחומר כי אינך לדעיל דגמיה שוה
40 מלמדת בקל וחומר מקל וחומר: מטמאה בבית
41 הבליעה. כדון נבלת עוף טהור דאין מליקת
42 טריפה בקדשים מטרת מיד נבלת הוא דהין
43 נמי לשוחט עוף חולין טריפה מטמאה לרבי
44 ייחודה. שיש מוחלוקת בדבר לר"מ אחת שחוטת
45 עוף של ואת אחת מליקה בקדשים מטרת
46 שטרפין מיד נבילה ול'. דיהיה זו וזו אינה
47 מטרת ול' יסו שחוטת מטרתה ולא מליקה
48 וכן מפרש במסכת טהרות פירק שלש עשרה
49 דברים: שחוטת מטרתה טריפה מטמאה.
50 כדאמרין בהעור דהשכט (חולין דף קכח) ובי
51 מיות מן הבמהנה וגי' מקצת בהמה מטמאה
52 ומקצת בהמה אינה מטמאה ואינו ו' טריפה
53 ששחטה: נבלת עוף אינו מטמא כמנע ובפשא.
54 במחזין דכתיב (ויקרא כב) לטמאה בה איך
55 אלא האומר בה אכילה ול' אכילה וכו': מטמא אינו
56 דין שחוטת שחוטתה מטרתה טריפה
57 מטמאה. והשאת אקל: וקדש דמטרתה
58

בחולין קל דהרא ומיגמרא אמליקה דקדשים בבנין אב: מה מצנינו בשחיתה ששחיתה. לאכול בחולין ומטרתה טריפהה מטמאה קל דקדש בו:

זבחים. פרק חמישי - איזהו מקומן דף נא עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" - (שטיינזולץ)
רש"י
תוספות

הכי גרסי' ולא זאת היתה משושה דחולין קאמיא. והכי פירושו הוה עיקר טעמא דרמי' לא יליף בבנין אלא מוזהק דואת תורת הכרמה והועף כדלמך בפריק חטאת העוף (קט טו) אמרין מ"מ קרא אשכח ורשאי לא נמי תידיד דנמנא לה בבנין אב כדקמי' במגנתי' אלא מפשטא בעין דואי רמא מ"מ מליק בקדשים משושה דחולין גמיר הוה לה מליק דחולין מליקא דחולין אלא דכר פסא אב דכר פסא אב

מִטְהַרֵּת מִרְפָּתָהּ מִטּוֹמְאֹתֶיהָ. אִם מִלִּקְוָה שֶׁמִּשְׁחָרְתָּהּ
בְּאִכִּילָה, תִּטְהַר מִרְפָּתָהּ מִטּוֹמְאֹתֶיהָ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר,
דִּיָּה נִגְבַּלֶּת בְּהֵמָה מְחוֹרָה, שֶׁשִּׁשְׁחִתָּהּ מִמִּטְהַרְתָּהּ,
וְלֹא מִלִּקְוָתָהּ. וְלֹא הָיָה, הֵחָם, תִּתִּיּוּ הוּא מִשְׁחִיתָהּ
דְּחִילּוּן קִאֲתִין. דְּבַר תַּלְמוּד בִּבְנֵי אֵב, מִהוּ שֶׁלֹּא
הִתְקַשׁ, וּבִמְדִּיָּה שׁוּרָה, וְכָקֵל וְחוֹמֵר, וּבִבְנֵי אֵב. פֶּשֶׁט
מִהָא, חֲדָא. מִפְּנֵי מַה אֹמְרֵי, לָן בְּדָם כֶּשֶׁר, שֶׁהָיָה
לָן בְּאִמְרוּרֵי כֶּשֶׁר. לָן בְּאִמְרוּרֵי כֶּשֶׁר, שֶׁהָיָה לָן
בְּכֶשֶׁר כֶּשֶׁר. יוֹצֵא, הוֹאִיל וְיוֹצֵא כֶּשֶׁר בְּבִמְתָּה, מִמָּא,
הוֹאִיל וְהוֹתֵר לְעֹבְדֹת צִיבּוֹר. צִיבּוֹר, לִזְמַנָּה הוֹאִיל
וּבִרְצָה לְפִיגּוּלֹה. חֲזִין לְמִקְוָמוֹ, הוֹאִיל וְהוֹקֵשׁ לְחִין
לְזִמְנָה. שְׁקִיבּוֹ פֶסוּלִין וְחֲדָקוֹ דְּקֵן, בְּהִנֵּךְ פֶסוּלִין דְּחִין
לְעֹבְדֹת צִיבּוֹר. וְכִי דִּנְיָ דְּבַר שְׁלֹא בְּהִכְשִׁירוּ, מִדְּבַר
שֶׁבְּהִכְשִׁירוּ. תָּנָא, מֵאֲחַת תּוֹרַת הָעוֹלָה רִבִּיָּה, סִמּוּךְ
לִיה: שְׁרֵי הָדָם כֹּה: מֵאֵי טַעְמָא, אִמֵּר קִרָּא אֵל
יִסּוֹד מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה אֲשֶׁר פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד, הִתְאֵד
דָּפְנֵה בִּרְשָׁא. תֵּנוּ דְּבָקָן, אֵל יִסּוֹד מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה,
וְלֹא יִסּוֹד מִזְבֵּחַ הַפְּתִימִי. אֵל יִסּוֹד מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה,
לֹא לֹא יִסּוֹד לְפִנְיָ עֲצֻמּוֹ. אֵל יִסּוֹד מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה,
תֵּן יִסּוֹד, לְמִזְבֵּחַ שֶׁל עוֹלָה. אֵל אֵינוֹ, אֵל [לְמִזְבֵּחַ]
שֶׁל עוֹלָה, יֵהָא [לִיסּוֹד]. [יסוד]. אִמֵּר רַבִּי יִשְׁמְעֵאל,
כֵּל וְחוֹמֵר, מִה שִׁירִים שְׁאֵין מִכְפָּרָה, מְטִינִין יִסּוֹד.
תַּחֲלַת עוֹלָה, שֶׁמִּכְפָּרָה, אֵינוֹ דִּין שְׁמִיעוּתָהּ יִסּוֹד. אִמֵּר
רַבִּי עֲקִיבָא, מִה שִׁירִים שְׁאֵין מִכְפָּרָה, וְאֵין בָּאֵין
לְכַפֵּרָה, מְטִינִין יִסּוֹד. תַּחֲלַת עוֹלָה, שֶׁמִּכְפָּרָה וְכֹאֵה
לְכַפֵּרָה, אֵינוֹ דִּין שְׁמִיעוּתָהּ יִסּוֹד. אִם כֵּן, מִה תַּלְמוּד
לִזְכֹּר אֵל יִסּוֹד מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה, תֵּן יִסּוֹד לְמִזְבֵּחַהּ
שֶׁל עוֹלָה. אִמֵּר מִר, אֵל יִסּוֹד מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה, וְלֹא
יִסּוֹד מִזְבֵּחַ הַפְּתִימִי. הֵא, מִבְּמִיעַ לִיה לְגוֹפוּיָהּ. מֵאֲשֶׁר
פָּתַח אֹהֶל מוֹעֵד נִפְקָא. אֵל יִסּוֹד מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה,
תֵּן

45 בשמים ופנימיות ובשעיר נשיא כתיב בשפירת שיריון אל יסוד מובח העולה בשמים
46 הדיעקטא כתיב אל יסוד מובח סתמנו וקדשית תא חלחא אל מובח העולה למח פירש
47 הכותב דה"ל תיב אל יסוד מובח מוקדשית פ"ר כדן משיח ואל יסוד מובח פנימי
48 אל יסוד מובח העולה ש"פ פר העדה שא"י ח"לאן פ"ר לנמי עצמו. כשהוא אומר

49 אל יסוד מנחם העולה בשעיר נשיא שאן תלמוד לומר שאם את שיריו לא קיבל מנחם
50 תלמוד לומר מנחם העולה את יסוד תלמוהו של עליה ורבה נמי בעינן תלתא למיטרס ד
51 מנחם במקום מזה קבוצה שם יהיו שפית' שיריו: אל יסוד מנחם העולה: האמור בפר
52 מדרשו האויל ומיותר לדרשנו שיהיה יסוד מנחם העולה: אל יסוד מנחם העולה
53 של עצמן של פנימי בנן בפר משיח ויהי יסוד קיבל הפנימי באמורן שיריו של חיצון יקב
54 תלמוד לומר אל יסוד מנחם העולה את יסוד תלמוהו של עליה את רותת שפית' שיריו
55 שיריו אל יסודם אם נישאר בבלי כלום כשורוק ממנו שתי זריקות לשתי קרנות ישבענו
56 של קויל תורה יסוד. או אינן כלל למלך כלום של שפית' שיריו של עליה שתי ארמי
57 ולמעשה קרן מורדות הדומת שאן לו יסוד בדארמינן בהאי פירקין (דף גג:) אמר רבי י
58 יסוד' ה' רבי עקיבא גמר לה לאת קר דרומי ובה זכי שיריו: בן דרמין מפרש מאי בן
59 של פנימי ומחזיק: אל יסוד מיעותא: וקשר את ילפינן מנחם בראי: אל יסוד לגמרי
60 מרש העולה דר לית קר דרשא ולישן: מאי אתא חזל חזק' דאמר ר' יוחנן

משיחיה ועוף מברמה בריך. ועוד קשה היכי
בבנין אב אימא דשמיטת שמיטא בבנין אב
דחור תלמוד בבנין אב כדמוסקא פשטיא תורא
ר טעמו של ר"מ מהדקאס דאית דתורה בולקאן
ופשטא ליה דבמה מציו מעוף יליו דאי
מברמה למח ל דתאניי בקי: **פשוט** מהא
דחור. תימח דתאניי פשוט יכין תלמוד בבנין
אב אכירי אב דין מלמד בקי ומה קיטא שמיטא
מלמד בחקא א מדרבנא בבנין אב מדרבנא
דכיר רבי נישטאלא בבנין אב ומהלמד בבנין אב
דכיר איו רין שלמד בקי וכהיג עבד קיין
לעיל:

כִּפְנֵי מה אמרו לן בדם כשר. תימה ויחי
דיקא מהבא רבנן אן חזר ומלמד
בבנין אן ריידט לן שריתא התימה
ילין מלן דארימורן ור'א חסיל בשעתא התימה
אלא בעמוד השחר וחדר ילין לן דארימורן
הפסלים בעמוד השחר דאם עלו אל ירוח מלן
בשר ויש לומר דפשטא לן דאע"ג דילין
באימורין ואלא תבשרין מנחבשין ודבשר
המתוך עדיף ולא יליפין דם שלא בדבשין
מנחבשין חזק מולא יליפין מעיקרא אן דם
חזק בשר:

אשר פתח אהל מועד. יסוד שכנגד הפתח
 חדר מפרש על מבנה שיהו בנגד
 פתח הדיכלים כפי בקנטורס ואל גרס נמו
 שכתוב בספרים ההוא פגנו ברישא משום
 דנמשעו משטעם שאין מעבירין על המצות אלא
 כן הפסוק פתח אהל מועד ואל גבי חטאת
 את דאמרי שיהו שיהו על מעבירי לטקן
 (דף נג.) ואמר טעמא לילמוד חטום כן המפורש
 מחטאת פגמי משמע המפורש דאמרי ועוד
 דאית דאמרי על יסוד דרומי קאבדא רוע
 ידיתון כן המבש בסמך לו לצינאון כן הדיכל
 בסמך לו מרחין פשוט לו אהי מזה ואל
 כחריזיו שיהו טעמא דאין מעבירין על המצת
 ועוד אמרין לטקן (דף חג.) על ששק שיש
 שריים כהדיא כתיב בהו אשר פתח אהל מועד
 ומהו אהל גופא פשוט למעלה על קרא רמז
 אהל מועד תפסא לן דאין מעבירין על המצת
 כדאשכחן טעם אה ב"ק רומא (דף סו.) פריך
 משן שגא דדיחא דחיהב הצופה ברישא וגי
 דישן מזהב פגמי המעבירין אכן רישא מזהב
 קדם משום דאין מעבירין אכן עובדי דרמז

45 אין מעבייין על המצות אלא כשיש שתי מצות
46 ה או כגון מצות קרנות שאינו יודע מהיכן יתחיל
47 א קבעינן מהאי טעמא אי לאו דגלי קרא בהדיא:
תן

ורכי יש לו יסוד לפעמי' עצמון אם כן מה תהאמר
אמור כפי כוח שני' אלא יסוד מנחה הפעמי' שלא
אילמוד בא שאליו יסוד וא' לו לפעמי' דאמר
ש' בת כ' דהויא מותר מעמי' ודורא דאין לו דמיס'
(דף קמ"ג) וגו' הכי פרשני' לו הישתתן ע' מה
זבח שם בעולה ובכל דמיס' בעשתין עליו שפית'
הי' איתמר' קלמ' קלמ' קלמ' קלמ' קלמ' **אין אלא לזכות**
ק' דמה של עולה שיתן שתי מנותיהו כנגד היסוד
קרא: מה שיריש של **הזאת** שאין פ' ענינן
ל' יסוד מנחה הישתתן מידור כל שכן א' מצי' נתנם
והתיניא לזמיעטא: וז' א' מיתר שני להכי' אלא
פתח אהל מועד מנחה העולה למה לו למיעטא:
הכי

1 תן יסוד למובח של עולה. פירש בקונטרס כל דמים הניתנים על מבחם החיצון טעון שפיכת שירים ליסוד ומשום דבעלה לא כתיבא שפרכת שירים ליסוד איצטריך למילף חבא או אינו
2 מדבר ככל בשירים אלא למובחה של עולה היא ליסוד לתחילת דמים שהיו מונחת של כל זבחים כנגד היסוד אמר רבי ישמעאל כו וקרא לא איצטריך לתחילת מונחת כנגד היסוד
3 דמקל וחומר דשירים של חטאת אתו אלא על כרחוק להחריך שירים ליסוד לכל זבחים אתי קרא כן פירש בקונטרס וקשה לדעול בפירש ב"ש (דף לו) נפקא לן מקראי אחרני מרס ובחך
4 ישפך ולרבי מברס וטפי דזה ליה לאיתויי וך דרשא דלעיל על רבי עקיבא ורבי ישמעאל דפליגי שהרי אית ליה דין דרשא וקרא דלעיל מיתיי לרבי ישמעאל ורבי עקיבא דבא ועוד קשה
5 דלמקל בסוף פירקין (דף נג) לפיכך יסוד בחטאת

1 תן יסוד, למובח של עולה, דאי סלקא דעתך
2 פרכתיב, הני למח לי (קרא). לשוים. (שירים)
3 הא בראי עבד להו. וכן תימא, דאפיך מיפך, דבראי

6 מתנות כבוד מעשר ופסח בגזירה שזה דוחיקה
7 זריקה מעולה ולמה לי תיפוק לי בקל וחומר דרבי
8 ישמעאל ורבי עקיבא דבא ומה שירים שאין
9 מוכרחין בו כי הני דילפינן מזהאי קל וחומר עולה
10 והשלמים ובי תימא משום דשייכי בכפרה יותר
11 ממוכר שהיא בא זבחי נילף בקל וחומר כי זהאי
12 גזימא ומה שירים שאין מעבדין טענין יסוד תחילת עולה שמעבכת אנו דין שטענה יסוד ועוד שירים טענין יסוד מזהאי קרא או מקרא דלעיל תחילתן לא כל שכן ועוד דקאמר אתאי וריקה
13 מעולה אמאי נקט עולה טפ משלמים או שאר קרבנות ולא כלולו מקל וחומר דבא אתו וזהו ליה למימר דמארי וריקה וריקה משאר קרבנות ועוד דקאמר חתם ועולה גופא מנא לן דכתיב
14 אל יסוד המבחם העולה וא תחילת מונחת מקל וחומר וקרא אתי לשירים ליסוד ולקונטרס דחך לקמן ופירש דרבי נסמה ועוד קשה והכי עיבר קל וחומר ששירים מנא חטאת תוכיבא שמנספת
15 ואינה טענה יסוד הא אני אביא כל תחילת דמים מוחטאת ויש לומר לפי שזהו על ארבע קרנות ולביא למימר יסוד בכלולו ועוד אמרין לקמן פירקין (דף נג) נאמר סביב בחטאת תאמר
16 סביב בעלה ופריך אי מה חטאת ארבע קרנות על ארבע קרנות את עולה טענה כי (וזהו) אמרת עולה טענה יסוד מחזינן פשוט וכו' בעולה טפ ממוכרתא דאז בחטאת מינא ימאכ קרן דעולה
17 ועוד עולת העוף שהיה נעשית על קרן מורחית דרומית כדלמקן (שם) אמאי לא תהא טענה יסוד מקל וחומר ומה שירים דחטאת העוף שאין מוכרחין טענין יסוד תחילת עולה שמכפרת
18 אנו דין שטענה יסוד ומפרש רבינו חיים דמקרא דבא ליבא למילף שפיכת שירים לדמים החיצונים אלא לעולה דווקא בדמפרש בקרא וקרא דדרס ובחך ישפך (דברים יב) לא אתא אלא
19 לאלבאלי דכתיב כספיה והבשר תאכל וכן והנשאר ברם כתיב בחטאת העוף תאכלת וקרא דאל יסוד מובח אתא לאשמעינן בעלה שיש לו תורת יסוד (או אינו כו) כלומר תחילת מנתותיה
20 של עולה היא כנגד היסוד ומסיק מי כתיב אל יסוד העולה דמשמע תחילת דמים יסוד מובח העולה כתיב דמשמע שירים והדר אמר דילמא כתיב מובח דלא תימא אוקיפיה יסוד אלא אננו
21 תל וזו קאמר רבי ישמעאל דמקל וחומר אתי רבין דכתיב ביה יסוד בפירוש מקל וחומר ידענא דהוי אננו ואם כן על כרחוק לשירים של עולה דליתוי אסוד קאי ומהשתא אתאי תחילת
22 עולה בקל וחומר משירים ודיהי אבל משירים של חטאת לא עבדינן קל וחומר בתחילת דמים בקרבן אחר כי אם על שירים של אותו קרבן עצמו גומרין תחילת מנתותיו ושאר קרבנות דלא
23 כתיב ביה יסוד אתו בנש וריקה וריקה מעולה כנו כבוד ומעשר והא דבעי לקמן (דף נג) אבכור כנגד היסוד מנא לן משום דעליה קאי אי מי לאורש פשרש כל דהקרבנות קבעי כנגד היסוד
24 מנא לן וקאתאי וריקה וריקה מעולה אבולו אבל מקל וחומר (דחטאת) לא אתי כיון דלא כתיב ביה יסוד בפירוש דהאי קל וחומר לא אתי אלא לגלויי יסוד דקאמר אננו קאמר ולא שייך
25 למימר חטאת תוכיבא זהאי קל וחומר ומיזהו קשה לתנא דבריש בית שמאי (לעיל דף לו) דדריש שפיכה במעשר ופסח מרס ובחך ישפך מנא ליה יסוד הא לא כתיב ביה וריקה ובחך קשה
26 לי כי היכי דילפינן תחילת עולה מקל וחומר דשירים ודיהי הכי נמי גילוי שאר קרבנות לתחילת דמים משירים ודיהי דהאי מרס ובחך ולמה לי לקמן למילף כבוד ומעשר בגזירה שזה מעולה
27 ותו דלקמן דקאמר ועולה גופא מנא לן דכתיב אל יסוד מובח העולה קשה כנו לפירוש רשי וגם אינו מתורץ אמרת עולה טענה יסוד מחזיבא פשוט לו יותר מוחטאת וכו' ליישב פירוש זה
28 דתחילת עולה כנגד יסוד לא גזר כלל מקל וחומר אפילו משירים ודיהי אלא מקרא דאל יסוד מובח העולה ידענן תחילת דמים ליסוד ומובח דמיותר לגג לא איצטריך דמקל וחומר אתי
29 אם כן דרשין מניה לשירים ליסוד אבל קל וחומר לא אתי אלא כלנו היכא דכתיב יסוד השתא אתי וכל שפיר קא קשה דקין דרדשינן מן הפסוק תרתי מילי תחילת דמים ומימורא
30 דמובח דשירים שירים ואיטא לשירים לחודא אתי ויש לומר דקודם שי לי להעמיד פשטא דקרא דתחילת מונחת וחיתור לשירים. בחך. ויש עוד לפירש בעי"א תן יסוד למובח של עולה שכל
31 תחילת מתן דמים שעל מובחם העולה יזהו כנגד היסוד כי מוחטאת דכתיב בחודאי קרנות דגזירת הכתוב הוא או אינו אלא מובח של עולה היא ליסוד כלומר דווקא דעולה ולא דשאר קרבנות
32 ופריך מי כתיב ליסוד העולה דמשמע עולה דווקא מובח העולה כתיב דמשמע כל דמים של מובח העולה הדר קאמר דילמא כתיב מובח העולה משום גג יסוד ועלה קאמר רבי ישמעאל גג
33 אתי בקל וחומר דהאי קל וחומר לא אתי אלא לגלויי יסוד דקאמר קרא אננו קאמר ולא שייך למימר חטאת תוכיבא ומסיק תן יסוד למובח של עולה והא דרריך לקמן גזירה שזה דוחיקה
34 וריקה משום דתחילת מתן דמים ליסוד מדרשא למובחה של עולה לא ידענן אלא דומיא דעולה שזן דורון ומפרי לאפקי כבוד ומעשר ופסח אי מי דומיא דעולה דשתי מנתות שזן ארבע
35 ואפילו לפיכך שירים דידדו ליסוד מרס ובחך ישפך או מדרבי מכל מקום תחילת דמים לא ידענן בקל וחומר משירים לא אתא דאיכא למימר חטאת תוכיבא ולקמן דקאמר אמרת עולה טענה
36 יסוד משום דעריך קרא בעלה כתיב ואם תאמר אבתי לא ידענן מתן דמים ליסוד מובח למעשר ופסח מרס ובחך ישפך הא לא כתיב ביה וריקה ומנא לן יסוד ובי תימא מנא לן דבכור
37 אם כן תיפשוט דרבי הלמד בגזירה שזה חומר ומלמד בבגין אב ויש לומר כיון דגלי לן קרא גזירה שזה בנותנה כבוד אם כן תן יסוד למובחה של עולה בכל דמים איידי אפילו באותן שבמנתות
38 אתא איתורו במעשר ופסח ומיזהו עולה חתם לא אתאי דאל מיידי קרא אלא בגזירות ואם תאמר דלקמן (דף נג) מפרש דקין דרומית מורחית לא היה ליה יסוד של עולה חתם של
39 טורף ודרענה יצאנה חתלקן של יחודה ונכנסת חתלקן של בגינן למנא דאמר ירושלים לא נתחלקה (הכי גומרין מהחיה) ברייתא דרענה כדמוכא בפ"ק דימא (דף יב) דאם כן גלוייה
40 מובח היה לו יסוד מובח ואם כן בו דני קראי למח לי זהו אכן מובח בלא יסוד כדאמר לקמן פרק קרשי קרשי (דף סב) דכבש ויסוד וריבוע מעבדין ומנא אפי' למנא דאמר לא נתחלקה הכי
41 גומרין דלא היה לו יסוד וטריך לוקדק לקמן דבעי למימר רבי יוחנא דא ברמיס שיכול לזרוק על הרצפה מאי עביד ליה לזני קראי דמוכחי דעולה טענה יסוד וכו' יסוד ויש לומר דקודם
42 דקדיש דוד הרצפה או אם נעקרה הרצפה סמוך למובח או לא קדיש ער ארעית תחומא: הרי גרסינן מאשור פתח אהל מועד נאפק. ואף על גב דדרשין ליה ליסוד מערבי תרתי שמעי מניה:
דבראי

זבחים. פרק חמישי – איזהו מקומן דף נב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קצא תוספות

א אינו כו'. ואי סיד' לנפיה אתא הני למה לי מה בא ללמדנו לשירים אשר ישפך שריו
למזבח הוציגן שפסא דעלוי ששפם דהא תחילת מתנותיו בחוץ נעשו וכי תימנא אי (לא)
כתיב אל יסוד מזבח סתמא הוה אמנא נפך מנפך שירי הדם הפגניים הצריך הכותב
לשפך בחוץ ומזה אתה לומד ששירי הוציגן וימנא לפנימי הא אין לו יסוד לפנימי עצמו

הלכך על כרחך חן יסוד למזבח של עולה
קאמרו מי כתיב אל יסוד עולה אל יסוד מזבח
העולה כתיב. בשלמא אי דרשה ליה ליתן תורת
שפיכת שיריים לכל דמים הוציגונם שפך כתיב
מזבח העולה תורת יסוד למזבח העולה
לכל דמים הנזקים עליו אלא אי לתחילת דמים
קא דרשה ליה וזו ליכא למישר ליתן תורה כנגד
היסוד למזבח העולה לכל דמיו דמיו דמיו דמיו
טענה מתן על ארבע קרנות וקין דרומית
מורחית בכלל ועל כרחך אשלה לחודיה
תורשיה חתן ליה למיכתב אל יסוד העולה
שחאה העלה כנגד היסוד מזבח העולה מאי
הוא: כזקפה דיסוד. שיוקדח תחילת מתנה
העולה בעליית אמה שכן תפריץ עד הכניסה
שהיא כנס אמה דכולה הוהא אמה בין בגובהה
בין בכניסה יסוד מקריא השתא דכתיב אל
יסוד המזבח יסוד שהוא דומה למזבח דהיינו גג
של יסוד. שיריים מעקבין איכא בנייה. ר'
ישמעאל סב כפרה חנו דלא כמפר' אבל
עובדי מעבדי רבי עקיבא דמוספי ואין באין
לכפרה אשמעין דאין מתן דמים של מתנה
תלי בהן דלא מעבדי להו שיריים לחאות'
דבול' קלמא שיריים אין מעקבין. כרמחא ואפי'
פנימיות חוץ שיריים דאפילו ב' דו' ר' ישמעאל
וד' עקיבא מביצי תטאת העוף שהוא שיר
האותו דכתיב וזהו דמם התטאת על קר
המזבח והעשר דם וגו' (ויקרא ח) תניא
בזוהרי דרב פפא. דאית ליה לר' ישמעאל נמי
לא מעבדי שיריים: ואת כל דם הפר. בבחן משיח
כתיב ואת כל דם וישפך וזה יכול לבחון מה
ת' חר' כפר בו' א"י ישמעאל כו'. לא לחלוק הוא
בא אלא ללמד שאין שיריים מעבדין בו וחבי'
קאמר פר יוד'כ מקי' הוא בא ובתבו הכותב
יכול לעבב כנגד ח' ח' וכלה כמפר' בו
מסקא דמלחא דרבי ישמעאל אתא: מי שאין
נבנס דמו לפנימי חובה. כגון פר כון משיח
בשניסות דמו לפנימי אינה חובה קבועה שלא
היה מצוה לחסות ולחביא תטאת: מעין יסוד.
שפיכת שיריים: מי שנבנס דמו לפנימי חובה. פר
יום הכיפורים שהוא חובה קבועה בכל שנה ורבי

עקיבא בא לחיוב דרביי עד שאתא לומד מהיכל שדם פר נבנס לו מצוה צא ולמדו מפלי ולפנים שאינו נבנס לו לא לחובה ולא למצוה וזה נבנס לו אפילו לחובה אינו דין
ששיתן: יכול יעקבנו. תרדיו כמי ששנה עליו הכותב לעבב שחרי לא הוציגן לכתוב וכתבו: תלמוד לומר. באחי' מות וכלה כמפר' שלמו כל הכפרות כולן בעבודת הללו האמורות
בעין השפיכת שיריים לא אמרו: שם. כל חושר' לפי' כון משיח מעתה. נאחר שבאנו לכלל קל וחומר יש לנו לדרוש קל וחומר ביצא בו ולומר ששיריים מעבדין בפר כון משיח
מביצי המזבח חובה בכל דמיו וזהו למד לשפכת שיריים מעשר נשיא יכול יעקבנו מעתה תלמוד לומר וכלה ומה' מי שאין נבנס דמו לפנימי. כגון שעיר נשיא חובה יחד שאין
נבנסים לחיוב לא חובה ולא מצוה טעון יסוד פר משיח שנבנס דמו לפנימי מצוה אינו דין שטעון יסוד נראה בעיני דלא נטיסין בהאי מסקנא בין לחובה בין למצוה אלא למצוה
גיריגא ואי נטיסין לא לא תיקשה ארתנא ברישא על דם פר משיח שאינו נבנס לפנימי חובה וכאן הוא שונה בין חובה בין מצוה לגבי פר יום הכיפורים לא דיוי כניסא פר משיח חובה
שאינו חובה כמותו אבל לגבי שעיר נשיא דלא עייל לחי' כלל קרי לה לכניסה פר משיח חובה ובמסכת סוטה (דף מד) אמרין כהא' גזנא מצוה לכל רשות חובה קרי ליה: יכול
יעקבנו. מעתה תרדיו כמי ששנה עליו לעבב: ואת כל דם הפר וז' נתן הכתוב. מסדר שאר העבודות ועשאו שירי מצוה ששנה בחילוף כלשון שכל העבודות כתיב ולקח וזהו
ונתן על קרנות וכאן לא כתיב ושפך דמו אל יסוד אלא שנה במשמעה לתקן מכלל שאר העבודות לומר שאינה חובה כמו אותם לעבב.

דבראי' לגואי. וא"ת הא אמר ר' עקיבא לקמן (דף פא) דכל דמים שהנכים לפנים פסולין
וי'ל דשיריים אין מבפרין לרבי עקיבא ולא קרינן דלא לכפר בקדושה: ג' יסוד למה לי קרא
ק"ו. הקשה דיו' חיים לקמן פרק התעורבות (דף פא) אמרין גבי דם תטאת שנתערב בדם
עולה דפליגי רבי אליעזר ורבינא אביי לא שנו אלא תחילת תטאת ועלה אבל סוף תטאת

ותחילתה עולה דרבי רבנא דכל מנחה עולה מקום שיריים
פירוש דאם נתערבו שירי תטאת תחילתה עולה
לכליל' עלמא יתנן למשה כון חוטט מקום תחילת
מתן עולה כשר לשירי תטאת ויורקם לקיר המזבח
ומאלידם וחותקין ליסוד ואין כאן שנו מקום א"ל
רב יוסף הכי אמר רב יודנה שיריים צריכין
אינטיבא פירוש שישפכם גג היסוד ממש
העשוי כאינטיבא ולא יורקם לקיר חוקק במשפט
עולה דמשמע העולה אינה טעונה גג יסוד וי'ל
דהאי דבענן הכא בתחילת עולה גג יסוד לא
אתא אלא למעטי' אמה אדמה תחתונה של
מזבח כגון הארץ עד הכניסה אבל קיר החוף של
מעלה עד היסוד פשיטא דערף' (בעולה) מגג יסוד
ממש דחודה ערף' משום דבענן שחי מתנות שחן
ארבע: לימוד' על פר יוד'כ טעון דמים
ליסוד. לעל' פרק בית שמואי' (דף מז) גבי ועשה
לפר כאשר עשה דריש סמיכה ושירי' הדם בפר
יוד'כ ותימא דלא תניא סמיכה מנא ליה ועם
פירשנו:

ומה' מי שאין נבנס דמו לפנימי חובה. תימה מה
לפר כון משיח שפ' כן מכפר על עבירה
מצוה ידועה כדפרך' לעל' פ' בית שמואי' (דף מז)
וי'ל דסמך' אדאי' דמיו חובת' משיחיי'
רגלים ושעירי ראשי' העדים דרבי' הלמד בדיקש
חור ומלמד בקי': יכול' יעקבנו. דלית לן למישר
טרח וכתב לה קרא כל כמה דאיכא למישר':
אותה

וחומר, ומה אם מי שאין נבנס דמו לפנימי חובה, ומה מי שאין דמו נבנס לפני ולפנים, בין
לחובה בין למצוה, טעון יסוד. מי שנבנס דמו חובה לפני ולפנים, אינו דין שטעון יסוד.
יכול יעקבנו, תלמוד לומר ויבילה מכפר את הקדש', שלמו כל הכפרות כולן, דבריי רבי
ישמעאל. קל וחומר, לפר בהן משיח, (משעיר נשיא) מעתה. ומה מי שאין נבנס דמו
לפנים, לא חובה ולא מצוה, טעון יסוד. מי שנבנס דמו לפנימי, בין לחובה בין למצוה,
אינו דין שטעון יסוד. יכול יעקבנו, תלמוד לומר ואת כל (הדם) (דם הפר) ישפך', נתקן
הכתוב לעשה, ועשאו שירי מצוה, לומר קל, שיריים אין מעקבין. וקבר רבי ישמעאל,
מיצי תטאת העוף מעקב, והתנא דבי רבי ישמעאל, והנשאר בדם ימצוה/ ורבי ישמעאל ימצוה,
והשאר

אֹתָהּ שֶׁתֵּן דְּמָה לִמְעַלְמָה וְלֹא אֹתָהּ שֶׁתֵּן דְּמָה לִמְשֵׁלָהּ. וְאִתְּ אִכְּ הִכִּי פֶרֶךְ לַעֲלִיל בִּירֵשׁ
בֵּית שִׁמְשֵׁי (דף קלז) אִימָר וּכְפַר אֶעֱיף שֵׁלָא תָּן לִמְעַלְמָה אִלָּא לִמְשֵׁלָהּ וְיֵל דְּרוּחָה
דִּרְשׁ אֹתָהּ לִדְרֵשָׁא אַחֲרֵיהּ כַּדְרִישׁ לַעֲלֵי בִּפְךָ (דף י) אֹתָהּ לִמְעַלְמָה וְלֹא אַחֲרָהּ לִמְעַלְמָה
אִי כֹחַ מִפְּרֵשׁ אֹתָהּ יֹאכְבֵּלְהָ אַבְל לִמְשֵׁלָהּ לֹא יֹאכְבֵּלְהָ וְלַעֲלִיל כִּיפֵר וְלֹא שִׁיבָא בָּאן דְּהִדְדֵּיא
דְּשִׁמְשֵׁי (לעיל ד' כז) דְּכֻּן שְׁדִיעֵי דֵם לִמְנוּחַ

נִתְכַּפְּרָ: **מָה** דְּמִים הָאֻמּוּרִים לִמְשֵׁלָה אִם תָּנֻן
לִמְעַלְמָה לֹא כִיפֵר. פִּירֵשׁ מְקוּנָה בְּדִחְטָא הֵשֶׁק
כְּתִיב הִיא שָׂאם שִׁינָה בַּה פִּסְלָה וְתִימָה הִיא
בְּבִחְמָה נְמִי כְּתִיב הִיא וְנִמְטָא מִן כּוֹן שָׂאם שִׁינָה
בַּה פִּסְלָה
תַּאמֵר בִּינְתָיִן לִמְעַלְמָה שְׂסוּפֵן לִמְשֵׁלָה. תִּימָה
מַעֲלָה הֵשֶׁק שְׂסוּפֵן לִמְשֵׁלָה וְתָנֻן לִקְסָן
כִּפְּ חֲטָאָה (דף ק) עֲשֵׂאָה לִמְשֵׁלָה בְּמַעֲשֵׂה
כּוֹלֵן פִּסְלָה מִיּוֹדֵד הִיא נִפְלָא לֹא יִדְעִין מִנָּה לָךְ.
כּוֹלֵיָהּ

וְשִׂאנִי נִשְׂאָר לֹא יִמְצָה. תְּרִי תִנְיָא, וְאֶלְיָא דְרָבִי
יִשְׁמַעְיָאֵל. אִמָּר רַמִּי פֶר כְּמָא, הִיא תִנְיָא כִּכְר, שִׁירִים
מַעֲבָבִי, דִּתְנִיָּא 'הִכְבֵּן הַכֹּחֶמָא אוֹתָהּ', אוֹתָהּ שְׁנִיתָן
דְּמָה לִמְעַלְמָה, וְלֹא אוֹתָהּ שְׁנִיתָן דְּמָה לִמְשֵׁלָה. אַמְרֵתָּ,
וְכִי מֵאִין בִּפְתָּהּ. מִכְּלָל שְׂנֵאמֵר 'דְּרֵם וְכֻדִּי יִשְׁפֹּד עַל
מִזְבֵּחַ גִּזְו', לְמַדְנָה לְעִיתֵינוּ בְּמִתָּן אֶרְבַּע, שָׂאם נִתְּנָן
בְּמִתָּה אַחֲתָה, כִּיפֵר. יְכֹל אִף הִנְיָתָיִן לִמְעַלְמָה, שְׁנִיתָן
לִמְשֵׁלָה, כִּיפֵר. דִּין הוּא, נִאֲמָרֵי דְמִים לִמְעַלְמָה וְנִאֲמָרֵי
כּוֹלֵיָהּ

דְּמִים לִמְשֵׁן, מָה דְּמִים הָאֻמּוּרִים לִמְשֵׁן, שְׁנִיתָן לִמְעַלְמָה, אִף דְּמִים הָאֻמּוּרִים לִמְעַלְמָה,
אִם תָּנֻן לִמְשֵׁלָה, לֹא כִיפֵר. לֹא, אִם אַמְרֵתָּ בְּתַחֲתוּתָהּ, שְׁנִיתָיִן בְּנִתְיָה לִמְעַלְמָה, שְׂאִין סוֹפָן
לִמְעַלְמָה, לֹא כִיפֵר. תַּאמֵר בְּעִלְיוֹנִים, שְׁנִיתָן לִמְשֵׁלָה, שִׁישׁ מִהֵן קָרֵב לִמְשֵׁלָה. דְּמִים (שִׁירִים)
הַפְּנִימִים, יוֹכִיחָה, שִׁישׁ מִהֵן, קָרֵב בַּחוּץ, וְאִם תָּנֻן בְּתַחֲלָה בַּחוּץ, לֹא כִיפֵר. לֹא, אִם אַמְרֵתָּ
בְּדְמִים הַפְּנִימִים, שְׂאִין מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי מִמְּקוֹרֵן. תַּאמֵר בְּעִלְיוֹנִים, שְׁהֵר קִרְנוֹת מִמְּקוֹרֹת אוֹתָן,
אִם תָּנֻן לִמְשֵׁלָה כִּשְׁרִים. תִּלְמִיד לִמָּר 'אוֹתָהּ', אוֹתָהּ שְׁנִיתָן דְּמָה לִמְעַלְמָה, וְלֹא שְׁנִיתָן דְּמָה
לִמְשֵׁלָה. מֵאִי 'שְׂאִין מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי מִמְּקוֹרֵן', לֹא, אִלּוּ שִׁירִים. אִמָּר לִיה רַבָּא, אִי הִכִּי, תִּיתִי בְּקָל
וְחוֹמֵר, מִה שִׁירִים הַפְּנִימִים, שְׂסוּפֵן חוֹבָה בַּחוּץ, נַעֲשֵׂאֵן בְּתַחֲלָה בַּחוּץ, לֹא כִיפֵר. הִנְיָתָיִן
לִמְעַלְמָה, שְׂאִין סוֹפֵן חוֹבָה לִמְשֵׁלָה, וְנַעֲשֵׂאֵן בְּתַחֲלָה לִמְשֵׁלָה, אִינוּ דִּין שֵׁלָא כִיפֵר. אֵלָּא, אִין מִזְבֵּחַ
הַפְּנִימִי מִמְּקוֹרֵן בְּלִבָּד, אֵלָּא פְּרוּכָת. תְּנִי רַבְנָן 'יְכֹלָה מִכְּפַר', אִם כִּיפֵר, קִלָּה. וְאִם לֹא כִיפֵר,
לֹא קִלָּה. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. אִמָּר לֹא רַבִּי יְהוֹדָה, מַפְגֵּי מַה לֹא נִאֲמָר אִם קִלָּה כִיפֵר, אִם לֹא
קִלָּה לֹא כִיפֵר, שְׂאִין חוֹסֵר אַחַת מִכָּל הַתְּמִתוֹת, לֹא עֲשֵׂה וְלֹא כִלּוֹם. מֵאִי בִּינְיָהוּ. רַבִּי יוֹחָנָן
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, חָד אִמָּר, מִשְׁמַעוּת דִּירִישֵׁן. אִיפֹא בִּינְיָהוּ. וְחָד אִמָּר, שִׁירִים מַעֲבָבִי,
אִיפֹא בִּינְיָהוּ. תְּמִימִים, דְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, הוּא דֹאמֵר שִׁירִים דְּמַעֲבָבִי. דֹּאמֵר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
בֶּן לֵוִי, לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר שִׁירִים מַעֲבָבִי, מִכֵּיָּא פֶר אֶחָד, וּמִתְחִיל בְּתַחֲלָה כְּפִינִים. אִמָּר רַבִּי
יוֹחָנָן, לִית הִיא סְבָרָא. וְהִאֲמָר רַבִּי יוֹחָנָן, תִּנְיָא רַבִּי תְּמִיָּה, כְּדִבְרֵי הָאוֹמֵר, שִׁירִים מַעֲבָבִי.
אֵלָּא, כְּדִבְרֵי הָאוֹמֵר, וְלֹא לְהִנֵּי תִנְיָא. הִכָּא נְמִי, כְּדִבְרֵי הָאוֹמֵר, וְלֹא לְהִנֵּי תִנְיָא: **מִשְׁנָה**
תְּמִימֹת הַצִּבּוֹר וְהַיְחִיד. אִלּוּ הֵן תְּמִימֹת הַצִּבּוֹר, שְׁעִירֵי רֹאשִׁי חֲדָשִׁים, וְשֵׁל מַעֲרֹזֹת, שְׁחִטְתָּן
בְּצִצְפֹן וְקִיבֹל דְּמֵן כְּכָלִי שֶׁרֶת, בְּצִצְפֹן. וְדָמָן מַעֲוֵן אֶרְבַּע מִתְּנוֹת עַל אֶרְבַּע קִרְנוֹת. כִּיפֵר,
עֲלָה

וְשִׂאנִי נִשְׂאָר. כְּלֹמֵר אִם יִנָּא כֹל דְּהִם בְּהוּאָה אִין צִירִי מִינֵיהּ: הֵיא תָנִי סִבֵּר שִׁירִים
מַעֲבָבִי גְרִיסָן: הַכֹּחֶמָא אוֹתָהּ. הוֹרֵק אֵת דְּמָה וּבְכִלְלָה דִּואַת תּוֹרַת חֲטָאָת כְּתִיב אוֹתָהּ
מִינְשֵׁטָה הִיא אִם מִחֲטָא אֵת דְּמָה בְּחִלְתָּהּ שִׁנְכַתְמָה לָךְ בַּה קִרְנוֹת הִדִּיעוּ לִמְעַלְמָה הִיא
דְּרֹאִי דְּחִטּוֹ וְנִבְאֵלְתָּ אִי לֹא: וְכִי מֵאִין כִּפֵּר. לְהִשְׁבֵּר שְׁנוּקָה לְרִבְרִי מְקָרָא לִפְסוּלָה
יִשְׁפֹּד. שְׂפִיכָה אֲחֻתָּה וְנִאֲמָר וְהִכְרִים הָאֲבֵל כִּפֵּר

דְּמִים לִפְשָׁה. מַחֲטוֹת הַסִּקְרָא בְּחֲטָאָה הִשְׁקֵן וְהוּא
מִדֵּם חֲטָאָת (וְיִסְרָאֵל דִּזְ) וְדִרְשִׁין לִיה לִקְסָן (דף
סד) זֶה קִיר הַתְּחִתָּן: וְנִאֲמָר דְּמִים לִמְעַלְמָה.
בְּחֲטָאָה בְּחִיבָה: דֵּם דְּמִים הָאֻמּוּרִים לִמְשֵׁלָה שְׂסוּפֵן
לִמְעַלְמָה לֹא כִיפֵר. הִיא כְּתִיב בְּהוּאָה חֲטָאָת
(דף קס) אִם שִׂינָה בַּה פִּסְלָה דְּבִיבִי מִינְיָן לִקְסָן
וְהוּא דִּסְרָא, נַעֲשֵׂאָה לִמְעַלְמָה בְּמַעֲשֵׂה דְלִבּוֹ: פְּסוּלָה: שֶׁכֵּן
כּוֹסֵן לִפְשָׁה. שִׁירִים בִּינְתָיִן לִסוּד: שְׂסוּפֵן לִחוּץ.
שְׂפִיכָה שִׁירִים: וְאִם עֲשֵׂאֵן בְּתַחֲלָה בַּחוּץ לֹא
כִּפֵּר. דְּעִיבֹבֵא כְּתִיב בְּהוּ דְּכִרְבְּנָא מַעֲשֵׂה
כֹּאשֶׁר עֲשֵׂה: שְׂאִין מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי מִמְּקוֹרֵן. שִׂאֵן
שֵׁם גִּמּוֹר מִתָּן דְּמִים שְׁעוּרָן צִירִים עֲבֹדָה אַחַת
וְהִלְכָּר חֲמִירָה וְלִקְסָן מִפְּרֵשׁ וְאוּלַּם מֵאִי הִיא
תַּאמֵר בִּינְתָיִן לִמְעַלְמָה כְּקִרְנוֹת שְׂפִיכָתָהּ אוֹתָהּ.
שְׂוֹאָה גִּמּוֹר מִתָּן דְּמִים לִכְעַב דִּדָּא לְכּוֹלֵל: עֲלֵמָא
שִׁירִים הִדְעִינוּם לֹא מַעֲבָבִי הִלְכָּר לֹא חֲמִיר
וְיִשְׁכּוּר לִמְשֵׁן לְחִיב אֶיִסְרִיקָא אוֹתָהּ מֵאִי: שֶׁכֵּן
אִין מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי מִמְּקוֹרֵן אוֹתוֹ (לֹא) וְלִשְׁפִיכָתָהּ
שִׁירִים מַעֲבָבִי בְּהוּ: אִמָּר לִיה רַבָּא, לְרִמִּי בִּר
חֲמָא: אִי הִכִּי. וְשִׁירִים מַעֲבָבִי מַעֲבָבִי בְּהוּ כֹל
שֶׁכֵּן אֲחֵיָא מְקֵל וְחִמּוֹר וְלֹא בְּעִי קָרָא: וְמֵה
דְּמִים הַפְּנִימִים שְׂסוּפֵן שִׁירִים חוֹבָה לִחוּץ
לִכְעַב עֲשֵׂאֵן בְּתַחֲלָה בַּחוּץ כִּי:
הֵיא גְרִיסָן אִין אִין מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי מִמְּקוֹרֵן בְּלִבָּד
אִי פְּרוּכָת. דְּרִמֵּן שְׂסוּפֵן תְּמִיָּה לִיחֵיה עַל
הַפְּרוּכָת וְהִיא לִטְעוּנָן שְׁתֵּי עֲבֹדוֹת בְּפִינִים
חֲמִירִי לִכְעַב מִלְשֻׁנֹת: בַּחוּץ תַּאמֵר בִּינְתָיִן
לִמְעַלְמָה שֶׁכֵּן קִרְנוֹת מִשְׁקוּת אֵת עֲבֹדוֹתָיִן
וְהִלְחִילָן וְאִין טְעוּנָן שְׁתֵּי עֲבֹדוֹת אַבְל
בְּשִׁירִים לֹא קִאֲמֵר דְּלִיעֲבֵיבֵה: דִּיג' ת"ג וְכֵלָה
כִּפֵּר: וְגו'. וְלִקְרִיָּה מִפְּרֵשׁ מֵאִי קִאֲמֵר וְנִמְאִי
בִּינְיָהוּ: מַפְגֵּי מַה לֹא נִאֲמָר. וּפְסוּלָה לֹא בְּדִרְשׁוֹ
כְּסוּד מִתְּכַתֵּב: שְׂפִיכָתָהּ שְׂסוּפֵן בִּל. תְּרוּחִיָּה
לִלְמַד עַל הַמִּתְנוּחַת שִׁמְעִיבָתָא קִאֲמֵר אֵלָּא מִר
מִשְׁמַע לִיה חִבִּי וְמִר מִשְׁמַע לִיה חִבִּי רַבִּי עֲקִיבָא
מִשְׁמַע לִיה מִדְּסִיפָא לִירֵשָׁא מִדְּרִישׁ בְּבִפְרָה

הִדִּיעוּ בְּמִתּוֹת תְּלִיחָה הִשְׁלֵמָה וְשִׁירִים לֹא מַעֲבָבִי וְר' יְהוֹדָה נִמֵּי שִׁירִים לֹא מַעֲבָבִי אִית לִיה הִדִּיק מִיֵּת תְּרִדְרִישָׁה חִבִּי דִּהֲשָׁא לֹא שְׁנַעֲוִין מִנֵּה שְׂכָל מִתְנוּחֵיהּ מַעֲבָבֹת דִּיאִכֵּי לִמְיָר
כְּכַפְרָה מִנְחָה אֲחֵת קִאֲמֵר דְּמִיָּא דְּחֲטָאָת הִדְעִינוּתָהּ אִדְרֵשׁ חִבִּי אִם כֵּלָה הִכֵּל בְּמַה שִּׁנְכַת הוּא דְּכִיפֵר וְאִם לֹא כֵּלָה כֵּל מַה שִּׁבְעוּנָן לֹא כִיפֵר לִמְדַרְשֵׁן שִׂיא חִסֵּר אֲחֵת מִן הַמִּתְנוּחַת
לֹא עֲשֵׂה כֹלֵם וְשִׁירִים לֹא מַעֲבָבִי שְׂאִין אֲמֹרִין בְּעִינֵי דִּי רַגְבִּי פֶר כֹּחַן מִשְׁחָה דִּיאִתְרִיבִי פֶר יִם הִכְיִפִּירִים לִשְׁרִים וְלִרְבִּי יְהוֹדָה אֶיִסְרִיקָא לִמְלִיף עֵיבֹב מִתְנוּחַת מִדְּכָא מִשּׁוּם אֲמֵר
כִּי מִתְכָּא חוֹקֵר בְּדִרְבִּים וְהַעֲשִׂין בְּבִגְדֵי לָבֵן לְפָנֵי וּלְפָנִים וְהִיא דְּכִיפִירִים שִׁירִים מַעֲבָבִי: וְלִרְבִּי עֲקִיבָא לֹא מַעֲבָבִי וְהִיא אִם כִּיפֵר מִה שִׂיא אֲמֹרֵר כְּעֵינִי כֵּלָה דְּכִרְבְּנֵי דְּחֹקֵק לִיעֲבֹבֵא
אַבְל שִׁירִים שִׂיאֵנָה אֲמֹרֵר בְּעִינֵי לֹא מַעֲבָבִי וְהִיא רַבִּי יְהוֹדָה לִמְיָר כֵּלָה כֵּל צוּרִיב עֲבֹדוּתָהּ וְאִף הַלְמַלְחָן לֹא מִמְּקָם אֲחִיר כִּיפֵר וְאִם לֹא כֵּלָה לֹא כִיפֵר שִׂיא חִסֵּר אֲחֵת מִכָּל הַמִּתְנוּחַת
כִּי וְאִפְּסוּלֵי מִתּוֹן יִסוּד מִשְׁמַע לְרִבְרִי הָאוֹמֵר שִׁירִים מַעֲבָבִי: אִם גִּמּוֹר מִתְנוּחַת כּוֹלֵן וְנִשְׁפֹּר הַחֵם מִבָּא פֶר אֲחִיר וּמִתְחִיל בְּחִיבָל כִּדִּי שִׂיחֵו לֹא שִׁירִים דִּאֲעִי' דְּרִאֲמֵר בִּי מִתְנוּחַת מִכְּפִינִים
וְנִשְׁפֹּר הַחֵם מִבָּא פֶר אֲחִיר וּמִתְחִיל בְּפִרְכַּת נְמִי מִתְנוּחַת שֵׁלָה הִפְרַחַת וְנִשְׁפֹּר הַחֵם יְכִיָּא פֶר אֲחִיר וּמִתְחִיל בְּמִבּוֹב וְאִין צִירִי לְחִתְחִיל עֲבֹדָה שְׁחֵלִים כְּשׁוֹלֵן בְּפִי רַבְרִי
הָאוֹמֵר שִׁירִים מַעֲבָבִי לֹא אֲמֵר' אִם גִּמּוֹר מִתְנוּחַת מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי וְנִשְׁפֹּר הַחֵם יְכִיָּא אֲחִיר וְיִשְׁפֹּר עַל יִסוּד הִדְעִינוּ דָּאֵם כִּי לֹא הִיטֵן שִׁירִים אֵלָּא מִבּוֹב יִתְחִיל שִׁיעֵשׁ שִׁירִים וְיִשְׁפֹּר
בַּחוּץ מִבָּא רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אִיכָּא לִמָּאֵן דְּאֲמֵר שִׁירִים מַעֲבָבִי: אִמָּר 'וְיִתֵּן מִי לִית לָךְ כְּבִיָּא. דִּיאִכָּא לִמָּאֵן דְּאֲמֵר שִׁירִים מַעֲבָבִי: וְהִיא אֲמֵר רַבִּי יוֹחָנָן, בְּפִרְךָ שְׁחֵשׁוּת לִקְסָן
דִּף קִיא). תַּנָּא רַבִּי נְחִשְׁיָה כְּדִבְרֵי הָאוֹמֵר בִּל. רִקְנֵי רַבִּי נְחִמְיָה אֲמֹר שִׁירֵי הַחֵם שְׁחִקְרִיבֵי בַחוּץ חִיבֵיב וְאֲמֵר רַבִּי יוֹחָנָן עֲלֵה תַנָּא רַבִּי נְחִמְיָה לְמִלְחִיחָה כְּדִבְרֵי הָאוֹמֵר שִׁירִים מַעֲבָבִי
אֲלֵמָא לְרַבִּי יוֹחָנָן נְמִי אִיכָּא דִּיאִל לִיה חִבִּי אֵלָּא מֵאִי מִשְׁנֵי עֲלֵה דְרַבִּי יוֹחָנָן כִּי מִמְּקָם לֹא כִי מִנְעִית לִשְׁנֵי אֲדִרְבִּי יוֹחָנָן לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר קִדְמָא אֲחֵיָא שִׁירִים מַעֲבָבִי וְלֹא
אֲחֵיָא תַנָּא לְדִעֲלֵי קָאִי אֲרִבִּי יְהוֹדָה רַבִּי עֲקִיבָא נְמִי אִיכָּא לִמְיָר דְּרַבִּי יוֹחָנָן הוּא דְּאֲמֵר שִׁירִים מַעֲבָבִי אִיכָּא בִּינְיָהוּ וְהִיא דְּקִאֲמֵר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי לְדִבְרֵי הָאוֹמֵר לֹא אֲחֵיָא
תַנָּא קִיא: **מִתְנָי**: אִלּוּ הֵן תְּמִימֹת הַצִּבּוֹר, שְׁעִירֵי רֹאשִׁי חֲדָשִׁים, וְשֵׁל מַעֲרֹזֹת, שְׁחִטְתָּן
בְּצִצְפֹן וְקִיבֹל דְּמֵן כְּכָלִי שֶׁרֶת, בְּצִצְפֹן. וְדָמָן מַעֲוֵן אֶרְבַּע מִתְּנוֹת עַל אֶרְבַּע קִרְנוֹת. כִּיפֵר,
שְׁחִיטְתָּן בְּצִצְפֹן. שְׂהִיר לִמְרֹט בְּכֵינָן אַב לִכֵּל תְּמִימֹת אֶרְבַּע מִתְּנוֹת בִּל. כִּדְרִילְעִין מִקְרֹט קִרְנוֹת בְּפִרְכַּת בֵּית שִׁמְשֵׁי (לעיל דף קלז):

זבחים. פרק חמישי - איזהו מקומן דף נג עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל" - (שטיינזלץ) קצה רש"י תוספות

קלה בכבש ופנה לטוב. מפני שדמה ניתן למעלה על הקרנות ובאצבע צריך לעמוד על גבי סוכב אבל בכל שאר הדמים שהן התחתונים מן החוט ולמטה ובקרב וזית המזבח עומד על הרצפה חורק מן הכלי למזבח וכל מקום ששיגע למזבח כשה: ובא ל' קרן דרונית מרחיבה. שהו ארה פוגע ראשון בקדימית ל' לקמן (דף סב:) כל פינות שאתה פונה יחד

עֲלֵה בִּכְשָׁךְ וּפְנֵה לְפָנֶיךָ, וְגַם לֹא לִקְרֹן דְּרוֹמִית מִזְרִית,
מִזְרִית צְפוֹנִית, צְפוֹנִית מְעֻרָּבִית, מְעֻרָּבִית דְּרוֹמִית.
שִׁירֵי הָדָם הֵיךְ שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִית, וְנִאֲכָלֶה לְפָנִים
מִן חֻלְלִים, לִזְכֹּרֵי כְּהוֹנֵה, בְּכָל מֵאֲכָל, לְיוֹם וְלַיְלָה עַד
חֲצוֹת: גִּמְרָא חִיב עֲבִיד. רַבִּי יוֹחָנָן וּרְבִי אֱלֹשֶׁר, חָד

ה אילך. וזה אמר, מחטא יוירד כנגד חודו של קרן. אליבא דרבי
הוא עצמה אינה נעשית אלא בגופה של קרן, וכוילא עלמא לא פליג.
סבר, אמה אילך ואמה אילך, כנגד קרן הוא. וזר סבר, כנגד חודה
הציפור והחידה, כיצד מתן דמן, היה עולה לכבש ופנה לסובב, וזא
טובל באצבעו הימנית, המיומנת שבכיוון, מן הדם שבמזרח, וחומר
מקנה מלמטה, ומחטא יוירד כנגד חודה של קרן, עד שמכילה כל
קרן. הכי קאמר, מצוה בחודה. אי עבר, אמה אילך ואמה אילך, לית
אלעור דרבי שמעון. דתניא, דמים העליונים, ניתנין מחוט הסיקרא
וניתנין מחוט הסיקרא ולמטן, דרבי רבי. רבי אלעור דרבי שמעון ואמר,

העוף, אבל בהפסח בהקמה, היא עצמה אין נעשית אלא על גופה
אי טעמא דרבי, דתכתיב 'וההראל ארבע אמות, ומהאראל ולמעלה
אמר רב דאף בר אהם, ומקום קרנות, ארבע. מקום קרנות, ארבע
נאות, ארבע: תמן חתם, חוט של סיקרא, חוץ לארבעה להכיל בין
ותוהים. מנא הני מילי. אמר רב אחא בר רב סמנא, שגממר ויתרה
והיה נתיב מחיצה להכיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים:
י' יסוד [המזבח], זה יסוד דרומי. אתה אומר, זה יסוד דרומי, או אינו
עם מן המפורש. אמרתי, למד וירדתו מן הכבש [ליציאתו] [מציאתו]
החיצול, כסמך לו. אף וירדתו מן הכבש, כסמך לו: תנא, רבי
משעבד, רבי שמעון בן חזאי אומר, זה היה יסוד דרומי. בשלמא למאן
למד סתם מן המפורש. אלא למאן דאמר יסוד דרומי, מאי טעמא.
א, בוליה מזהב, בצפון קאי. לישנא אחרתא, בוליה פתח, בדרום קאי.
תנא

העגילה למלאכה ולא שאר אצבעות מוכנות להדשות ולטבול היינו שאצל גדול מוסמכת כולו למבואת הוהר. לשון חמור בו מניע (חולצין ק"ד) דרוריי כ"ל: ויפאח. ויקח. ויהי חנוה אל בחרה ב"ד. ודמים עגליהם כשיקין מלעלה מן החוט: כעליה חזקת. ב"ב ק"ד כהניא איהו נעשית כו'. והחריאל: מבואת ארבע אמות וכו'. בתמיא וכו' אין מנאב וכל ק"א אמה על אמה ופקס קרית ארבע ח"א. בתמיא הדא אין קריתא אוליך ח"א. על ב"ר ק"ד ק"א קרית ארבע כלומר שם שרשת הקרית תופסת אוליך. ודמיא היא בתחיתו של מבואש שכן כנפא ארבע על חצי של מבואת בתמיא נתאן חמישיא. כדאשכחן בפגמיות לעיל אשר פתח אחת אמה וילמד סתום מן המפורש: ילמי ירדתי מן הדיכלי כסות מערבי אשר סמוך לו. וכו'. הנבש. שנשכין סלע דרומי מערבי דכתיב אשר פתח אלה אמה ח"א. ודמיא בפגמיות אלא יסוד אשר פתח אלה יסוד דרומי א"י שם יסוד דרומי א"י לשון בפעם העזרה קאי והוה זמש אמותיו כנגד הפתח ואמה אחת מוקן ד תגרס כוליה פתח בדרום מבוא קאי היא דאי כל פתח הדיכל לדרום של מבוא ודאי: מבוא

דָּרָךְ יִמְנָה וְהַכְּסֵף בְּדָרָדִים מְלֻמְּלוֹת וְכֵן וְכֵן מְלֻמְּלוֹת
דִּי יִמְנָה מְלֻמְּלוֹת אֲבָּא לִימְנָה מְלֻמְּלוֹת אֲבָא לְאוֹתָא
קָרָן וְהוֹלֵךְ וּמִקְשָׁן בְּסוֹבֹב דְּרָךְ יִמְנָה וְכֵן וְכֵן מְלֻמְּלוֹת
מִן הֶרְדִּים מְלֻמְּלוֹת מְלֻמְּלוֹת בְּעָרָא וּמִצְעָן מְלֻמְּלוֹת
דְּהוּרֵי קָרָן יִמְנָה לֵךְ וְכֵן דְּרֹוּסִים בְּעָרָא מְלֻמְּלוֹת
לְפָנִים מִן הַקְּלָעִים. לֹפִי שְׂבֻשְׁמָן הַזֶּה קְלָעִים הִיקָף
לְחֵצֵי אֵהָל מוֹרֵעַ וּבִמְקוֹם הַקְּלָעִים הִיהָת וְחֻמַּת
הָעוֹרֵה בְּבֵית שְׁלֵמָה אֲבָּא בֵּית שְׁלֵמָה וְחֻמַּת
כְּתִיבֵיב כְּתִיבֵיב אֲבָּא בְּבֵית שְׁלֵמָה קְדִישָׁא וְחֻמַּת
(וְיִקְרָא) אֲבָּא לְכֹוֹבִי כְּתִיבֵיב. דְּכִתְבִיב מְלֻמְּלוֹת
אוֹתָהּ (שֶׁם) לְאֹפֹרֵק שְׂמִי שְׁאִינָן רֵאיוֹתֵי לְחֵצֵי
וּבִיקָח קְרִיב בֵּית חֲתָנָא וְאִשְׁמֵן מְלֻמְּלוֹת כְּתִיבֵיב לֵךְ וְכֵן
יֵאבֵל אוֹתָהּ: כָּלִל מַאֲבָל. מְשׁוֹשׁ דְּקִתְנִי בִּפְסָח וְאִינוּ
מַאֲבָל אֵלֶּא עַלִּי קִלְמָן (דְּרָבִי) חֲנִי בְּחִלְדוֹ וּבְכָל
מַאֲבָל. לֵיכָא וְלִיכָא. חֲתִיבֵיב מְשִׁישׁ (לְעֵיל
דָּף לֹא). וְכֵן אֲבָּא חֲדָתָא שְׁלִמִי מְלֻמְּלוֹת שְׂבֻשְׁמָלֵה
לֵימָן לֵיכָא חֲתָנָא וְאִשְׁמֵן מִנְּהָן חֲלִמְדוֹ וְכֵן וְכֵן
וּבְקוֹשְׁמֵי לֵיכָא חֲלֹל חֲדָתָא אוֹרֵךְ חֲלִמְדוֹ לְכֹוֹבִיב אֲבָּא לִימָה
מִמֶּנּוּ דַּךְ עֵבֶר (וְיִקְרָא) אֲבָּא חֲדָתָא. סִיג עִישׁ
כְּחִמִּים לְחֻמַּת לְהִרְדִּיק אֲדָם מְעִיבֵית כִּרְתּוֹת כְּדָתָן
בְּרִיבּוֹת בְּרִיקָא קִטָּא (דְּרָבִי). לֵךְ וְתַחֲבֹל לִיכָא
אֲדָם מְצוֹתֵי חֲנִי. לֵיכָא רִיבִי. חֲתִיבֵיב מְשִׁישׁ אֲבָעֵה
בְּקָרָה: אֲמַת אֵילִךְ. כְּשֻׁדָּה עֹמֵד אֲעַל וְזִית הַמְּחֹבֵה
נִתּוּן תְּחִיבָא שְׁלֵמָה לֵךְ מְקַצֵּעַ עֲלֵי חֲדָתָא רֹחַ שִׁירָה
אֲבָּא לְדָרְסֵן אֲבָּא לְמֻלְחָה קְרָן דְּרֹוּסֵית מְוֹרִיתָא וְכֵן
בְּלִי קָרָה: מְחֻמָּה וְכֵן. לְעִשׁן הַכְּתִיבֵיב הַבְּהֵן מְוֹרִיתָא
אוֹתָהּ (וְיִקְרָא) אֲבָּא לְכֹוֹבִיב דְּרִיבִי אֲלֵהוּ. לְקִמְנָן מִיחֵי
פְּלוֹתִיחִיָּה: וְכֵן עֲרֵבָא. כְּלֹמֵר לֵךְ עֲצֻמָּה עֲרֵבָא
מְצוֹתֵי חֲנִי אֵלֶּא שְׂמִי שְׂמִי. לֵיכָא חֲתִיבֵיב. אֲבָּא עֵינֵן
חֲדָתָא דְּקָרָן כְּתִיבֹוּ אֲבָעֵה אֲבָּא עֲלֵי מְשִׁישׁ הַתְּחִין
בְּרִישָׁא הַמְּחֹבֵה כְּבֵל וְזִית וְזִית וְכֵן בְּלִי מְקוֹם שְׁבָה
קְרִי קְרִי: בְּ לֵיכָא אֲבָעֵה רִיבִי. מְשׁוֹשׁ לֵיכָא חֲלִמְדוֹ
הִסְקִיא לְמֻלְעֵה אֲבָעֵה דְּלֹא קְרִיב. שְׂמִי. כְּבֵיב. י
הִיב קְרִיב אוֹתָהּ אֲבָּא עֲלֵי מְשִׁישׁ אֲבָּא עֲלֵי מְשִׁישׁ

ממש קפיד בשאר המובח אל שייך לשון קרן אלא בחדרה של זוית: המיומנת שבנין, אט
אמנר: בלעז: והישר מנרלו ו**הבאנע** קטנה. מושך את הדם שבאבצע: לפי למטה שיש
תנא קרי חריתו מן הדמא דמחטא אותה: **בנני** רבתי ודא: ומבשר: לטעם מן הדמא
שנעשת למעלה בדאמנרין: בפרק דרשין: וקטן קרי: (סד): **אבל התא** בחבטה. ודבחה
ונבדה או דרבוה אלא ארבע אות: קטן **אמנר** כלומר המוחה תחפסן ארבע אות
במבוח אלא שיש אמות מן המוחה למעבר ורשיתן מן הדרום לצפון היטות שיתע על שר
מן ארבע אות: דרבוה עתה שיהיה כח: **הרשע**. שיש ציור צמרתה בלעזתה ו
מקדש תחצי מובת אל יסור המוכה. האמור בחטאת הדיצנות: או אינו יסור ימני
מן הכבש. בחינתה ושתי דרבוה מציאותה מן הדמא: ויחשיב הפנימית דרבוה מן
שדא מן קול: או חלילה: הרעעם הפנימית: חתום: **החליל** פנימית. שכתוב חן
מעה: קטנר **חליל** מוכה **בצפון** פתח החליל קאי. ואין המוכה לפי הפתח כלום אלא או
יסוד דרומי אשתכח דכי נפיק מן פתח רוחא או יסוד דרומי לפני מוכח באבצע הפתח

וסימניך

משכינה גברי לגברא. פירש בקונטרס תלמידי רבי ישמעאל שהם מרובים
מבחי אב רבי שמעון לומר דבריו רבם וחסיה דלכמן פרק בתרא (דף קט"ט)
אמרין וסימניך משכינה גברא לגברי ד' שמעון דאמר ו' וזו ירושלים משכינה לרבי
ישמעאל וחסותא מה סימניך וזאת או כיון דפעמיים אמרין איפא וטראה כדגרסין בספרים
ישעיהו וזהו יסוד דרומי וסימניך משכינה גברי

לגברא רבי שמעון מן יוחי קרי גברי לפי שגבור
שמו ושם אביו ר' ישמעאל שהוא יחידי קרי
גברא וגרסין גמי פרק בתרא (שם) וסימניך
משכינה גברי לגברא וכן בפרק בערך משך.
העולה קדשי קדשים כו'. תימה דלא תני
שפיכות שריים בעולה ודלא כל

הדרמין טעונין יסוד כדדרשין העולה למזבחה של
עלה לפירוש הקדוש וברשי שמי שגמא' לעל
דף (ל) אמרין מנין לכל הדמים ששענון מתן
דמים ליסוד ועוד בדמסתא תמיד (דף ל) תנן שירי
הדם היה שופך על יסוד דרומי וחוץ הדי משה
מפסגתיה משום דעלה בורקת כל חמינן דלית
בה שיריים חסותא דבאצבאי אי אפשר בלא
שיריים ללא תורה דכולה שעתא מוכחת
דמשה במות שיריים ודריי יעקב מאורלייגש
פירש דכין דשמע' תנא דפעמיים יסוד מערב
וגם תחלה דבזענים למיתני יסוד דרומי וזאת
הדין בכולהו דאפי' דקדוש בכל פרימיה היינו
משום דתחלה בפרימיה הוצ' למיתני בחיצונים
ואין רוצה להפסיק.

קדשי

קדשים. פי בקונטרס ליפסל בירצא
ותבטול יום ומועלין ו' וזהו דלא לו לפרש לעין
טבול יום ומחסר כפורים שזה הדין תנא בכל
קדשים אפילו קלים אלא יוצא ומעלה וזאת
דקדשים קלים (ל) (מבטלי) מפסלי בירצא וזא
בתן מעלה: **משום** דלא כתיב בה קדשי
קדשים. תימה ומהאי טעמא וזהו ליה למימר גבי
זבחי שלמי צבור דהא לא כתיב בהו קדשי קדשים
ולפיכך לזו לקמן (דף נה) מדריתקש לעולה מה
עלה קדשי קדשים: **נאמר** כפי סבא כו'. הא
דאיצטריך לעיל לאקש' חסותא לעולה לעין
צפח משום דמזבח גוריה שיה דסביב ליכא למליף
דלא שייבא אלא לעין מתנות וזאת טעמא שכתב דמה לפנים פסולה דמה טעון ביבוס מה
שאין קן בעולה:

מה

לחלן פסוק מתנות כו'. תימה כי היכי דדרשין בפרק קמא (לעיל ד' י) אותה דמה
למעלה ולא אחרי דמה למעלה וזאת נמי נמצא אותה בפסוק מתנות ולא אחרי

בפסוק מתנות:

ואי

מקם. ליה ליה יסוד: בורף. בנימין דכתיב בה זבחי יסוד (בראשית מט) שנתבאר יעקב עליו בבקר יאכל עד (שם) באחסותיה ותיבני מרובאן אותה חלקן לא היה חלקהו דבר
ואולי: דאמר רב שמואל בר רב יצחק מובח היה אוכל בחלקו של יחודה אפה. אמה במחורו אמה בדרומו על כל האורך בעיבי אמה אלא שלא היה אמה בשבטומו על פי כל
המחור בשבטומו לקרן מורחית צפונת היתה כלה בסמוך לקרן אמה וכן אבילות האמה הדרומית לא היתה מוהלכת על פי כל הדרום כשבשעת לקרן דרומית מערבת כלה בסמוך
לקרן אמה בדרון (דף נה) וזהו מליך על פי כל המערב אוכל במחור אמה אחר ובדרום אמה אחר נמצא יסוד' לא קרנת בהו דרצות היתה יוצאה חלקי
של יחודה. לדרומו של מובח שחלקו של יחודה היתה במחור כדורתי (ומא דף יב.) מה היה בחלקו של יחודה רהבי (בבביתו) והלשכות שבו והעדות עזרת נשים כולה (ועדות)
ושנים ועשרים אמה של מקום דרית גלי הבזעים ומקום דרית גלי ישראל מיקר עזרת נמצא חלקו של יחודה במחור המזבח ובצדו (ולדרום) והמזבח אוכל בחלקו אמה במחור
מלבד אמה של קרן מורחית צפונת היתה כולה חלקו של יחודה שהיתה אותה אמה בדרומו מן הקרן אמה הדרומית היתה יוצאה בדרום למזבח ונקבת בחלקו של בנימין שחלקם
הדרומית ולמעלה היה חלקו של בנימין אלא שרצוהו ו' היתה ליהודה בזה בורך חלקו של בנימין בדרומו של מובח ומובח אוכל בה אמה אחר אמה שחלק היתה יסוד ראי ליהודה
בה כדאמר נמי (מודת פרק ג' מ"א) עלה אמה ונסא אמה וזו יסוד כל אורך כותל מורד בעיבי אמה היה אוכל חלקו של יחודה וכן כותל דרומי לבד אמה סמוך לקרן דרומית מערבת:

תנא רבי רבי ישמעאל: היו שונין רבי שמעון מן יוחי זה וזה יסוד מערבי תלמידי רבי
ישמעאל היו שונין משנה ששנית בבית מדרשו של רבי שמעון דזה וזה יסוד מערבי
כרבי ישמעאל: וסימניך. שלא תחלקו הגיסא לומר זה וזה דרומי: **משום** גברי לגברא
תלמידי ר' ישמעאל שזון מרובין משכו את ר'ש לומר דבריו רבן: **מתני'** תקולה

קדשי.

[רבי] שמעון בן

גברי לגברא: משנה העולה קדשי קדשים, שחיטתה

בצפון וקבול דמה בכלי שרת בצפון. ודמה טעון

שחי מתנות שזון ארבע, וטעונה הפשט וניתוח וכליל

לאשים: גמרא עולה, מאי טעמא תני ליה קדשי

קדשים: משום דלא כתיב בה (לה) 'קדש קדשים

היא': ודמה טעון שחי מתנות: היכי עבדי. אמר רב

נחמן ויחור ונחור, ושמאלא אמר, מתנה אחת כמין

גמא, נחמן, כתנאי, וכול וירקנו וירקה אחת, תלמוד

לומר 'סביב'. אי סביב, וכול וירקנו פחות, תלמוד

לומר, וירקנו. הא פירע, כמין גמא. ודמה טעון

שחי מתנות שזון ארבע. רבי ישמעאל אומר, נאמר

פאן 'סביב', ונאמר לחלן 'סביב' מה לחלן, פסוק

וארבע מתנות. אף פאן, פסוק וארבע מתנות. אי,

מה לחלן, ארבע מתנות על ארבע קרנות. אף פאן,

ארבע מתנות על ארבע קרנות. אמר, עולה טעונה

יסוד, וקדן מורחית דרומית לא היה לה יסוד. מאי

טעמא. אמר רבי אעזר, לפי שלא היתה בחלקו של

טורף, דאמר בר שמואל בר רב יוחנן, מובח אוכל

בחלקו של יחודה, אמה. אמר רבי לוי בר חמא,

אמר רבי חמא ברבי חנינא, רצויה היתה ויצאה

מחלקו של יחודה, ונקבת בחלקו של בנימין, וזוהי

בנימין הצדיק מצטער עליה בכל יום לנטילה, שצאמר

חופף

תל וזיקין. ואין זריקה אלא מרחוק ובחצי אי אפשר לחקק אלא באצבע ובנגיעה

ודמה טעון כו'. כמין נמא ובשחי קרעט שבאלכסון דאיכא סביב לארבע רוחות המזבח

ובורקת: ונאמר לחלן סביב. בתאטא מולאון בצו את אדוך: מה לחלן פסוק י' מרגות.

ד' נפסקת ו' מזו דהא על ארבע קרנות נתן: אף פאן, אפי' בששחי קרנות פסוק בעינן

והיני דכרב נתן ויחור ונחור: עולה טעונה יסוד. תחלת מתנותיה צריכה נגד היסוד

שיהא יסוד המזבח תחת מקום מתנה ומקל דחומר אייתניה לעיל בפירקין (דף נא.) לא

היה לה יסוד. לקמה מפרש היכי דמי הלכך בקרן מורחית צפונת היתה מתחילה מאי

מקם. ליה ליה יסוד: בורף. בנימין דכתיב בה זבחי יסוד (בראשית מט) שנתבאר יעקב עליו בבקר יאכל עד (שם) באחסותיה ותיבני מרובאן אותה חלקן לא היה חלקהו דבר

ואולי: דאמר רב שמואל בר רב יצחק מובח היה אוכל בחלקו של יחודה אפה. אמה במחורו אמה בדרומו על כל האורך בעיבי אמה אלא שלא היה אמה בשבטומו על פי כל

המחור בשבטומו לקרן מורחית צפונת היתה כלה בסמוך לקרן אמה וכן אבילות האמה הדרומית לא היתה מוהלכת על פי כל הדרום כשבשעת לקרן דרומית מערבת כלה בסמוך

לקרן אמה בדרון (דף נה) וזהו מליך על פי כל המערב אוכל במחור אמה אחר ובדרום אמה אחר נמצא יסוד' לא קרנת בהו דרצות היתה יוצאה חלקי

של יחודה. לדרומו של מובח שחלקו של יחודה היתה במחור כדורתי (ומא דף יב.) מה היה בחלקו של יחודה רהבי (בבביתו) והלשכות שבו והעדות עזרת נשים כולה (ועדות)

ושנים ועשרים אמה של מקום דרית גלי הבזעים ומקום דרית גלי ישראל מיקר עזרת נמצא חלקו של יחודה במחור המזבח ובצדו (ולדרום) והמזבח אוכל בחלקו אמה במחור

מלבד אמה של קרן מורחית צפונת היתה כולה חלקו של יחודה שהיתה אותה אמה בדרומו מן הקרן אמה הדרומית היתה יוצאה בדרום למזבח ונקבת בחלקו של בנימין שחלקם

הדרומית ולמעלה היה חלקו של בנימין אלא שרצוהו ו' היתה ליהודה בזה בורך חלקו של בנימין בדרומו של מובח ומובח אוכל בה אמה אחר אמה שחלק היתה יסוד ראי ליהודה

בה כדאמר נמי (מודת פרק ג' מ"א) עלה אמה ונסא אמה וזו יסוד כל אורך כותל מורד בעיבי אמה היה אוכל חלקו של יחודה וכן כותל דרומי לבד אמה סמוך לקרן דרומית מערבת:

חופף

תנא רבי רבי ישמעאל: היו שונין רבי שמעון מן יוחי זה וזה יסוד מערבי תלמידי רבי

ישמעאל היו שונין משנה ששנית בבית מדרשו של רבי שמעון דזה וזה יסוד מערבי

כרבי ישמעאל: וסימניך. שלא תחלקו הגיסא לומר זה וזה דרומי: **משום** גברי לגבראתלמידי ר' ישמעאל שזון מרובין משכו את ר'ש לומר דבריו רבן: **מתני'** תקולה

קדשי.

[רבי] שמעון בן

גברי לגברא: משנה העולה קדשי קדשים, שחיטתה

בצפון וקבול דמה בכלי שרת בצפון. ודמה טעון

שחי מתנות שזון ארבע, וטעונה הפשט וניתוח וכליל

לאשים: גמרא עולה, מאי טעמא תני ליה קדשי

קדשים: משום דלא כתיב בה (לה) 'קדש קדשים

היא': ודמה טעון שחי מתנות: היכי עבדי. אמר רב

נחמן ויחור ונחור, ושמאלא אמר, מתנה אחת כמין

גמא, נחמן, כתנאי, וכול וירקנו וירקה אחת, תלמוד

לומר 'סביב'. אי סביב, וכול וירקנו פחות, תלמוד

לומר, וירקנו. הא פירע, כמין גמא. ודמה טעון

שחי מתנות שזון ארבע. רבי ישמעאל אומר, נאמר

פאן 'סביב', ונאמר לחלן 'סביב' מה לחלן, פסוק

וארבע מתנות. אף פאן, פסוק וארבע מתנות. אי,

מה לחלן, ארבע מתנות על ארבע קרנות. אף פאן,

ארבע מתנות על ארבע קרנות. אמר, עולה טעונה

יסוד, וקדן מורחית דרומית לא היה לה יסוד. מאי

טעמא. אמר רבי אעזר, לפי שלא היתה בחלקו של

טורף, דאמר בר שמואל בר רב יוחנן, מובח אוכל

בחלקו של יחודה, אמה. אמר רבי לוי בר חמא,

אמר רבי חמא ברבי חנינא, רצויה היתה ויצאה

מחלקו של יחודה, ונקבת בחלקו של בנימין, וזוהי

בנימין הצדיק מצטער עליה בכל יום לנטילה, שצאמר

חופף

תל וזיקין. ואין זריקה אלא מרחוק ובחצי אי אפשר לחקק אלא באצבע ובנגיעה

ודמה טעון כו'. כמין נמא ובשחי קרעט שבאלכסון דאיכא סביב לארבע רוחות המזבח

ובורקת: ונאמר לחלן סביב. בתאטא מולאון בצו את אדוך: מה לחלן פסוק י' מרגות.

ד' נפסקת ו' מזו דהא על ארבע קרנות נתן: אף פאן, אפי' בששחי קרנות פסוק בעינן

והיני דכרב נתן ויחור ונחור: עולה טעונה יסוד. תחלת מתנותיה צריכה נגד היסוד

שיהא יסוד המזבח תחת מקום מתנה ומקל דחומר אייתניה לעיל בפירקין (דף נא.) לא

היה לה יסוד. לקמה מפרש היכי דמי הלכך בקרן מורחית צפונת היתה מתחילה מאי

מקם. ליה ליה יסוד: בורף. בנימין דכתיב בה זבחי יסוד (בראשית מט) שנתבאר יעקב עליו בבקר יאכל עד (שם) באחסותיה ותיבני מרובאן אותה חלקן לא היה חלקהו דבר

ואולי: דאמר רב שמואל בר רב יצחק מובח היה אוכל בחלקו של יחודה אפה. אמה במחורו אמה בדרומו על כל האורך בעיבי אמה אלא שלא היה אמה בשבטומו על פי כל

המחור בשבטומו לקרן מורחית צפונת היתה כלה בסמוך לקרן אמה וכן אבילות האמה הדרומית לא היתה מוהלכת על פי כל הדרום כשבשעת לקרן דרומית מערבת כלה בסמוך

לקרן אמה בדרון (דף נה) וזהו מליך על פי כל המערב אוכל במחור אמה אחר ובדרום אמה אחר נמצא יסוד' לא קרנת בהו דרצות היתה יוצאה חלקי

של יחודה. לדרומו של מובח שחלקו של יחודה היתה במחור כדורתי (ומא דף יב.) מה היה בחלקו של יחודה רהבי (בבביתו) והלשכות שבו והעדות עזרת נשים כולה (ועדות)

ושנים ועשרים אמה של מקום דרית גלי הבזעים ומקום דרית גלי ישראל מיקר עזרת נמצא חלקו של יחודה במחור המזבח ובצדו (ולדרום) והמזבח אוכל בחלקו אמה במחור

מלבד אמה של קרן מורחית צפונת היתה כולה חלקו של יחודה שהיתה אותה אמה בדרומו מן הקרן אמה הדרומית היתה יוצאה בדרום למזבח ונקבת בחלקו של בנימין שחלקם

הדרומית ולמעלה היה חלקו של בנימין אלא שרצוהו ו' היתה ליהודה בזה בורך חלקו של בנימין בדרומו של מובח ומובח אוכל בה אמה אחר אמה שחלק היתה יסוד ראי ליהודה

בה כדאמר נמי (מודת פרק ג' מ"א) עלה אמה ונסא אמה וזו יסוד כל אורך כותל מורד בעיבי אמה היה אוכל חלקו של יחודה וכן כותל דרומי לבד אמה סמוך לקרן דרומית מערבת:

חופף

זבחים. פרק חמישי – איזהו מקומן דף נד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

הוֹפֵא, כמו חורף ופסח (שבת דף ג) דפרוטי"ר דגרנטור' בלעז' בארם המחשב
הוא: זבחי' כשיטתן ולא נחטאת שהוא ביטמן אחד ולקמן יליף לה בפרק קדשי
קדשים (דף סה). ונפצנה בריה. (ומקף מחבר כמו אין מקפין שתי זביות (בצרה דף לב))
דחוק בת מלקות וזהו מתמנהג על יד דחוק בקיר ולקמן אמרין שלע קרן מורחית
דרומית וזה נעשית ואי א"ן לה יסוד נמצא

כשדוא מולקת באיור היא נמלקת ודרם נופל
לאיץ לאיבור ואת נופל על הסוכב שדרי
למעלה היא נעשית את קנתי העם עשה
למטה מורגיל אפי' אלא אתה כשדור לרא אפוא
אלא אלמעלה מן החוטם באיורא בקילמא קנביה.
בתמיה אפי' כך ובי'. ואיכא למימר למעלה
מג' דלא קרקע וזה עשוי במין בליטה קטנה
כגני אותה הקרן לקבל בה דם שלת העוף שלא
יפיל לאיץ וקר מונח מקרי אבל יסוד לא
מקרי להבשיר הקרן למתן דמים העריבין ליתן
כגני היסוד שאין יסוד אלא המיסוד באיץ. רב
אפי' כגני. בקרן דרומית מערבית בנו היסוד
אמה באורך הדרום וחזלי להם כל הדרום וכל
המדרג על אמה סמוך לקרן צפנית מורחית
כראמון (לקמן) אוכל במזרח אמה וברום
אמה. לוי אומר בריסם. יסוד היה על פני כל
המזרח אבל לא נתען דמים בחלקו על ידיה
יבנה מיתרם. בנייתם נפיה משמע אוכל
התפס. כמורה אמה אחת. ובמקצוע צפנית
מורחית משך לצד מזרח אמה ולא יותר כמו
שצייטת למעלה קטנה ללוי דלא בניית
משמע על שלשים ושתים. קשיא לרב דמשמע
רביעו היה מן הצד. לא נאכרעת רבעין קחשיב
אלא מצד צפה היה ל"ב אבל מרחק הדרום לא
היה אלא ל"א על א"י דקרן דרומית מורחית
חסרה לה אמה והוא ואמה למורה נמצא
פורח על אמה יסוד ועל אמה סוכב. ולקמן הוא
בפרק קדשי קדשים (דף סב) דרמנין מתניין
אהדין דרשין קרישין וכל אמה הדרום על מזבח
אורך ל"ב והמזבח ל"ב אורך הרי אורך המזבח
החבש ס"ד וכו' יסוד אהדין דרשין וכל
המזבח ס"ב וזה שיתין וארבי דוי חבש
בקיעה העורה והתם לגבי תפיסת הקרקע קא
מני ליה ומשנין נמצא שראש החבש פורח
העלה על שתי אמות של בניית היסוד וסוכב
ונמצא שתי אמות העלינות נבלעת בל"ב של
מזבח מדקתני פורח על אמה של יסוד מכלל
דאיכא בניית היסוד לדרום קשיא לרב דאמר

דאכול במזרח אמה אחת וברום אמה אחת דקניי וחו לא בבנין קאמר החבש בדרום
דאי ויש תחתינו שתי אמות המזבח אפי' כגני אמה יסוד. כגני מקום שהבטיח ראייה
ליתות ולא שהיה שם מיוחד שתי אמות נבלעות לחוך ל"ב של מזבח שהיה נכנס לתוך
הפנימי שבגני בליטה שהיחול בה לאכול בה בדרום אמה אחת: מלבן, וזה דפוס
מורכב עשוי מארבע קרישין וכל אמה ארובה ל"ב כעין אשכנזי' שעשין לביתם וזה
הקשר אמה והוא עובדו של מלבן ממלאו אבנים וסיד חפת וקוניה עד שמשוודו לטובה
המלבן: מפולמות. לחות: קניא. נחתן אבר כעין שעשין לצפון כלי חרס שקרין פולמרי'
והפסחה. אישפרידרי' בלעז' ושוף בתוך המלבן על אבנים ונדבקים חיד על ידי אלו וזה
היסוד דראשון ששנינו בו על אמה אחת וזהו יסוד. ומושיבו על זה ומלאו ממצאת
כניסת אמה זה יסוד בולט אמה זה סוכב. וזהו יסוד. וזה סוכב על זה היה כזה
מחלף כדפריש ואילו שהמלבן השלישי שהשיבו על זה קצר ממנו שתי אמות על שתי
אמות נמצא האמצעי בולט מחמת חלשיו אמה בכל צד: מקום המערכת. כלומר ראש
המזבח וחזור ומביא מלבן של אמה בו. ומושיבו בוית המזבח למעלה קנתי מידא מלבן התחתון של ל"ב על ל"ב אלמא יסוד בולט בו מדר' ורוחתי:

דגיו

דגיו

זבחים. פרק חמישי – איזהו מקומן דף נד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

ואי' אמרת לא היה לו יסוד באיורא בעלמא קנביה. בתמיה דלקמן (דף סד) אמרי' שעל
קרן מורחית דרומית היא נעשית ואי א"ן לה יסוד נמצא כשדוא מולקת באיור היא
נמלקת ודרם נופל לאיץ לאיבור ואם תאמר נופל הוא על הסוכב שדרי למעלה היא נעשית
את קנתי והם עשה למטה מורגיל ואפילו אלא אתה כשדור לרא קפיד אלא למעלה מן
החוט כן פירש בקנטרס וזהו שאלה אלה בתוב

בדך ברייתא שירי הים היה שופר ליסוד מולא
מדקב בקנטרס אלא מזה שדרם הולך לאיבור
וקשה דא"ן כל הוה ליה לאקשוי ממנתי' קדשי
קדשי (שם סד: דרנן בל לא לדרמין מורחית
היה מולק ראשה כ' וברוב ספרים גורסין כאן
היה הים היה שופר ליסוד ומפרש הרי הים
הוא ירסי' הים ומנחם לו פיר' ועל כרחין לאותו
קרן שמולק שם היה שופר שירי הים קרן לה יסוד
מולא קנתי שהיה הולך לקרן דרומית מערבית
שהיה בו יסוד לשפוך שירי ועוד דלקמן פ' קדשי
קדשים (גם דף טו) מפרש ששהו אמה באיור
קרן לפי שהוא קרוב לבית הדרום וישן לזרוע משם
מורחית ונצחא ואם היה וקול לילך לקרן אחר
לשפוך שירים מה היה מורחית כן שהיה צריך
לחזור ואין לומר וללאו ידקת מורחית ונצחא היה
הולך לשפוך שירים ואם היה מתאר כל כך היה
על כלא אלא על כרחין במקומו היה שופר ליסוד
ולכן פיר' קרן אמה וזה היה כלא באיורא
בעלמא קנביה ומשני אימור כן תהנו איורא
דבנימין ועשו במין בליטה ועל אותה בליטה היה
שופר שירים ומיחד קשה אחר חשיב יסוד לענין
שאר דמים בני חושב יסוד ור"ל דלא חשיב יסוד
אלא לענין דמים הנתען למעלה מחוט הסיקא
באב לענין דמים הנתען למטה ואי מנשרת לא
קרן להאור' קרן ופנין דאחי מערכת תחת אוחת
בליטה ונמצא נתון תחת היסוד אבל דמים
העלינים לעולם הם למעלה מן הבליטה ומיחד
קשה דאם כן היכי משמע כזה עולה דלא היה
ארבע קרנות בחטאת משום טעמה יסוד לענין
דמים העלינים ונראה לרבינו הם דלא גרסינן
שירי הים היה שופר ליסוד דשופר משמע מן
הבלי' מולא תני מתמנהג ליסוד בדרקתני גבי חטאת
העוף ועוד דרמב"ם דלקמן פ' קדשי קדשים (דף
סד) קנתי בחטאת העוף שירי הים ובעלת העוף
לא תני משמע דלית ליה שירים הוא דמריבין
לעיל שירים בכל הקרנות היינו לכך משלת
העוף וכיון דנעשית מצותו לנו מה במה שדרם
נופל אחר כך לאיץ וחזק' לאיבור וכל דמים נמי

לאחר שנשפכו ליסוד הולכין לאיבור אחר כן ועוד כשחמירין כן עולה איורא ופירש
בקנטרס שהיה עשה במין בליטה במזבח לקבל דמים איה על חושי' שפרש זה ונראה לר'ת
דפיר' נמלקת עצמה דבעי ראשון של מזבח דומיא דהקדשה בדרקמן ואי עבדי ליה באיור
ידידהו אם כן אינה עולה לקדשי מזבח ומשני דאריא דבנימין וקדשי תאריז בקדושת מזבח
ואף על גב דהקדשה באיור אי אפשר לא דייש אלא ברא דלדתי קדושת מזבח ומשני דאריא
דאמר (לקמן דף סה) אין עושין מערכה על גבי סוכב נראה דמליקת נמי לא מנתיא ההם אף
על גב דקדוש בקדושת מזבח וזכא איירי למאן דאמר עושין מערכה על גבי סוכב
רב אמר בבנין. אף על גב דלמטה לא היו רביעית במקום דמערבה הרי רביע וקשה
קצת לישנא דמבנה באיור אי אפשר לא דייש אלא ברא דלדתי קדושת מזבח ומשני דאריא
ובמסכת לחלוק של בנימין ובה מזבח בני משמע שהיה בה מבנין:

מפולמות כגון דמים שפולמין פירק אין צריך (בצרה דף סד):

דגיו

דגיו

זבחים. פרק חמישי – איזהו מקומן דף נד עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" תוספות

דנינו ליה תימה מעיקרא לעיבד מלבן בעין וז: **אבנים** שלמות כו'. תימה דהא ליה לאקשרי' לא תניף עליהם ברזל אמר רחמנא ויש לומר שחש' קציר כהן ודומה לומר כמו שדוקדקו חש' במסכת ז' פרק רבי שמעאל (דף נב) גבי אבני מזבח ששקעם אנשי יון לתריבתיהו אבנים שלמות אמר רחמנא ליתסרטיהו לא תניף עליהם ברזל כתיב ואם

ותאמר ולעביד על ידי שמיר דבבית בני דהו

שמיר כדמוכח בסוטה פרק עגלה ערופה (דף מה).

דקני' משמרתו בביאית דראשונה בטל אחרים

ותומים ודתינו בית ראשון משחרב בית המקדש

בטל השמיר ודתינו בני שני דאי בית ראשון

לעריבתיהו וליתניניהו דמשמרתו בביאית דראשונה

היינו חזרוב דבית דרנתיא בגמרא משחרב בית

המקדש בטלו אורית ותומים ודתינו בית ראשון

דחשבה דברים חסר בית שני מבית ראשון

כדאמא בימאז (דף נא) ובטל השמיר היינו

לאורח בית שני וכן הא דקאמר רבן שמעון

למילאית דהם מלכות בית המקדש וטעם

פירוח ומסתמא בבית שני שחרב בימיו איירי חרע

דראשון בבית שני שחרב פירותיהם ומחריבים

בימי שמעון בן שטח שחזר וחיטו כבולות של

שור הגדור (תענית דף נב) ועוד ישי' להביא ראה

דהה שמיר בבית שני מעטברא דרמאן בן נתניה

שמו דרפא קמא דקדושין (דף לא) ובפרא

דמסכתא (דף נב) כשקשע משמרתו שמיא

אבנים לאפוד ואבני אפוד בש שמיר כדמוכח פרק

עגלה ערופה (סוטה דף מה) מדתבי' בגמרא

ואפי' רבי יודיה דפליג עליה ואמר שמיר שבו

בנה שלמות את בית המקדש מחדו דאבני אפוד

נמי עבד שמיר כדמוכח פרק מי שאחזו (גיטין דף

סו) בה גבין ביה המקדש שעשה שלמה דקאמר

הכינ נעביד אכאש בית ראשון משה לאבני אפוד

והואו על כרחן רבי יודיה הוא דר' נתניה לא

הוא עבד שמיר למקדש ועובדו רבן נתניה בבית

שני דקאמר רבי' לשנה אחרת גרלה ויה פרה

אדומה בגולה ושבע פרות ויהו דרשאונו עשה

משה שנה עשה עורא כדרגון במסכת פרה (פי'

מדה) וכו' בן קשה פפר רבי שמעאל במסכת

ע"ז (דף נב) אמאי גזוז ביה חשמונאי אבני מזבח

ששקעם אנשי יון כיון דאפשר על ידי שמיר ויש

לומר דשמיר אין עשה אתון שלמות שלא תתגור

בה הצפור ופרק קמא דחילין (דף יח) אמרין

וכמה בן פנימי המזבח בנה שחתורו בה צפור

ומיחו קשה בית המקדש כתיב אבן שלמה מסע

גבנה אבנים רבי' יודיה דהו שמיר לבית

המקדש: **ומלאו** כמורק כותי מזבח. הוה מבי

לאיתוי' מתי' ומסכת מדות (פי' מ"ב) ובקרי

משיבת דרומית הוה שני נקבים במין שני חומקן

דקן שדומים היו נותנים על יסוד דרומית ויורין

בזו ומתכנין אמא ותינאן לנחל קרדון אלא נחל

ובקנטרט פירש שנתקבים היו ב' קרנות שפיל דם

שלא היו תמנות למעלה אלא כנגד חודה מבדוק:

דנינו ליה, **אבנים** שלמות' פתיב. דמחית מדי

מתותיה, וקשיל ליה. דאי לא תימא הכי, הא דאמר

רב פהנא, **אבנים** של קרנות חלולות היו, דכתיב

ומלאו פמזרק פויוות מזבח, הכא נמי, **אבנים** שלמות'

אמר רחמנא. אלא, דמחית מדי מתותיה, וקשיל ליה.

הכא נמי, דמחית מדי מתותיה, וקשיל ליה. דרש

רבא, מאי דכתיב וקשיל דוד ששמואל וישבו פנויות

ברכה, וכי מה ענין נפיות אצל רבא, אלא שחיו

וישבו ברמה ועוסקין פנויו של עולם. אמרי, פתיב

וקמתו ועלית אל המוקם, מלמד שבת המקדש גבוה

מכל ארץ ישראל, וארץ ישראל גבוהה מכל ארצות.

לא הוה ידעו, דזכותיה חזקא. אייתו ספר יהושע,

כבדוהו פתיב וירד (ועלה) הגבול, ויתאר הגבול.

בשבע פנימין, וקשיל פתיב, וירד' לא פתיב. אמרי,

שמע מפה, הכא הוא מקומו. כבוד למבנייה פנין

עולם, דמילי. אמרי, ניתיבי ביה קליה, דכתיב וכן

כתפו פכו, ואיפית אומא, גמירי, דפסחדרין פחלקו

דירודה, ושכינה פחלקו דבנימין. ואי מדלינן ליה,

מתפסחא. מוכב דניתיבי ביה פורתא, דכתיב

ובין כתפיו פכו, ועל דבר זה נתקבא דואר האדומי

בדור, דכתיב **כי קאת ביתך אכלתני**, וכתיב **וכור**

ה' לדור את כל פגולות אשר נשבע לה' וגו' אם אבא

באהל ביתי אם אתן שנת לעיני לעפעפי תגמיה עד

אמצא מקום לה' וגו'. והנה שמעונה באפרתה מצאונה

בשרה יער, באפרתה, זה יהושע דקתי' מאפרים.

וצאונה בשרה יער, זה בנימין, דכתיב **ובנימין ואב**

יתר: **משנה** וכתי' שלמן צבור ואשמות. אלו הן

אשמות, אשם גילות, אשם מעילות, אשם שפחה

חרופה, אשם נזיר, אשם מצורע, אשם תלוי. שחיתתן

בצפון, וקיבול דמן בכלי שרת, בצפון. ודמן קטון

שתי מתות שחן ארבע, ונאכליו בפנים מן הקלעים,

וכו' כחונה, בכל מקום, ליום ולילה עד חצות

גמרא

רעיו ליה. אשר שכנס סתר הבנין מעל חלקו של יודיה ופסוקו והא **אבנים** שלמות **כתיב**.
שהא חלק ולא פנימות פנימות ואי אפשר לסתירה לחיות חלקה דמחית מדי פותיה.
כלומר במקומו על (בגד) חלקו של יודיה הניח עץ ארץ ועביו עביו המלבן חלקו
(והניח) בתוך המלבן ולא יכול להחריב עם חלקיו האבנים ע"י פסיכת המיחית של סיד

וקראו לכשכש קצת נטלו ונשא מקומו חלק

קרנות של מזבח חלולות היו. נקבים נקבים

עמוקים בארבעתן שפיל דם והצאת ורבלע

לזבחה פסוק בויית מזה. אלאמא בית קיבול

יש חשמונאי דמחית מדי מתותיה. מקלות

וקסמן ודקסן נתן בין חלקיו האבנים ושישבו

דוראנא ונשארו קסמות בנקבים חלקין ולא

הורירי לפגום פנימות בנקבים: **ושישבו**

ברשה בעירו של שמואל: נזיו של עולם. למצוא

מקום לבית הבחירה מן התורה ועליה. בכל

שערך קרי עלייה ומשם לבית המקדש מלמד

כשית המקדש היה גבוה מכל ארץ ישראל:

וארץ ישראל גבוהה מכל הארצות. לא מביעא

לן הבא ולא מביא נפקא לן אלא מקרא

אדומה דכתיב (דמיה טו ב) לא יאמר עד דוד

וגו' כי אם זה ה' אשר ועלה אשר הבית את

בני ישראל מארץ צפון ומכל המקומות אשר

הרחיקים שם וגו': דזכותיה מקומו דכין מקום

הגבוה בא"י מבולב מן הארץ: **ספר יהושע**

לבדוק בגבול השבטים ולא פירשו שם באחד

מכל השבטים פירות גבוליהם לארבע

החודים חוץ משבת יודיה ובנימין שנתפרשו

שם כל הגבולים מסובבין ברחותיה

ומקצעותיה גבול יודיה לדומה של ארץ

ישראל וארץ אדום גבולו לדרום על פני כולו

ואורך גבול יודיה מן המזרח למערב על פני

אורך כל גבולה של א"י ה' המלא למזרח וים

הגדול למערב וכן מן גבולי ארץ ישראל

בפרשת אלה מסעי וגבול שפיל דם ארץ יודיה

לא היה מכוון לארבע אלא החזיק למזרח מן

הידיד ועלה למערב ומרוזב מאמצעו ופונה

באלכסון לצפון ועלה מדיביר ומרובד לצד צפון

אל הכתה הדיביר היא ירושלים ומשנתה אבן

המורה מונה ודחלק ע"י ירושלים: כתיב ועלה

הגבול ואל כתיב וירד. ועד כתיב בעלייה אתה

מירושלים עד ראש הער על פני גיא בן הינום

ומשם עד הים שדואר לרח מערב כתיב ותאר

הגבול וירד הגבול: ולא כתיב ועלה. ונתחל

בנימין בצפונה של תחלת יודיה וגבול נגב

לבנימין אחר גבול צפונה לידהא אלא שאין

אורך תחלת בנימין מן המזרח עד הים אלא עד

ירושלים ועד הדיד אשר על גיא בן הינום ועד

קרית יערים) כתיב ועלה ותאר ואל כתיב וירד.

ותאר אינה לא עליה ולא ירידה למדנו שראש הדר אשר על גיא בן הינום היה מבין

הכל למעלה מירושלים ומירושלים ולמשם כתיב ועלה סבור לשינייה בנקן עולם. נראה

בעיני שדוא מניין מן פתוח האדום שם אחר עליית הדר אשר על פני גיא בן הינום

לא נכתב ירידה בניתנים: ניתני ביה קליה. משעור אותו נמוך מעט והגבוה בירושלים שדוא

היה גבוה מן תחלת בנימין מנהלת יודיה יתור משעור זה הבית ואפשר ליהושע הגות

גרילה את כל ענותיו. אשר יענה את עצמו לעסוק ולדעת ותשבע ותר אם אבא באהל וגו': **מתני'**

ובחי שלמי צבור. כבשי עצרת: **אשם** נפילות. האדומה בשבעות הפסוקן (ויקרא וד)

אשם נפילות. הנהגה מן הקדש: **אשם** חרופה. הבא על שפחה כנענית המזוהרת לעבד עברא **אשם** יטרי. שנעמא במת דכתיב ביה ודחיל לה' אתי נזרו וגו' (במדבר ו) **אשם**

תלוי. ספק שגג כבדת ספק לא וזאת כותב בראש נבי אשם מעילות אשם ודאי ל"ג שכל אלו שדוכברו אשמות ודאין קו חוץ מאשם תלוי: שתי פסוקות שון **אריבע**. דבאשם נמי

בעיני דריתא כדכתיב במקום אשר ישחוט וגו' (ויקרא ז) ונאכליו **לפנים** מן הקלעים.

וכתיב באשם ביהק קרד לכל אשמונו וגו' בקדש הקדשים אבאלנו וגו'. חבדי שלמי צבור

בגמרא מפרש מנא ליה.

זבחים. פרק חמישי – איזהו מקומן דף נה עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"

תוספות

שְׁלֵמִים ששחטן קודם פתחת הדיכיל. מופרש בפי' דעירובין (דף 2.) ובפי' התכלת (מנחות דף מט:). **הוא** עצמו אין נעשה אלא בפתח פתחוהו! שהולקין משבשטה עשוי לציעות בעלמא שלא יסתכלו בהיכל בעת שחשטה דאי משום לאחר שחשטה דרי יבולין

לשבת הערלות:

גובהה מאי. תימא אי גובהה חסדא נפסק איכ'

כנגד המזבח יפסל שפסוק ואין לומר משום דרואה פתח המזבח למזבח דהא סליקא דיערן השתא גובהה שבעה מפסיק וליכא גובהה משום דגובהה שבעה דהו סתום כל הפתח דהא סבר שהיה הפתח גובה ששירים אמה כדפריך במסכתא רציע דביתא פ"ק (דף טז:) גבי כלל השוקף דהוה פתח כותל מנחה נכון שיוכל לראות פתח אהל מועד וקאמר דהם דרך פלגא אמנא עילאה היה יכול לראות ושכח דיערן דקא הוה שחיה מעמד אבל שחישתוהו היתה מיושב ואכתי קישק' מנגד המזבח אמאי כשר לשחוט כדאמר כל העורה כולה כשרה לשחיתה: **שני** שפששיו דיו בביית החליפות. מבסבת מרות דף (לה) דאעוף ערף עליו חוש עשרה אמה מן הצפון חוש עשרה אמה מן הדרום והוא היה נקרא בית החליפות והיו לו שני שפשישין להבשיר את כל העורה דאוחו דער עד כותל מערב ביה עורה ולא כשר שפי' בקנטרס שהיה קרוי בית החליפות עד כותל מערב ובפרי' הניקין (גיטין 24) גבי כון גרול ביהודי דקאמר דחזיהה בפשפוש ופי' בקנטרס דשני שפשישין דיו באוני החליפות ותימא גרולו פירושו דרך שפששין אל היה יכול לראות כלל ופי' רבנו ריב"א דחזיה דרך שפשו ששעשו שפשישין לראות אם פילג ואם לאו וגם הו' קשה לדלע פ"ק כל הפסולין (דף לג.) פ"ד תעביד שפשו הכל בבית מיד' ה' עלי השכיל ומפרש דרי יעקב מאורליש' שהדוא שפשו היינו בית חלול שאחרי כן הכפרת שיראם משם דרך בית קרש הקדשים והדיכיל יכול לראות דרך פתח הגרול אלול: **שנים** וחו' **לפר**. גבי שחרין מייחזי לזאת קרא בפי' דחמדי (דף כו.) תימא לי' אחרי הכפרת אחריו כשר לשחוט את כותל מערב לראות שם פתח אהל מועד דרך חלון דלפר בר דהא איכא שני פרכות בין הדיכל ובין קרש הקדשים ובפרכת את היה שום פתח אהל אחת פרופה מן הדרום ואחת מן הצפון ויש לומר דהלול קרש פתח ורואה בו קרש קדשים ולא גרע מנחל מועד מנח אחריו בית החליפות שהיו שפשישין וקריין פתח ותיי' כן כשר לשחוט עד כותל מערב לפי שרואה כון האולם שקרוי אהל מועד לזנאן דאמי קדשת הדיכל ואולם דהא מילתא ולא ניל דשלמא שני שפשישין דבית החליפות הוה שני פתחים קטנים משפשישין בניהא וריצאה ומקרי פתח אבל לפר בר חלון קטן לאל פתח מקרי ובסוף התערבות (לקמן פב:) קרי ליה דרך משפט ולא מקרי ביאד דרש ואל הוה נקב בפתחו של הדיכל אל היה יכול לשחוט אם היה הפתח נעול על סמך אותו נקב קטן. בריד:

קרשי

במאי קא מילני. תנא קמא סבר, **תלתא קראי כתיבי**. **חד לגופיה**, **דנינעי פתח אהל מועד**, **וחד להבשיר צדדיו**. **וחד**, **לפסול צדי צדדיו**. וצפון, **לא איצטריך קרא**. **ורבי אליעזר סבר**, **חד לגופיה**, **דנינעי פתח אהל מועד**. **וחד**, **להבשיר צפון**. **וחד**, **להבשיר צדדיו**. וצדי צדדיו, **לא איצטריך קרא**. **מאי קאמא הכא**, **דכתיב 'פתח אהל מועד'**, **ומאי שנא אהם**, **דכתיב 'לפני אהל מועד'**. **אין מישקלן קן כדרב יהודה אמר שמואל**, **דאמר רב יהודה אמר שמואל**, **שְׁלֵמִים שֶׁשָּׁחֲטוּ קֹדֶם שִׁפְּחוּ דָּלָתוֹת הַהִיכָל**, **פְּסוּלִין**. **שְׁנֹאמֵר 'ושחטו' פתח אהל מועד**, **בזמן שהוא פתוח**, **ולא בזמן שהוא נעול**. **איחמר נמי**, **אמר מר עוקבא בר חמא**, **אמר רבי יוסי ברבי חנינא**, **שְׁלֵמִים שֶׁשָּׁחֲטוּ קֹדֶם שִׁפְּחוּ דָּלָתוֹת הַהִיכָל**, **פְּסוּלִין**. **שְׁנֹאמֵר 'ושחטו' פתח אהל מועד**, **בזמן שפתח ההיכל פתוח**, **ולא בזמן שהוא נעול**. **במעגרא מתיי הכי**, **אמר רב יעקב בר אהא אמר רב אשי**, **שְׁלֵמִים שֶׁשָּׁחֲטוּ קֹדֶם שִׁפְּחוּ דָּלָתוֹת הַהִיכָל**, **פְּסוּלִים**. **ובמשקלן קודם ששעמדו ליום את המשקל**, **ולאחר שפיקרו ליום את המשקל**, **פְּסוּלִים**. **פְּשִׁטָא**, **מוקף**, **בנעול דמי**. וילון, **מאי**. **אמר רבי ירמיה**, **הוא עצמו**, **אין נעשה אלא כפתח פתוח**. **גובהה**, **מאי**. **תא שמע**, **דחנניא**, **רבי יוסי ברבי יהודה אומר**, **שני שפשישין היו בבית החליפות**, **(וגובהן) [וגובהן] שמונה בדי להבשיר את העוהה מולה**, **לאבילת קרשי קדשים ולשחיתת קדשים קלים**. **מאי לאו**, **דאיכא קמיהו [גובהה] שמונה**. **לא**, **(גרבהו גיבה) [גובהה] אינהו שמונה**. **מיתבי**, **כל השערים שהיו שם**, **גובהן עשרים אמה**, **ורוחבן עשר אמה**. **שפשישין**, **שאני**. **והאיכא דרדיו (רמשייל) [דפתח] להו כקן ויית**. **אחריי בית אמר רב**, **לול קטן היה אחריי בית**, **דאמר רבי רב יהודה שמונה אמות**, **כדי להבשיר את העוהה לאבילת קרשי קדשים ולשחיתת קדשים קלים**. **והיונו דכתיב 'שנים לפר בר'**. **מאי**, **'לפר בר'**. **אמר רבה בר רב שילא**, **כמאן דאמר**, **כלפי בר**. **וישלחו מן המחנה כל ציוע וכל זב וכל ממה לנפש וגו'**. **אמר רב יהודה אמר שמואל**, **אין חייבין משום מומאה אלא על**

אורך

במאי קפישין. מאי מקריי ח"ק בחד מתוך קראי דמייחזי מקי' דאתא רבי אליעזר למימר לא תרבייה מנייה דקרא לעצפן איצטריך: **דנינעי פתח אהל מועד**. כדאמר ר' לקמן שאם אין שם פתח (בכון) קודם שיפתחו הדלתות וקודם שיעמדו הלויים את המשכן ולאחר שפיקדוהו אל היה שוחט: **וחד להבשיר צדדיו**. כל רוחב העורה דלא תימא בנגד הפתח דוקא להכי דר' רבנא לפני ולא כתיב פתח וכל הארץ בכלל לפני דלא כתיב בנגד: **וחד לפסול צדי צדדיו**. כון לשבות ואפילו חזון קדש פסולות שחשטה כדלקמן דאין תימא מופתח לאו דוקא לפני נמי לאו דוקא אלא שהיא אהל נמו להכי דר' כתיב לפני למימרא דקרא דוק ולא לשבות: **צפון לא איצטריך קרא**. **מאי קאמא: וחד להבשיר צפון**. דקו משטי מעמיט ליה לאידך גיסא וקו דרבנן לא ידריש דאיכא למימר לזאי כצפן עצמו ולזאי שאר רוחות דמאי קדושתה דקצפן מדרום אלא דקביעת מקום בעלמא דהא: **וצדי צדדיו**. לפסול לא איצטריך קרא אחרינא: **[וב] לפני**. כתיב בקרא קמא: **בזמן שהוא פתוח**. לשון פתח אינו אלא ההלל הפתוח והנעול קרוי דלת: **מונה**. סגור ולא נעול כמו הגפת דלתות (סרכין דף יא:) וילון. פרוש בנגד הפתח מי היה נעול או לא היה עצמו. וילון עצמו אינו חשבו אלא כפתח פתוח דלכאפיון: **בעלמא עבדי**. גובהה. כון תל או עץ מוטל בנגד הפתח מפסיק בין פתח לשחיתה ודפתח פתח אמאי: **שני שפשישין היו בבית החליפות** (ערך) שהאולם ערוף על רוחב הדיכל לצפון ודרום ויו אמה לכל צד וארכו למרחק מן המערב אינו אלא ר"א אמות ובכיתול המערבי של אותו ערוף היו חלונות לנגב וכו' שני פתחים ולכן קרי חצור בנגד עד כותל מערבי של העורה בית החליפות ובאחון שני בתלים היו שני פתחים קטנים ורבי תניא לאל בתוספתא: **בדריא ר' יוסי ר' יהודה אומר** שני שפשישין היו בבית החליפות ופתוחין למערב וקסבר אהל שם קרי אהל מועד: **להבשיר את כל העורה**. בית שאר העורה שאינו בכלל לפני אהל מועד על ידי פתח הרשון וחד צדי צדדיו כון מנגד (ויוח) כותל האולם ולמערב בצפון ודרום לבית החליפות ובית החליפות עצמו ואילו שני שפשישין מנשרין כל בית החליפות לארכו ולרחבו דקריין ממשחא לפני ולקמן פריך דהא איכא צדדיו: **לאבילת קרשי קדשים**. קסיד' השתא דלאבילתא נמי בעיא פנים ולקמן אמרינן סמי מבאן אבילת: **ה'ג' מאי לאו דאיכא קמיהו גובהה שבעה**. שהיה בנגד תל גובה שבעה ושרי' גובהה אל פסיל: **לא דניחוי אינהו שבעה**. גובהן של פתחים ח' ששששין שאני. שוך פתחים קטנים ואין משמשין בניהא וריצאה אלא לבשורו שבעה בעלמא: **והא איכא צדדיו**. היינו אחרי שבת אהל אולם לכותל העורה לדרום ולצפון דהוה לזו אחריי אחתם פתחים ולא דור לפני: **פתח לזו בכין ויית**. של אולם מקצת

הפתח פתח לצפון ומקצתו למערב וכן בדרום: **אחריי בית הכפרת**. אחת עשרה אמה היה אורח' עד חומת העורה למערב כזה: **מאי**. במאי מחשבה לשחיתה דקאמר כל העורה כשרה: **לול**. כמין חלון פתוח מן הרה שאחריי בית הכפרת לאירי העורה: **והיוו יתביט שנים לפר בר**. (בספר עזרא) ויהא בו משתעי במספר השומרים העמידו בנקודת כלל הפתחין וקאמר שני שומרים העמידו לבר היינו לאותו לול: **כמאן דאמר כלפי לבר גרסינן**. כלפי צד אחריי כל כותלי העורה וקרשי העורה אין חייבין משום מומאה. ובסגמ אמר לרבי תניא אינו חייב אלא אם כן בסגל לתוך דוקא חלל העורה ודא

וזה

גדריו זירוזין; היה מוכר חפץ. אמר: קונם שאיני פוחדת לך מן הסלע. והלה אומר: קונם שאיני מוסיף לך על השקל – שניהן רוצין בשלשה דינרין.

רבי אליעזר בן יעקב אומר: אף הרוצה להדיר את חבירו שיאכל אצלו, יאמר: כל נדר שאיני עתיד לידור – הוא בטל. ובלבד, שיהא זכור בשעת הנדר.

גמרא וכל הנדרים, לאו חכמים הן שהן מתירין? כתיב (במדבר ל) "וידבר משה אל ראשי המטות",

[דף ח' ע"א]

תלה הפרשה בראשי המטות, שיהא מתירין גדריו העם! רב יהודה בשם שמואל: "לא יחל דברו" (במדבר ל), הוא – אינו מיחל דברו, הא אחר – עושה דברו חולין. ואי זה זה? זה חכם שמתיר גדרו! חנינה בן אחי רבי יהושע אומר: "נשבעתי ואקמה" (תהלים קיט), פעמים – שאינו מקיים. רבי יהושע אומר: "אשר נשבעתי באפי" (שם צח). באפי נשבעתי – חוזר אני בי.

וכל הנדרים, חכמים הם שהם מתירין? ותנינן ארבבא נדרים התירו חכמים! רבי לעזר בשם רבי יהיה רובה: אלו – אינן צריכין היתר חכם! רב ושמואל תריהון אמרי: אלו – הן צריכין היתר חכם!

התיב איסי; והרי לא מצינו פתח לנדרים אלא מיפן, אמר ליה שמואל: חגר עליה מותנא. מתניתא פליגי על איסי; אף זה יכול להפר נדרו שלא על פי חכם! פתר לה: כל נדרים – צריכין פתח ממקום אחר, ואלו – פתחן בצידן.

אמר רבי זעירא, הדא דאתא אמר – בשאינן מעמידים. אבל אם היו מעמידין – צריכין היתר חכם. הרי, זה מעמיד וזה אינו מעמיד? מאחר שבטל אצל זה, ובטל זה.

תלמידיו דרבי חייא בר לולייני אמר רבי יודן: שאילו היה אומר זה: בסלע, וזה אומר: ליתן לו בשלש, וזה אומר: בשקל – מעמיד. מאחר שביטל דינר זה על זה, ובטל עוד דינר אחר אצלו ויתנו לו בשנים.

אמר רבי אמי: מאן תני גדריו זירוזין? רבי טרפון, דו פתר לה – במעמידין.

[דף ח' ע"ב]

אמר רבי בא: תיפתר, דברי הכל, שאין מעמידין. אין תימור במעמידין, ניתני רבי אליעזר בן יעקב ורבי טרפון שניהן אמרו דבר אחד.

אית תנני תנני: "הרוצה". אית תנני תנני: "אף הרוצה". מאן דמר "הרוצה" – מסייע לרבי אמי. מאן דמר "אף הרוצה" – מסייע לרבי בא.

רבי פדת בשם רבי יוחנן: מאן תנא נידרי זירוזין, רבי מרפון.

פיני מתניתא, כל נדר שאני עתיד לידר הרי הוא בטל. ובלבד שיהא זכור בשעת הנדר – בשלא התנה. אבל אם התנה, אף על פי שאינו זכור.

בנדרים, אבל בשבועות, תנני – בנדרים, ואין תנני – בשבועות. פהא דתנני: שבועות הדיינין – פתניין שבלבינו, לא פתניין שבלבכם. אמר רבי יודה: פתניין שבלבך הוא משפיעו, ולמה הוא מתנה עמו? מפני ההדיוטות, שלא יאמרו יש תניין בשבועות.

תני רבי חנניה קומי רבי מנא: והא פתיב (דברים כט) "כי את אשר ישנו פה". מה את שמע מינה? אמר ליה: מה דורות הבאים אחרינו – אין בליבך תנני, אף אנו – אין בלבינו תנני.

הלכה ב' מתניתין: נדרי הבאי, אמר: אם לא ראיתי בדרך הוא פעולי מצרים, אם לא ראיתי נחש בקורת בית הבד.

נדרי שגגות ביצד? אמר: אם אכלתי ואם שתיתי, ונזכר שאכל וששתה. שאני אוכל ושאיני שותה, ושכח, ואכל וששתה.

אמר: קונם אשתי נהנית לי.

[דף ט' ע"א]

שגגה את כיסי ושהיכת את בני, ונודע שלא הכתו, ונודע שלא גנבה.

ראה אותן אוכלין תאנים, ואמר להן: "הרי הן עליכם בקרבן", ונמצאו אביו או אחיו, והיו עמהן אחרים. בית שמאי אומרים: הן – מותרין, ומה שעמהן – אסורין. ובית הלל אומרים: אלו ואלו – מותרין.

גמרא: איפשר שלא עבר בה פעולי מצרים? אלא בן אנון קיימין, בראייה אחת. והא לוליינוס מלכא, בד נחת לתמן, נחות עימיה מאה ועשרים ריבויין! אלא, בן אנון קיימין, בראייה אחת.

והא חזיה דשבור מלכא, בלע גמלין, בלע קרנין. בד בעי מיקטלוגיה, מלון פחליץ של גמלין תבן, ויחבון בון גומרין, ובלעיון, ומית!

אמר רבי יודה בר פוי: אנא חמית משך דחיוי, עבד אורי על (עומני) תמניא מססמולא.

אמר רבי שמואל בר יעקב: אנא חמית משך דחיוי סליק (קרבין למלכותא) [קרנין דמלכותא].

שמואל אמר: במרובע. אין תימר במרובע, למח לי גדול, אפילו קטן!

אמר רבי מתניה: לית אורחין דהדין תנניה מתפיש אלא מילח רובא! תדע לך שהוא בן, דתנינן: גמל פורח באויר. ניתני, עכבר פורח באויר.

תני, רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין מרובע מששת ימי בראשית. התיב רבי ברכיה: והתנינן: גופה של בהרת – בגדים האיטלקי מרובע! אמר רבי ביסנא: כל גרמא דא, דלית הוא מרובע. ולמה תנינן מרובע? ורבענה הוא.

והא פנעה! מלי קיטריין. והא ארפובה דיגלא! עגיל הוא מלמטה.

אית דבעי מימר: לא אמר רבן גמליאל – אלא בכריות. ותני בן: מרובע באוכלין, אין מרובע בכריות.

”שוא ושקר” – שניהם נאמרו בדיבור אחד! מה שאי אפשר לפה לומר ולא לאוזן לשמוע.

”זכור ושומר” – שניהם בדבור אחד נאמרו! מה שאי אפשר לפה לומר ולא לאוזן לשמוע.

מחלליה מות יומת (שמות לא), ושני כבשים בני שנה תמימים (במדבר כה) – נאמרו בדיבור אחד! מה שאי אפשר לפה לומר ולא לאוזן לשמוע.

ערות אשת אחיד לא תגלה (ויקרא יח), יבמה יבא עליה (דברים כה) – שניהם נאמרו בדיבור אחד! ולא תפכ נחלה ממוטה למטה אחר (במדבר לו)

[דף ט' ע"ב]

וכל בת ירשת נחלה (במדבר לו) – שניהם נאמרו בדיבור אחד!

גדלים תעשה לך (דברים כב), לא תלבש שעמנו (שם) – שניהם בדיבור אחד נאמרו!

וכן הוא אומר (תהלים סב): אחת דבר אלהים, בדיבור. שמים זו שמעתי. וכתוב (ירמיה כג) הלא כה דברי באש נאם ה' וכפטיש יפצץ סלע.

אי זהו שוא ואי זהו שקר? שבועת שוא – בשנשבע לשנות את הידוע לאדם. שבועת שקר – בשנשבע ומחליף.

רבי יעקב בר אבהו בשם רבי יוחנן: ידוע לשנים – זהו שבועת שקר. לג' – זהו שבועת שוא.

רבי הילא בשם רבי אלעזר: אפילו ידוע לשנים, ואחד בסוף העולם מכירו – שבועת שוא היא.

מה נפק מן ביניהון? שינה בו בפני שנים, והשליכו לים, והתרו בו משום שבועת שוא; על דעתיה דרבי יוחנן – אינו לזקה. על דעתיה דרבי אלעזר – לזקה. התרו בו משום שבועת שקר; על דעתיה דרבי יוחנן – לזקה. על דעתיה דרבי אלעזר – אינו לזקה.

רבי בא בשם רב יהודה: אפילו ביעה ומרגליתא. והן "אפילו"? אלא, "בגון" ביעה ומרגליתא.

תני: בשם שנדרי חבאי מותרין, כך שבועות חבאי מותרות. והתני: שבועות חבאי אסורות! רבי ירמיה בשם רבי פדת: באן – במעמידין, ובאן – בשאינן מעמידין.

אמר רבי בא: אפילו תימא, באן ובאן – במעמידין, באן ובאן – בשאינן מעמידין. באן – במיחל שבועה על נכסיו, שבועת נכסי עלי; נכסיו (אפורין) מותרין, הא ללקות – (אינו) לזקה.

בשם שנדרי זירוזין מותרין, כך שבועות זירוזין מותרות. עוד הוא במיחל שבועה על נכסיו, שבועה נכסי עלי; נכסיו (אפורין) מותרין. הא ללקות – (אינו) לזקה.

חזקיה אמר: הון דמישתבע על תרין, דינו תרין – לזקה משום שבועת שוא. רבי חגי בשם רבי שמעון בן לקיש: הדין דחמא מיטרא נחית, ומר: בלי קורי בריקשון – לזקה משום שבועת שוא.

רבי חוניא רבי יעקב בר אבון בשם רבי שמואל בר נחמן: עשרים וארבע בוליות היו ביהודה, וכולן תרבו משום שבועת שוא שהיא של אמת. דכתיב (ירמיה ב ל) "לשוא הפיתי את בניכם".

תמן תנינן: שבועה שלא אוכל כבר זו; דבר, שאלו בשבועות אסור ובגדרין מותר. לא הדיא אמרת, אלא על הדיא: אחד דברים של עצמו ואחד דברים של אחרים.

אמר רבי בא בשם שמואל: שבועה שנתן פלוני לפלוני מנה, ונמצא שלא נתן,

[דף י' ע"א]

מאחר שאין בידו לבא - אין בידו לשעבר.

אשכח תני על תרתיהון, (זה חומר בשבועות מבגדרין, ששנגת שבועות - אסורה, ושנגת נדרין - מותרת) זה חומר לשעבר משלבא, שהאומר "לא אוכל לא אוכל" - אינו חייב אלא אחת. "לא אכלתי לא אכלתי" - חייב על כל אחת ואחת.

רבי שמעון בר לקיש בעא קומי רבי בא: רבי עקיבא להוסיף על דברי בית הלל, כפי דתנינן תמן: עד שבא רבי עקיבא ולימוד, שנדר שהותר מכללו הותר כולו. אמר ליה: מה אם תמן, נדר שהוא צריך חקירת חכם את אמר נדר שבטל מקצתו בטל כולו, כפי שצינא צריך חקירת חכם.

רבי יוסי בשם רבי הילא: משם נדר מעות, שאילו הייתי יודע שאבא ואחי שם, לא הייתי נדר.

הלכה ג' מתניתין נידרי אונסין: תדירו חבירו שיאכל אצלו, חלה הוא או שחלה בנו, או שעיקבו נהר - תרי אלו נדרי אונסין

גמרא מפני שחלה, הא אם לא חלה לא! אמר רבי ירמיה: דרבי מאיר היא. דרבי מאיר אמר: אסור עד שיתן.

אמר רבי יוסה: ולמה לית אונן פתרון לה דברי הכל, כפי דמר רבי זעירא: בסתם חלוקין. מה אונן כיימין? אם בזה אומר מפני כבודי, וזה אומר מפני כבודי - דברי הכל אסור!

[דף י' ע"ב]

אם בזה אומר מפני כבודי, וזה אומר מפני כבודי אחרת - דברי הכל מותר. אמר רבי הילא: בן אורחא דבר נשא מימור להכריה: פורוסתי ביה.

הלכה ד' מתניתין נודרין להרגים ולהרמים ולמוכסין, שהיא תרומה, אף על פי שאינה תרומה. שהן של בית המלך, אף על פי שאינן שלהן.

בית שמאי אומרים: ככל נודרין, חוץ מבשבועה. ובית הלל אומרים: אף בשבועה.

בית שמאי אומרים: לא יפתח לו בנדר. ובית הלל אומר: אף יפתח לו.

בית שמאי אומר: בפה שהוא מדירו. ובית הלל אומר: אף בפה שאינו מדירו. ביצד? אמרו לו: אמור, קונם אשתי נהנית לי, ואמר, קונם אשתי ובני נהניו לי, בית שמאי אומרים: אשתו מותרת, ובניו אסורין. ובית הלל אומרים: אילו ואילו מותרין.

גמרא להרגים – בהרגה. להרמים – בשעת החרם. תני רבי יודה בן פזי בשם רבי יוחנן: אם היה דבר של סכנה – מותר. רבי אחא רבי חיינא בשם רבי יוחנן: אם היה דבר של וישוב – אסור.

תני: תולים בגוים, ובמלכות, אבל לא בישראל, שבגלי זרע מצויין ליפול דלא יפול ויגלגל עלוהי קדמיתא.

עבר ופתח על דבית שמאי, מהו? נישמענה מן הדא: בית שמאי אומרים: אשתו מותרת ובניו אסורין. הדא אמרה: עבר ופתח על דבית שמאי (מותר) ואסור.

[דף י"א ע"א]

הוון בעיי מימר: בנדרים, הא בשבועות לא! אשכח תני: רבי ישמעאל אומר: "לא תשבעו בשמי לשקר" (ויקרא יט) נשבע את להרגין ולהרמין ולמוכסין.

הלכה ה' מתניתין הרי נטיעות האלו קרבן אם אינן נקצצות. וטלית זו קרבן אם אינה נשרפת – יש להן פדיון. הרי נטיעות האלו קרבן עד שינקצצו. וטלית זו קרבן עד שתשרף – אין להם פדיון.

גמרא ראה קציעות המלך ממשמשין ובאין. ראה דליקה ממשמשת ובאה; ואמר, הרי נטיעות האלו קרבן אם אינן מקצצות. טלית זו קרבן אם אינה נשרפת ונקרעה, למפריעו קדשו או מיכן ולבא? מה נפיק מביניהון? נהנה מהן; אין תימר למפריעו קדשו – מעל! אין תימר מיכן ולבא – לא מעל!

הזקיה אמר: פדיון – חזרו לקדושתן. רבי יוחנן אמר: פדיון – פדיון. מתניתין פליגא על רבי יוחנן, אין לה פדיון! פתר לה, לכשינקצצו אין להם פדיון.

אמר רבי יוסי: מה דאמר הזקיה – בשפדיון הוא. אבל אם פדיון אחר – פקעה מהן קדושתן.

מחלפיה שיימתייה דרבי יוסי תמן הוא אומר: פדיון פקעה מהן קדושתן, וכא הוא אומר: נישאת לאחר – לא פקעו ממנה קידושין!

[דף י"א ע"ב]

לא צורקא, דלא, בשנתן לה שתי פרוטות, אחת מכבר, ואחת לכשיגדשנה, מהו?

הלכה ו' מתניתין הנזדר מירדי הים – מותר ביושבי היבשה, ומיושבי היבשה – אסור בירדי הים, שירדי הים בכלל יושבי היבשה. לא באלו החולקים מעכו ליופו, אלא מי שדרכו לפרש.

גמרא שלא תאמר אלו החולקים מעכו ליופו, אלא כמי שדרכו לפרש.

מיושבי היבשה – אסור בירדי הים. ולא סוף דבר אלא כגון אלו החולקין מעכו ליופו אלא כמי שדרכו לפרש. ולא מיושבי היבשה נדר? הרי אמרה, שירדי הים בכלל יושבי היבשה

נדר מירדי הים לאחר שלשים יום; נעשו בני יבשה – תפלוגתא דרבי ישמעאל ורבי עקיבה. דרבי ישמעאל אומר: אחר הנדר. ורבי עקיבה אומר: אחר האיסור.

ובאילין טליתא, צריכה .

הלכה ז' מתניתין הנזדר מרואי החמה – אסור אף בסומין; שלא נתבונן זה אלא למי שהחמה רואה אותו.

הנזדר משחורי הראש – אסור בקרחים ובפעלי שיבות, ומותר בנשים ובקטנים; שאינן נקראין שחורי הראש אלא אנשים.

הנזדר מן הילודים – מותר בנולדים. מן הנולדים; רבי מאיר מתיר אף בילודים. וחקמים אומרים: לא נתבונן זה

[דף י"ב ע"א]

אלא כמי שדרכו להיוולד.

גמרא מאי טעמא דרבי מאיר? ועתה שני בניה הנולדים לה (בראשית מח), וכבר נולדו! מאי טעמא דרבנן? הנה בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו (מלכים א יג), ועדיין לא נולד!

הלכה ח' מתניתין הנזדר משוכתי שבת – אסור בישראל, ואסור בכוותים. מאוכלי השום – אסור בישראל, ואסור בכוותים. מעולי ירושלים – אסור בישראל, ומותר בכוותים.

קונם שאיני נהנה לבני נח – מותר בישראל, ואסור באומות. שאיני נהנה לזרע אברהם – אסור בישראל ומותר באומות. שאיני נהנה לישראל – לוקח ביתר ומוכר בפחות. שישראל נהנין לי – לוקח בפחות ומוכר ביתר; אם שומעין לו.

שאיני נהנה להם, והם לי – יהנה לאומות.

גמרא ואין ישמעאל בכלל זרעו של אברהם? "כי ביצחק יקרא לך זרע" (בראשית כא).

ואין עשו בכלל זרע יצחק? אמר רבי יודן בר שלום: "ביצחק" במקצת יצחק. רבי הונא אמר: כ"י"ת – תרי. בן שהוא עתיד לנחול שני עולמות, העולם הזה והעולם הבא.

רבי גרשום בשם רבי אחא: דרף פוכב מיצקב (במדבר כד). ממי דרף פוכב ועתיד לעמוד? מיצקב! רבי אחא בשם רבי הונא: עתיד עשו הרשע לעטוף טליתו ולישב עם הצדיקים בגן עדן לעתיד לבוא, והקדוש ברוך הוא גוררו ומוציאו משם! מה טעמא? "אם תגביה בנשר ואם בין פוכבים שים קנך, משם אורידך נאם ה'" (עובדיה א). ואין פוכבים אלא צדיקים, כמה דאית אמר (דניאל יב) "ומצדיקי תרבים בפוכבים לעולם ועד".

דף י"ב ע"ב

הלכה ט' מתניתין קונם שאיני נהנה לערלים – מותר בערלי ישראל ואסור במולי אומות העולם. קונם שאיני נהנה למולים, אסור בערלי ישראל ומותר במולי אומות העולם. שאין הערלה קרויה אלא לשם הגוים, שנאמר (ירמיה ט) כי כל הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב, ואומר: (שמואל א יז) והיה הפלשתי הערל הזה באהד מהם, ואומר: (שמואל ב א) פן תשמהנה בנות פלשתים, פן תעלוזנה בנות הערלים.

רבי ליעזר בן עזריה אומר: מאוסה היא הערלה שנתגנו בה הרשעים, שנאמר (ירמיה ט) כי כל הגוים ערלים. וכל בית ישראל ערלי לב.

רבי ישמעאל אומר: גדולה מילה, ששולש עשרה בריתות נכרתו עליה.

רבי יוסי הגלילי אומר: גדולה מילה, שהיא דוחה שבת החמורה.

רבי יהושע בן קרחה אומר: גדולה מילה, שלא נתלה למשה הצדיק עליה מלא שעה.

רבי נחמיה אומר: גדולה מילה, שהיא דוחה את הנגעים.

רבי אומר: גדולה מילה, שכל המצוות שעשה אברהם אבינו, לא נקרא שלם, עד שפיל. שנאמר (בראשית יז) התחלף לפני והיה תמים.

דבר אחר, גדולה מילה, שאילו לא היא לא ברא הקדוש ברוך הוא את עולמו, שנאמר (ירמיה לג) בזה אומר ה' אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי.

דבר אחר, גדולה המילה שהיא שקולה כנגד כל המצוות שבתורה. שנאמר (שמות כד) "הנה דם הבית אשר ברת ה' עמכם על כל הדברים האלה".

גמרא אומר רבי יוחנן בר מרייה: בתיב (בראשית טז) ביום שהוא ברת ה' את אברהם ברית לאמר וגו' עד ואת בריתי אקים את יצחק וגו' – שלש עשרה בריתות.

"וביום השמיני ימול" (ויקרא יב) אפילו בשבת. מה אני מקיים "מחלליה מות יומת" (שמות לא)? אף במילה! מה אני מקיים "בשמיני ימול"? חוץ מן השבת! תלמוד לומר "וביום", אפילו בשבת!

בתורה ובנביאים ובכתובים מצינו, שהשבת שקולה כנגד כל המצוות שבתורה!

בתורה: דכתיב (שם טז) "עד אנה מאנתם לשמר מצותי ותורתי". וכתיב (שם) "ראו כי ה' נתן לכם השבת".

בנביאים: דכתיב (יחזקאל כ) "וימרו כי תבנים בחקותי לא הלכו וגו'". וכתיב (שם) "ואת שבתתי חללו מאד".

בכתובים: דכתיב (נחמיה ט) "ועל הר סיני ירדת, וכתיב "ואת שבת קדשך הודעת להם וגו'".

אמר רבי אלעזר בי רבי אבינה: "מצוות שבת – מליא, להודיעה, שהיא שקולה כנגד כל מצוותיה של תורה. והמילה דוחה אותה. משל לשני מטרניות שהיו באות זו על גב זו ואין את ידע אי זו גדולה מחברתה, זו שהיא יורדת מפני חברתה את ידע שהחברתה גדולה ממנו.

עבודה זרה קשה מכולם! וכי תלשנו ולא תעשו את כל המצוות האלה" (במדבר טז).

אמר רבי יודה בר פזי: חילול השם קשה מכולן. תדא הוא דכתיב (יחזקאל כ) "ואתם בית ישראל בזה אומר אדני ה' איש גלוליו לכו עבדו ואת שם קדשי לא תחללו וגו'".

ועל ידי שנתעצל משה במילה, ביקש המלאך להורגו. הרי הוא דכתיב (שמות ד) "ויפגשוהו ה' ויבקש חמיתו". אמר רבי יוסי, חס ושלום! לא נתעצל משה במילה. אלא שהיה דן בעצמו ואומר, אם לימול ולצאת סבנה היא, ואם לשהות, תקדוש ברוך הוא אמר לו (שם) "לך שב מצרים!" אלא: על ידי שנתעצל בלינה קודם המילה,

[דף י"ג ע"א]

הרי הוא דכתיב (שמות ד) ויהי בדרך במלון!

ואמר רבן שמעון בן גמליאל: חס ושלום, לא ביקש המלאך להרוג למשה, אלא לתינוק. בוא וראה, מי קרוי חתן? משה או התינוק? אית תניי תני: משה קרוי חתן. אית תניי תני: התינוק קרוי חתן. מאן דאמר: משה קרוי חתן, דמים מתבקש מידו! ומאן דאמר: התינוק קרוי חתן, חתן, בדמים את עומד לי.

ותקח צפרה צר ותקרת את ערלת בנה ותנע לרגליו וגו' (שם). רבי יודה ורבי נחמיה ורבנן, חד אמר: לרגליו של משה. והרבה אמר: לרגליו של מלאך. והרבה אמר: לרגליו של תינוק.

מן דמר: לרגליו של משה – הילך גזי חובב. מן דמר: לרגליו של מלאך – הילך עבד שליחתו. מן דמר: לרגליו של תינוק – נגעה בגוף התינוק.

וירף ממנו או אמרה חתן דמים למולת (שם) – מיכן לשתי מילות. אחת למילה ואחת לפריעה. אחת למילה ואחת לציצין.

ומול בשר ערלתו (ויקרא יב). אף על פי שיש שם בהרת. מה אני מקיים השמר בנגע הצרעת לשמר מאד ולעשות וגו' (דברים כד), אף במילה, מה אני מקיים ומול בשר ערלתו, בזמן שאין שם בהרת! תלמוד לומר בשר, אף על פי שיש שם בהרת.

על דעתיה דרבי יונה דאמר: מצות עשה דוחה את מצות לא תעשה אף על פי שאינה פתובה בצידה – ניקח. על דעתיה דרבי יוסה דאמר: אין מצות עשה דוחה למצות לא תעשה אלא אם כן היתה פתובה בצידה? מפני דכתיב בשר ערלתו, כמי שהיא פתובה בצידה.

הדרו עלך ארבעה נדרים

פרק ד

הלכה א' מתניתין אין בין המוֹדֵר הַנָּאָה מִחֲבִירוֹ לְמוֹדֵר מִמֶּנּוּ מֵאֶכָּל – אֶלָּא דְרִיסַת הָרָגֶל, וְכֵלִים שְׂאִין עוֹשִׂין בָּהֶן אוֹכֵל נֶפֶשׁ.

הַמוֹדֵר הַנָּאָה מֵאֶכָּל מִחֲבִירוֹ – לֹא יִשְׁאִילֵנוּ נֶפֶשׁ, וּכְבָרָהּ, וְרִיתוֹם, וְתַנּוּר; אֲבָל מִשְׁאִיל לֹא חִלּוּק, וְטָלִית, נְזָמִים, וְטַבָּעוֹת, וְכָל דֶּכֶר שְׂאִין עוֹשִׂין בּוֹ אוֹכֵל נֶפֶשׁ. מְקוֹם שְׂמִשְׁפִּירִין פְּיוּצָא בָּהֶן – אָסוּר.

גמרא הָא דְכֶר שְׂעוֹשִׂין בּוֹ אוֹכֵל נֶפֶשׁ אָסוּר? וְלֹא מִמֵּאֶכָּל נִדְרָא! אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: פִּינִי מִתְנִיתָא. אֵין בֵּין מוֹדֵר הַנִּיָּיָה מִחֲבִירוֹ לְמוֹדֵר הַנִּיָּית מֵאֶכָּל מִחֲבִירוֹ. תַּנִּי דְבֵית רַבִּי בֶּן: הַמוֹדֵר 'הַנִּיָּית' מִלֵּאכֵל מִחֲבִירוֹ – לֹא יִשְׁאִילֵנוּ נֶפֶשׁ וּכְבָרָהּ רִיתִים וְתַנּוּר. תַּנִּי: אֲבָל מִשְׁאִילֵנוּ פּוֹסוֹת וְקַעְרוֹת וְתַמְחֻוּיִין, שְׂאִינָן מִהֲנִין אֶת הָאוֹכֵל, אֲבָל מִכְנָסִין אֶת הָאוֹכֵל. לְפָסִים וְקַדִּירוֹת – אָסוּר. לְמַחֲוִין וְלִדְרוֹךְ – אָסוּר. לְקַצוֹר – צָרִיקָא, וְלִכְצוֹר – צָרִיקָא.

הַנִּיָּית [צוּרָה מֵאֶכָּל] מַהוּ? תַּנִּי: אֲבָל מִשְׁאִילֵנוּ קוֹרְדוֹם. הֲוִינָן סְבָרִין מִימַר: בְּקוֹרְדוֹם שֶׁל בָּקָעִים, תִּפְתָּר: בְּקוֹרְדוֹם שֶׁל מְבוּשׁ, וְלִית שְׂמַע מִינָה כְּלוּם!

רַבִּי אֲבוּנָא אָמַר, רַבִּי יִרְמְיָה בְּעִי: אַהֲן יוֹסְטָה, מִפִּינָן דִּי מִרְחַק וְחֲשֵׁר בָּהּ קִמְחָא – אָסוּר מִשְׁאֵל לִיהָ? רַבִּי בָּא בָּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא: שְׁהוּא

[דף י"ג ע"ב]

בְּנֻתָן לֹא מַעוֹת לִיקָח בָּהֶן כֶּכֶר.

רַבִּי בּוֹז בַּר חֵיִיָּה בְּעִי: מַעֲתָהּ אָסוּר לְהִשְׁאִיל לֹא מַעוֹת, שְׁהוּא בְּנֻתָן לֹא מַעוֹת לִיקָח בּוֹ כֶּכֶר! רַבִּי אֲבִינָא אָמַר, רַבִּי יִרְמְיָה בְּעִי: אִילּוֹן קוֹזְמִידִיָּא דְאִית עֲלֵיהּ אָסוּר מִיִּשְׁאֵל לֹזֵן?

הלכה ב' מתניתין הַמוֹדֵר הַנִּיָּיָה מִחֲבִירוֹ – שׁוֹקֵל לֹא אֶת שְׁקָלוֹ, וּפּוֹרֵעַ לֹא אֶת חוּבוֹ, וּמַחְזִיר לֹא אֲבִידָתוֹ. מְקוֹם שְׁנוּטְלִין עֲלֵיהָ שֶׁכֶּר – תַּפּוּל הַנִּיָּיָה לְהַקְדֵּשׁ.

גמרא רַבִּי בָּא בַּר מִמֶּל בְּעִי: הַפּוֹרֵעַ שֶׁטֶר חוּבוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ שְׁלֹא מִדַּעְתּוֹ – תַּפְּלוּגָתָא דְחֻנָּן וּבְגִי כִּתְנִים גְּדוּלִים. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מַעֲמָא דְבְּגִי כִּתְנִים גְּדוּלִים, תַּמּוֹן, לֹא עֲלֵת עַל דַּעְתּוֹ שְׂיִמּוּת אִשְׁתּוֹ בְּרַעֲב. בְּרַם

הבא, מפניס הוינא ליה והוא מוחל לי! הגע עצמך, דהנה גביה משבון! מפניס הוינא ליה והוא יחייב לי משבון. עד בדון, בבבא חוב שאינו דוחק, ואפילו בבבא חוב שדוחק?

נישמעין מן הדא: תדע לך שהוא כן, דתנינן: ומקריב עליו קיני וזבין קיני וילדות חטאות ואשמות, בשלא נכנס לתוך ידיו כלום, וכא בשלא נכנס לידיו כלום.

רבי יהושע בן לוי אומר: אין לך נתפס על חבירו וחיוב ליתן לו, אלא בארנן ובגולגולת. רב אומר: כל הנתפש על חבירו, חייב לו. חיליה דרב מן הדא: הגזול שדה, ונטולה מסיקין. לא שמע דאמר רבי יוחנן, קנס קנסו בגולגולת! רבי אבין בעי: דהנה רביה.

רבי יוסי בי רבי בון ורבי חייא בר לולייני, תריהון אמרין בשם רבי שמואל: חד אומר: בארנן ובגולגולת. והרבה אומר: אינה בארנן ובגולגולת.

תמן תנינן: מרפאהו רפואת נפש אבל לא רפואת ממונ. רבי יודה ורבי יוסי: חד אומר: כאן – במדינה מגופו, וכאן – במדינה מנכסיו. והרבה אומר: כאן – בשיש לו מי שירפאנו, וכאן – בשאין לו מי שירפאנו.

[דף י"ד ע"א]

אם בשיש לו מי שירפאנו, אפילו רפואת נפש לא ירפאנו! לא מכל אדם זוכה להתרפאות.

ולא ניכסי הפחזור הן שהן אסורין לבבא חפצה? עולא בר ישמעאל בשם רבי יצחק: פשהו ניכסי זה אסורין על זה, וניכסי זה אסורין על זה.

מאן תנא תפול חגייה להקדש? רבי מאיר. דרבי מאיר אומר: מועלין באיסרות.

רבי בון בר חייא בעי: נדר מן כפר, מהו לחמם בו את ידיו? נישמעין מן הדא: אומר: "כפר זו הקדש", אכלו, בין הוא בין אחר – מעל, לפיכך יש לו פדיון. אם אומר: "הרי הוא עלי", אכלו, מעל בו בטובת הנגייה (דברי רבי מאיר), אחרים לא מעלו, לפיכך אין לו פדיון; דברי רבי מאיר. לא אומר: אלא 'אכלו', הא לחמם בו את ידיו – מותר!

תלמידיה דרבי יונה בשם רבי בון בר חייא: ביני, באומר: לא אוכלנו ולא אמעמנו – לא אסרו עליו אלא לאכילה. עד בדון צריכא, נדר מן הכפר, מהו לחמם בו את ידיו?

הלכה ג' מתניתין ותורם את תרומתו ומעשרותיו לדעתו. ומקריב עליו קיצי זבין, קיצי זבות, קיצי יולדות, תפואות ואשמות. ומלמדו מדרש, הלכות, ואגדות, ולא ילמדנו מקרא; אבל מלמד הוא את בניו מקרא. וזו את אשתו ואת בניו, אף על פי שהוא חייב במזונתו. ולא יזון את בתו, בין טמאה בין טהורה. רבי אליעזר אומר: זון את הטמאה, ואינו זון את הטהורה. אמרו לו: מה בין טמאה לטהורה? אמר להן: שהטהורה – נפשה לשמים וגופה שלו, והטמאה – נפשה וגופה לשמים. אמרו לו: אף הטמאה, נפשה לשמים וגופה שלו, שאם ירצה – הרי מוכרה לגוים, או מאכילה לכלבים.

גמרא המתקן פירותיו של חבירו שלא מדעתו, טובת הנניית מעשרותיו של מי? רבי אבהו אומר: של מתקן. רבי זעירא אומר: של בעל הפירות. רבי זעירא בדעתיה, דאמר רבי זעירא בשם רבי שמעון בן לקיש: הפריש קרבן נזיר, קרבן מצורע של חבירו, המתכפר – הוא שעושה תמורה.

מתניתא פליגא על רבי שמעון בן לקיש. ותורם תרומתו ומעשרותיו של חבירו לדעתו! פתר לה: בשלא יהא לו טובת הננייה בהן.

בתיב (דברים ד), ראה למדתי אתכם

[דף י"ד ע"ב]

חקים ומשפטים. מה אני בהנכם, אף אתם בהנכם. יכול מקרא ותרגום בן? תלמוד לומר חקים ומשפטים, חקים ומשפטים – אתם מלמדים בהנכם, ואי אתם מלמדין בהנכם מקרא ותרגום. וכן חמיי מתנייא נסבין אנריהון! אמר רבי יודן בי רבי ישמעאל: שכר בטיילין הן נוטלין.

אמר רבי זעירא: מדבריהן, זון את עבדו ואינו זון את עבדו. הוון בעיי מימר: מאן דמר: הטהורה נפשה לשמים וגופה שלו וזו הואיל וגופה ונפשה לשמים – זון את עבדו. מאן דמר: שאם ירצה הרי מוכרה לגוים, או מאכילה לכלבים, וזה הואיל ואין גופו שלו, ואין מוכרו לגוים, ואינו מאכילו לכלבים – זון את עבדו. אשכח תני: זון את עבדו.

הלכה ד' מתניתין המוחר הננייה מחבירו, ונכנס לבקר – עומד, אבל לא יושב. ומרפאהו רפואת נפש, אבל לא רפואת מומן. ורוחץ עמו באמבטי גדולה, אבל לא בקטנה. וישן עמו במטה. רבי יהודה אומר: בימות החמה, אבל לא בימות הגשמים, מפני שהוא מחנייהו. ומיסב עמו על המיטה. ואוכל עמו על השולחן, אבל לא מן התמחוי; אבל אוכל הוא מן התמחוי החוץ.

גמרא רבי שמעון בן יקים אומר: שלא ישא. מתניתא – בשאסר הרופא נכסיו עליו, אבל אם אסר החולה נכסיו עליו של רופא – הוא חטא על נפשיה.

אבל לא באמבטי קטנה. דהוא מפתח ליה. תני: רוחץ עמו במרחץ קטנה! דו נסב אשונה.

תני: מן התמחוי החוזר. מהו תמחוי החוזר? תמן אמרין: פוסקתא. רבנן דהבא אמרין: תמחוי שיש בו לאכול ולשבוע ולהותיר.

תני: מן הכוס החוזר. אי זהו כוס החוזר? תמן אמרין: קנדיטון. רבנן דהבא אמרין: מליי מי סורס וקדחין, ושתין ומחזירין.

הלכה ה' מתניתין לא יאכל עמו מן האבוס שלפני הפועלים. לא יעשה עמו באומן; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: עושה הוא ברחוק ממונ.

גמרא על דעתיה דרבי מאיר – אסור

[דף ט"ז ע"א]

ללמוד אומנות. על דעתיה דרבי מאיר – אסור ללמוד עליו זכות.

הלכה ו' מתניתין המוֹדֵר הַנִּייה מִחִבְרוֹ לִפְנֵי שְׂבִיעִית – לא יורד לתוך שדהו, ואינו אוכל מן הנזמות; ובשביעית – לא יורד לתוך שדהו, אבל אוכל הוא מן הנזמות. גדר הימנו מאכל לפני שביעית – יורד לתוך שדהו, ואינו אוכל מן הפירות; ובשביעית – יורד ואוכל.

גמרא יורד! בְּדֹאמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יָקִים: שְׁלֹא יִשָּׂא.

רבי יוחנן פתר מתניתא: המוֹדֵר הַנִּייה מִחִבְרוֹ לִפְנֵי שְׂבִיעִית – אינו יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הנזמות. ובשביעית – לא יורד לתוך שדהו. ואוכל מן הפירות. ואם גדר בשביעית – יורד ואוכל.

רבי שמעון בן לקיש פתר מתניתא: המוֹדֵר הַנִּייה מִחִבְרוֹ לִפְנֵי שְׂבִיעִית – לא יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הפירות. ואם גדר בשביעית – לא יורד בתוך שדהו, אבל אוכל מן הפירות. גדר ממונ מאכל לפני שביעית – יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מן הפירות. ואם גדר בשביעית – יורד ואוכל.

ותייא דרבי שמעון בן לקיש, ברבי יוסי. דו רבי יוסי אומר: מפני שקדם גדרו להפקירו. בן רבי שמעון בן לקיש אומר: שקדם גדרו להפקירו, ולא הפקירו לגדרו.

מסכת אהלות פרק שלישי

א. אמר רבי יהודה: לא נחלקו רבי עקיבא וחכמים על רביעית דם שפירשה משני מתים, שהיא טהורה, על מה נחלקו? על רביעית דם שפירשה משתי רביעיות משני מתים, שרבי עקיבא מטמא וחכמים מטהרין. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: לא נחלקו רבי עקיבא וחכמים על רביעית דם שפירשה משתי רביעיות, משני מתים שהיא טמאה, על מה נחלקו? על רביעית דם שפירשה משני מתים, שרבי עקיבא מטמא וחכמים מטהרין.

ב. אבא שאול אומר: רביעית תחלת דמו של קטן. דם הקטן שיצא ממנו בלו, ואין בו רביעית. רבי עקיבא אומר: כל שהוא. וחכמים אומרים: רביעית, שרבי עקיבא אומר: טמאה בדם וטמאה בעצמות, מה עצמות אף על פי שאין בהן רבע טמאין, אף הדם אף על פי שאין בו רביעית - טמא. השיבו את רבי עקיבא שלש תשובות: לא! אם אמרת בעצמות שכן רבן טמא בלא רבע, תאמר בדם שאינו טמא אלא ברביעית? דבר אחר: לא! אם אמרת בעצמות שמעט עצמות טמא, ועצם כשעורה הפורש ממנו טמא, תאמר בדם שאינו טמא אלא רביעית? דבר אחר: לא! אם אמרת בעצמות שבידוע שכלן לפניך, תאמר בדם, שאנו אומרים שאם נשתירה הימנה טפה כל שהוא טהור? אמר להן: אף אני לא אמרתי אלא בזמן שיצא בלו. אמרו לו: אי אפשר בכך.

ג. רבע עצמות, רב הגויה בגדל, ואף על פי שאין בהן רבע - טמאין. ורב רבע עצמות מרב הגויה במנין ועצמות, רוב הגויה במנין, ואף על פי שאין בהן רבע - טמאין. רבי יהודה אומר: בלשון אחר: בית שמאי אומרים: מעצמות, משנים או משלשה מן הגויה. בית הלל אומרים: רבע עצמות מן הגויה, מרב בנין או מרב מנין, רב בנינו או רוב מנינו של מת, אף על פי שאין בהם

רבע - טמאין. שמאי אומר: אף מעצם אחד, ואיזהו בנינו? השוקים, והירכים, והצלעות והשדרה. ואיזהו מנינו? אצבעות ידים וגללים, ובלבד שיהא בו מאה עשרים וחמשה. אמר רבי יהושע: יכולני לעשות דברי בית שמאי ודברי בית הלל כאחד. משני שוקים וירך אחד - כדברי בית שמאי. ובמפרקי ידיו וגליו כדברי בית הלל, ובשדרה וגלגלת - כדברי שמאי. חצי רבי מנינו וחצי רב בנינו - אין מצטרפין כחצי זית בשר וכחצי זית נצל - מצטרפין זה עם זה, ושאר כל הטמאות שבמת - אין מצטרפות זו עם זו, מפני שלא שוו בשעוריהם.

ד. הגולל והדפק - מטמאין במגע ובאהל, ואין מטמאים במשא. רבי אליעזר אומר: מטמאין במשא מקל וחמר: מה אם מטמאין במגע הקל, לא יטמאו במשא החמור? אמר לו רבי עקיבא: אם מטמאין במגע המרבה - יטמאו במשא מעט? אמר לו רבי אליעזר: עקיבה! והלא טמאת האהל מועטת בשניהן, והרי הן מטמאין בה, ואי מטמאין באהל המעט לא יטמאו במשא מרבה? נסתלק רבי עקיבא וקפץ רבי יהושע. אמר לו: מרבה טמאת אהל מטמאת המשא, שהמאהיל על המת בסכה - טמא, ומסיטו - טהור. והעושה סכתו על פתחו של קבר - המאהיל עליה טמא והמסיטה טהור. אמר רבי שמעון: זה הוא הנדון, אם סכה שיש לה פתח - הרי היא חוצצת על גבה, אם סכה שאין לה פתח - זה הוא גולל עצמו. אלא כך צריך להשיבו: מרבה טמאת האהל מטמאת משא שהכל מטמאין באהל, ואין לה שהוא מטמא במשא אלא אדם בלבד. מעשה בבית דגן ביהודה, באחד שמת ערב פסח, והלכו לקברו ונכנסו האנשים וקשרו החבל בגולל, משכו האנשים מבחוץ ונכנסו הנשים לקברו, והלכו האנשים ועשו פסחיהן לערב.

חסר. רביעית דם שנחלקה לשנים – טהורה, ואינו חושש שמא חסרה. אתרג שנחלק לשנים – טהור, ואינו חושש שמא חסר. מנחה שבכלוה חמשה כהנים – כשרה, ואינו חושש שמא חסרה. פנה מפלי לכלי – כשרה. רבי שמעון בן גמליאל אומר: אם הפליג – הרי זו פסולה. כזית מן המת וכזית נצל, ומלא תרוד רקב שיש בו עפר כל שהוא – טמא. רבי שמעון מטהר, מפני שבטל.

ד. רביעית דם שנבלעה בכסות, כיצד משערין אותה? מביאין מים במדה ומכבסה בה, ומביאין מים אחרים ונותן לתוכה רביעית דם, אם היה מראן שזה – הרי זו טמאה. אם לאו – טהורה. רבי יוסי אומר: זקנים הראשונים היו אומרים: מקטפרס¹ ולפנים – הבית טמא, מקטפרס ולחוץ – הבית טהור. חזרו לומר: קטפרס, בין מבפנים בין מבחוץ – הבית טהור. המת מבחוץ ושערו מבפנים, אף על פי שאין באהל אלא כל שהוא, הבית מאהיל עליו – טמא. העצם שיש עליו כשני חצאי זיתים, אחד תחוב בידי אדם ואחד תחוב בידי שמים, הכניס את התחוב בידי אדם לפני הבית – טמא, מפני שתחבורו מצטרף עמו. הכניס את התחוב בידי שמים לפני הבית – טהור, מפני שאין תחבורו מצטרף עמו. שני עצמות ועליהם כשני חצאי זיתים, והכניס ראשיהן לפניו. יהודה בן נקוסא אומר משום רבי יעקב: אפלו שניהן תחובין בידי שמים – טהור, שאין שני עצמות מצטרפין לכשני חצאי זיתים. אבד כזית מן המת בתוך הבית, ובקשו ולא מצאו – הבית טהור, לכשימצא – הבית מטמא למפרע.

ה. כל משקה המת – טהורין חוץ מדמו, וכל מראה דמים במת – הרי אלו טמאין.

ה. שתי אבנים גדולות של ארבע ארבע טפחים שעשאן גולל לקבר, המאהיל על גבי שתייהן – טמא. נטלה אחת מהן, המאהיל על גבי שניה – טהור, מפני שיש לטמאה זו דרך שתצא.

מסכת אהלות פרק רביעי

א. רבי יוסי אומר: מלא תרוד רקב מטמא במגע ובמשא ובאהל. רבי שמעון אומר: שלש טמאות פורשות מן המת, שתיים בכל אחת, והשלישית אין בהן. ואלו הן: גולל, ודופק, ועצם כשעורה, מלא תרוד רקב. גולל ודופק – מטמאין במגע ובאור, ואין מטמאין במשא. והיכן הוא משאן עם אחד מהן? עצם כשעורה מטמא במגע ובאור, ואין מטמא באהל. והיכן הוא אהל עם אחד מהם? מלא תרוד רקב. מלא תרוד רקב מטמא במשא ובאהל, ואין מטמא במגע. וכן היה רבי שמעון אומר: כזית מן המת שחלקו, אפלו לעשרה – מטמא במשא ובאהל, ואין מטמא במגע.

ב. אמר רבי יהודה: ששה דברים היה רבי עקיבא מטמא וחזר בו. מעשה שהביאו קפות של עצמות לבית הכנסת, של טורסיים והניחום באור בית הכנסת, נכנס תודוס הרופא וכל הרופאים עמו, ואמרו: אין כאן שדרה ממת אחד, ולא גלגלת ממת אחד. אמרו: הואיל ויש כאן מטמאים ויש כאן מטהרין, נעמד למנין. התחילו מרבי עקיבא, וטהר. אמרו לו: הואיל ואתה הוא שהייתה מטמא – טהרת, יהו טהורין. אמר רבי שמעון: ועד יום מיתתו של רבי עקיבא היה מטמא, ואם משמת חזר בו, איני יודע.

ג. חלב המת שהיה שלם והתיכו – טמא. היה מפרד והתיכו – טהור. שאין תחבורו אדם חבור. אתרג שנפרץ ותחבו ככוש – אינו חבור, שאין חבורי אדם חבור. קולית המת שעשאו יד לספיין – הרי זה אינו חבור, שאין חבורי אדם חבור. כזית מן המת שנחלק לשנים – טמא, ואינו חושש שמא

¹ קטפרס – מקום משפע אשר לא ינוה בו הדבר אבל יתגלגל ויחד (מדרון; רמב"ם).

לו רבי מאיר: אל תהי זו קלה מן השרץ, מה שרץ הקל שאין הנזיר מגלח עליו - חזבין עליו על טמאת מקדש וקדשיו, רביעית דם חמורה, אינו דין שיהיו חזבין עליה על טמאת מקדש וקדשיו? שתק יהודה בן פתורא. נמתי לו: רבי מאיר! אל תבזו לי, בקי היה לך מיהושע בן ממל? גם לי: הן! ובעל מלאכות היה. נמתי לי, בלשון הזה אמר לי משם רבי יהושע, כל טמאה מן המת שהנזיר מגלח עליה - חזבין על טמאת מקדש וקדשיו, וכל מן המת שאין הנזיר מגלח עליה - אין חזבין על טמאת מקדש וקדשיו.

מסכת אהלות פרק חמישי

א. רבי ישמעאל אומר משם רבי נתן: אהל מת שהוא פחות מארבעה טפחים - פתחו במלואו וגגו טהור. רבי שמעון בן אלעזר אומר משם רבי מאיר: מת שהוא פחות מארבעה טפחים - פתחו במלואו. רבי יוסי אומר: השדרה והגלגלת כמת. אחרים אומרים משם רבי נתן: כל הטמאות הפורשות מן המת - כמת. ופתחו - ארבעה טפחים.

ב. ביב שהיא קמור תחת הבית. יש בו ארבעה טפחים ויש ביציאתו ארבעה טפחים. ונפל בתוכו - הבית טהור. נפל בבית - מה שבתוכו טהור. יש בו ארבעה טפחים ואין ביציאתו ארבעה טפחים, נפל בתוכו - הבית טמא. נפל בבית - מה שבתוכו טהור. אין בו ארבעה טפחים, ואין ביציאתו ארבעה טפחים. נפל בתוכו - הבית טמא. נפל בבית - מה שבתוכו טהור. רחב מבפנים וצר מבחוץ, טמאה ברחב - הבית טמא. טמאה בצר - הבית נדון מחצה על מחצה. טמאה בבית בין ברחב בין בצר - הבית טמא. ושבער נדון מחצה על מחצה. רחב מבחוץ וצר מבפנים, טמאה ברחב - הבית טהור, ובצר - הבית טמא. טמאה בבית הפלים שברחב - טהורין, ושבער - טמאין. מודה רבי יהודה בשקיפין

ו. ואיזו היא דם תבוסה? פרש רבי אליעזר בן יהודה: הרוג שיצא ממנו רביעית דם בחייו ובמותו, ספק בחייו יצא, ספק במותו יצא, ספק בחייו ובמותו - זה הוא דם תבוסה. וחכמים אומרים: ברשות היחיד - ספקו טמא. ברשות הרבים - ספקו טהור, אלא איזהו דם תבוסה? הרוג שיצא הימנו רביעית דם בחייו ובמותו, ועדין לא פסק, ספק רבו בחייו ומעוטו במותו, ספק מעוטו בחייו, ורבו במותו, זהו דם תבוסה. רבי יהודה אומר: הרוג שהיה מטל במטה ודמו מנטף לגומא - טמא, מפני שטפה של מיתה מערכת בו. וחכמים מטהרין, מפני שראשון ראשון נפסק. רבי שמעון אומר: צלוב שדמו שותת, ונמצאת תחתיו רביעית דם - טמא. אבל מת שדמו מנטף ונמצא תחתיו רביעית דם - טהור. ורבי יהודה מטהר, שאני אומר טפה האחרונה של מיתה עמדה לה על גבי העץ. כשתמצא לומר, שלשה רביעיות הן. כיצד? לכה מכת מות ומפרפר, ויצא הימנו רביעית דם ועקרוהו בחזקת שהוא חי, והניחוהו למקום אחר, ויצא הימנו רביעית דם, ראשונה דם חיים, ושנייה דם תבוסה, שלישית דם המיתה. ומה בין דם המיתה לדם התבוסה? אלא שדם המיתה - הנזיר מגלח עליו, וחזבין עליו על טמאת מקדש וקדשיו. ודם התבוסה אין הנזיר מגלח עליו, ואין חזבין על טמאת מקדש וקדשיו.

ד, וז' אמר רבי אליעזר: בראשונה היו זקנים חלוקין, מקצתן אומרים: רביעית דם, ורבע עצמות. ומקצתן אומרים חצי קב עצמות וחצי לוג דם. בית דין שאחריהן אמרו: רביעית דם ורבע עצמות לתרומות ולקדשים. חצי קב עצמות וחצי לג דם לנזיר ולמקדש. אמר רבי אליעזר: כשהלכתי לערדסקא, מצאתי את רבי מאיר ואת רבי יהודה בן פתורא, שהיו יושבין ודנין בהלכה. יהודה בן פתורא אומר: רביעית דם אין הנזיר מגלח עליו, ואין חזבין על טמאת מקדש וקדשיו. אמר

ובסלעין, שאף על פי שאינן כאהל, אבל חשובין כאהל.

ג. מגדל שהוא עומד, בין בחצר בין באויר - טמא בתוכו, כלים שבבעביו - טהורין. טמא שבבעביו כלים שבתוכו - טהורין. ורבי יוסי אומר: מחצה על מחצה. היה עומד בתוך הבית וטמא בתוכו - הבית טמא, טמא בבית - מה שבתוכו טהור, שדרך הטמא לצאת ואין דרכה לכנס. כלים שבינו לבין הארץ, ושבינו לבין הכתל, ושבינו לבין הקורות, אם יש שם פותח טפח - טמאין. ואם לאו - טהורין. טמא שם - הבית טמא, שבכתל מאחוריו ושבעזיבה מעל גביו - נדונין מחצה על מחצה.

ד. טמא תחת רגלו או על גב רגלו, והיא רוצצת, טמא בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. למה זה דומה? לעמוד שהוא עומד בתוך הבית וטמא תחתיו, והיא רוצצת, טמא בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. היה מטל על מתניו ומגף, וטמא תחתיו, כנגד עביו והיא רוצצת, או על גב דלתות והיא רוצצת - טמא בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. כלים שבטרקסאות מכאן ומכאן - טהורין.

ה. היה עומד בתוך הפתח ונפתח לחוץ, טמא בתוכו - הבית טהור. טמא בבית - מה שבתוכו טמא, שדרך הטמא לצאת ואין דרכה לכנס. אמר רבי יוסי: כן הלכה, יפה כח הכלי להציל מכח צמיד פתיל, או מכח אהלים. אם מציל הוא מכח צמיד פתיל בגולל, קל וחמר על ידי אהלים.

ו. היתה מוכני שלו משוכה לאחוריו שלש אצבעות, וטמא שם, כנגד הקורות - הבית טהור, כלים שכנגד הזית, רבי מטמא וחכמים מטהרין, שאני רואה את הקורות כאלו הן יורדות וסותמות. דבר אחר: אין טמא נכנסת לאהל, ואינה יוצאה הימנו, אלא בפותח טפח. אמר רבי: רואה אני דבריהם מדברי. כלים שכנגד הזית, רבי

מטמא וחכמים מטהרין. במה דברים אמורים? בפרוצה, אבל במגפפת - הרי הוא כקבר סתום, ומטמא מכל סביביה.

ז. אמר רבי יוסי: בא רבי יוחנן בן נורי אצל אבא חלפתא, אמר לו: מה אתה אומר בעין של תנור ונסר נתון על גבה? אמר לו: טמא. בקעה טמא את הנסר, נטמא הנסר וטמא את התנור, אמר לו: אף אני אומר כן, אלא שעקיבה מטהר. עין של תנור שיש בה גבה טפח ואין בה רחב טפח, יש בה רחב טפח ואין בה גבה טפח - טהורה.

ח. ארבה שבין בית לעליה וקדרה נתונה עליה, ונקובה בכונס משה, רבי עקיבא אומר: מצלת. וחכמים אומרים: אינה מצלת. נפתחה במוציא זיתים - מצלת עד פחות מטפח.

ט. קנה שחתכה למי חטאת ואפר חטאת - מצלת על החטאת ואינה מצלת על התרומה, שתמצא אומר טהור לחטאת מציל לעצמו. כיצד? היו שם שני כלים, אחד טהור לחטאת ואחד טהור לתרומה. נמצא, טהור לחטאת מציל לעצמו, וטהור לתרומה מציל לעצמו.

י. לגין שהוא מלא משקין טהורין, ופנן ללגין אחר, ויש שם משקין - שניהן טמאין. האשה שלשה בערבה וידיה עסוקות בבצק, כל זמן שמגבהת זו ומנחת זו, מגבהת זו ומנחת זו - הבצק טהור. משכה ידיה הימנו והחזירנו - טמא הבצק. אמר רבי יהושע: בושנו מדבריהם בית שמאי, אפשר אשה וערבה טמאין טמאת שבעה, והבצק טהור? לגין טמאין טמאת שבעה ומשקין טהורין, אחר שעמד, אמר לפניו תלמיד אחד מתלמידי בית שמאי: רבי! אומר לפניך טעם שבית שמאי אומרים בו? אמר לו: אמור! אמר לו: כליו של עם הארץ, מהו, טמא או טהור? אמר לו: טמא. אמר לו: כלי טמא חוצץ או אינו חוצץ? אמר לו: אינו חוצץ. אמר לו: זהו טעמא של בית שמאי. אמר

הרקיע טמא. היתה נתונה על גבי שתי יתדות מבחוץ, משוכה הימנו פותח טפח - אינה מצלת בפחות מטפח. רבי עקיבא אומר: מצלת. וחכמים אומרים: אינה מצלת. כתל שמקצתו משמש לבית ומקצתו משמש לגג, היתה נתונה בצד המשמש לבית - מצלת מצד המשמש בית המשמש לגג - אינה מצלת.

ד. קורה שהיתה נתונה מכתל לכתל וקדרה בה, אם אין בין פיה לקורה פותח טפח - הרי זו מצלת; דברי רבי עקיבא, וחכמים אומרים: אינה מצלת, עד שיהא אפוצה בארץ, ובקורה פחות מפותח טפח. אם יש בין פיה לקורה פותח טפח - אינה מצלת. היתה אפוצה בארץ ובקורה, אם אין בין פיה לקורה פותח טפח - הרי זו מצלת. אם יש בין פיה לקורה פותח טפח - אינה מצלת. היה פיה למעלה מדבק לקורה - הרי זו מצלת. היתה משוכה הימנו פותח טפח - אינה מצלת. פחות מטפח, אבא שאול אומר: בזו היא מחלקת שרבי עקיבא אומר: מצלת. וחכמים אומרים: אינה מצלת. היה ראש אחד נתון על כותלו של הבית, וראשה אחד נתון על כותלו של גגה. היתה בצד המשמש לבית - מצלת. בצד המשמש לגגה - אינה מצלת. אבא שאול אומר: אף בזו היא מחלקת.

מסכת אהלות פרק שביעי

א. ארבעה שהיו נושאים את הנדבך, ואין במוטות כעבי המרדע, טמאה תחתיו - כלים שעל גביו טמאין. טמאה על גביו - כלים שתחתיו טמאין. רבי אליעזר מטהר. וכן היה רבי אליעזר אומר: כזית מן המת בפי הערב, האהיל על גבי הנדבך - אדם וכלים שתחתיו טהורין. האהיל על גבי תנור וכירים החדשים - טהורין. נתון על גבי ארבעה כלים טהורים, ואין בהן פותח טפח, טמאה תחתיו - כלים שעל גביו טמאין. טמאה על גביו - כלים שתחתיו טמאין, רבי אליעזר מטהר. ואם יש בהן

לו: והלוא טהרתם אוכלים ומשקין שבתוכו! אמר לו: לכשטהרנו. אוכלין ומשקין שבתוכו לעצמו טהרנו, אבל לטהר את הכלי שטהרנו לך ולו. מיד הלך רבי יהושע, ונשתטח על קברי בית שמאי. ואמר: נעניתי לכם עצמות בית שמאי, אם סתומות שלכם כך, מפרשות שלכם על אחת כמה וכמה! אמרו: כל ימיו השחרו שניו מפני תעניותיו.

מסכת אהלות פרק שישי

א. רבי יהודה אומר משם רבי יהושע: כשם שהכלים מצילין עם אהליון שיש להן דופנות, כך מצילין עם אהלים שאין להן דופנות. אחד כלי חרס ואחד כלי עץ - טהורים. במה דברים אמורים? בכלי שיש בו טפח על טפח, אבל בכלי שאין בו טפח על טפח - אינו מציל. במה דברים אמורים? בזמן שהוא אפוצ² טפח אחד מבחוץ, ומבפנים משני צדדים, אבל אם היה אפוצ כחצי טפח מכאן וכחצי טפח מכאן - הרי זה אינו מציל.

ב. קדרה שהיא נתונה בצד דופנו של אהל מבחוץ, טמאה תחתיה ורוצצת - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. היתה גבוהה מן הארץ טפח, טמאה תחתיה - תחתיה טמא, תוכה וגבה טהור, מפני שהיא מצלת עם דופנו של אהל. בתוכה או על גבה - הכל טמא.

ג. היתה כפיש³, טמאה תחתיה והיא רוצצת - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. היתה גבוהה מן הארץ טפח, וטמאה תחתיה - תחתיה טמא, תוכה וגבה - טהור, מפני שהיא נדונית כשפועי אהליון. בתוכה או על גבה - כנגדו עד

² איזו היא אפוצה? כל שאין לה טפח מןפנים

אחד (משנה אהלות ט, ג).

³ כלי המחזיק ארבעים סאה.

טמאה ברחב - הבית טמא, ובצר - נדון מחצה על מחצה. וכמה יהא הסדק הזה? טפח. רבי יהודה אומר: מלא אגרופו של בן בטיח, נטל הימנו מבפנים, והוסיף עליו מבחוץ, ונמצאת טמאה מחציו הכתל ולפנים - הבית טמא, נטל הימנו מבחוץ, והוסיף עליו מבפנים, ונמצאת טמאה מחציו כתל ולחוץ - הבית טהור:

ה. היה טמא נטל הימנו מבחוץ, והוסיף עליו מבפנים, ונמצאת טמאה מחציו כתל ולחוץ - הבית טהור. היה אחד סלע ואחד בנין, של בנין - נדון מחצה על מחצה, ושל סלע - נדון כקלפת השום. חציו של סלע וחציו של בנין, חציו של סלע נדון קלפת השום, וחציו של בנין נדון מחצה על מחצה. רבי יוסי אומר: טמאה מחציו הכתל ולחוץ - הבית טהור. העומד מלמעלה כנגד הטמאה - טהור, שאין הטמאה מעברת את הקורות, ואף על פי שאין הקורות לאותה הרוח. רבי מאיר ורבי שמעון אומרים: מחציו ולחוץ - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. טמאה שהיא נתונה על גבי הכתל, בין מחציו ולפנים, בין מחציו ולחוץ - הבית טהור:

ו. כתל שבין שני בתים, וטמאה בתוכו, הבית הקרוב לטמאה - טמא, והקרוב לטהרה - טהור, מחצה על מחצה - שניהן טמאין. רבי אליעזר אומר: שורפין עליהן את התרומה, ואין חיבין עליהן על טמאת מקדש וקדשיו:

ז. מעזיבה שהיא לאויר העולם, וטמאה בתוכה, מחציה ולמטה - הבית טמא. והעומד מלמעלה כנגד הטמאה - טהור. מחציה ולמעלה - הבית טהור. והעומד מלמעלה כנגד הטמאה - טמא. מחצה על מחצה - הבית טמא, והעומד מלמעלה כנגד הטמאה, רבי מאיר מטמא ורבי שמעון מטהר. רבי יהודה אומר: כל הכתל תשמיש לבית. וכן היה רבי יהודה אומר: כל מעזיבה תשמיש לעליה. מודים חכמים

פותח טפח, טמאה תחתיה - כלים שעל גביו טמאין. טמאה שעל גביו - כלים שתחתיו טמאין. נתון על גבי ארבע כסיות הנתונות על גבי ארבע אבנים ואין בהן גבה טפח, טמאה תחתיו - כלים שעל גביו טמאין. טמאה על גביו - כלים שתחתיו טמאין, ורבי אליעזר מטהר. אם יש בהן גבה טפח, וטמאה תחתיו - כלים שעל גביו טמאין, וטמאה על גביו - כלים שתחתיו טמאין. ואם ראשי כוסיות נראין - בין כך ובין כך טמאין:

ב. נסר, שראשו אחד נתון על גבי האבן וראשו אחד נתון על גבי הספסל, רואין אותו, שאם הנסר, שאם נטל הספסל ויכול לעמד בפני עצמו - מציל. ואם לאו - אינו מציל. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: רואין את הנסר, שאם יורד ויושב, ויש תחתיו רבוע טפח על טפח ועל רום טפח - הרי זה מציל, מפני שהוא נדון כשפועי אהליו. רבי יהודה אומר משם רבי אליעזר: אף על פי שנפתחה הדלת - הבית טהור, לפי שלא נטמא המפתח:

ג. בית שחצצו בקנקנין טהורות, ופיהן כלפי הטהרה - מצילות. כלפי הטמאה - אין מצילות. רבי שמעון בן יהודה אומר משם רבי שמעון: אף כלפי הטמאה מצילות, עד שיהא בפיהן פותח טפח. טחן בטיט, בין מבפנים ובין מבחוץ, אם יכול הטיח לעמד בפני עצמו - מציל, ואם לאו - אין מציל:

ד. כתל שנסדק בין שתי ובין ערב, ועשוי כמין משפך, רחב מבפנים וצר מבחוץ, טמאה ברחב - הבית טמא, ובצר - נדון מחצה על מחצה. רחב מבחוץ וצר מבפנים, טמאה ברחב - הבית טהור, ובצר - נדון מחצה על מחצה. נסדק כמין שתי, ומפלש לכאן ולכאן, רחב מלמטה וצר מלמעלה, וטמאה בין ברחב ובין בצר - הבית טמא. נסדק כמין ערב, ומפלש לכאן ולכאן, רחב מצד אחד וצר מצד אחד,

בכתל שלמטה הימנו - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת, ורואין את הפרדסקין כאלו הוא אטם, ונודין מחצה על מחצה להביא את הטמאה אל הבית. שלשה פרדסקין זה על גבי זה, וטמאה תחתיהן, או ביניהם או על גביהן - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת, ורואין את הפרדסקין כאלו הן אטומין, ונדונים מחצה על מחצה להביא את הטמאה אל הבית. רבי יהודה אומר משם רבי יהושע: סמך להן סכות טהורות לאכול בהן פסחים:

מסכת אהלות פרק שמיני

יא. כזית מן המת תחת הרדד או על גביו - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. טמאה בתוכו, הנוגע בו מתוכו - טמא טמאת שבעה, מאחריו - טמא טמאת ערב. טמאה מאחריו, הנוגע בו מאחריו - טמא טמאת שבעה. ומתוכו - טמא טמאת ערב, והנכנס לתוכו - טהור. כחצי זית מתוכו וכחצי זית מאחריו, הנוגע בו בין מתוכו ובין מאחריו - טמא טמאת ערב, והאהל עצמו - טמא טמאת שבעה. אמר רבי נתן: אם מציל הוא על ידי אחרים, קל וחמר שמציל הוא על ידי עצמו:

ב. אהל שהיה נטוי על גבי ארבעה שפודין של מתכת, רבי יעקב אומר: אינו מציל, מפני שדבר טמא מעמידו. ורבי יוסי אומר: מציל. נטוי על גבי קנים דוקרנין, רבי יוסי אומר: מציל, ורבי שמעון אומר: אינו מציל, עד שיהא נטוי כנטית האהל:

ג. סדין שתפרו ונתנו על גבי עריסה, אם אין בינו לבין הארץ פותח טפח - הרי זה מציל. במה דברים אמורים? בזמן שאם תנטל עריסה וסדין עומד, אבל אם תנטל עריסה וסדין נופל, אף על פי שתפרו, ואף על פי שאינן מסולקין מן הארץ אלא כל שהוא - הרי זה אינו מציל. ואם היתה מחצלת של אהל, אף על פי שלא תפרה, ולא חשב עליה, ואין בינה לארץ פותח

לרבי יהודה, בשתי מערות זו על גב זו, וטמאה בתחתונה, תחתונה וקרקע טמאה, עליונה וקרקע טהורה. טמאה בעליונה, עליונה וקרקע טמאה, תחתונה וקרקע טהורה. טמאה ביניהן - עליונה טמאה ותחתונה טהורה, ונגו של עליונה טהורה. וכן היה רבי יהודה אומר: כהל שביין שני כוכין ובין שתי מערות, עד ששה טפחים - נדון מחצה על מחצה, יתר מכאן - נדון כקלפת השום:

ז. קדרה שהיא נתונה בצד דופןה של מערה - אינה מצלת. בצד שקיפה של מערה - הרי זו מצלת. היתה נתונה בחלון שביין שני בתים, וטמאה באחת מהן - הרי זו טהורה, מפני שהיא נצלת עם דופןה של שני. היתה טמאה בחלון שביניהם, ויש במקומה טפח על טפח ברום טפח, אם אין בין פיה לשקוף פותח טפח - הרי זו מצלת. אם יש בין פיה לשקוף פותח טפח - אינה מצלת:

ט. קלל של חטאת שהוא נתון בחלון, ויש במקומו טפח על טפח ברום טפח, אם אין בין פיו לשקוף פותח טפח - הרי זה מציל, ואם לאו - אין מציל; דברי רבי אליעזר. ורבי יהושע אומר: לעולם אינו מציל, עד שיהא לפנים הימנו חלל בפותח טפח:

י. עמוד שהוא עומד בתוך הבית, וטמאה תחתיו, והיא רוצצת - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. ואם יש במקום הטמאה טפח על טפח ברום טפח - הרי הוא כקבר סתום, ומטמא כל סביביו. כלים שתחת הפרח - טהורין. ורבי יוחנן בן נורי מטמא:

יא. תבה שעשאה פרדסקיא, אף על פי שמשתמש בה - טהורה. היתה טמאה ועשאה פרדסקין - טמאה עד שיקבענה במסמר. פרדסקין שהוא פתוח לבית מגף, וטמאה בתוכו, והבית טמא, טמאה בבית - מה שבתוכו טהור, מפני שדרך הטמאה לצאת ואין דרכה לפנס. טמאה בקרקע או

מסכת אהלות פרק תשיעי

א. רבי אליעזר אומר: נזיר, והמת תחת כרסו של גמל - אין הנזיר מגלח עליו, ואין חכמים עליו על טמאת מקדש וקדשיו:

ב. טמאה שהיא נתונה בכתל, מחצה על מחצה. וכן עדר בהמה חיה ועוף. וכן בעלי חיים שהיו מהלכין זה אחר זה, אפלו ראשו של זה בין רגליו של זה, וראשו של זה בין רגליו של זה - אין הנזיר מגלח עליהן, ואין חכמים עליהן על טמאת מקדש וקדשיו:

ג. נדחק ברחים שהעובר כוכבים בתוכה ושהנהגה בתוכה, בגדיו - טמאין מדרס. איזו היא הרחים? כל שעוקרין אותה ודוחפים אותה ממקומה, ולענין טמא מת - בגדיו נכנסים בפותח טפח:

ד. ואלו הן סככות: אילן המסך על הארץ. רבי יהודה אומר: רואין את התחתונות כאלו הן עולות למעלה, ואת העליונות כאלו הן יורדות למטה, ואם היו נוגעות זו בזו בפותח טפח - מביאות וחוצצות. ואלו הן פרעות: פרע היוצא מן הגדר. היו נתונות על גבי הגדר, רבי יהודה אומר: רואין אותן כאלו אבנים כבושות עליהן. התריפו, רואין אותן כאלו הן שפודין של מתכת. ואם היו מבדלות זו מזו, אם יכולות לקבל את המעזיבה רכה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: מעזיבה בינונית. רבי יהודה אומר: אם מכניס את החוט לצד זה ויצא לצד אחר ונוגע, אף על פי שאין מכון - הרי זה מביא:

ה. רבי יוסי אומר: חבילי המטה וסריגי חלונות, חוצצים את הבית ואת העליה, שלא תעבור הטמאה לצד השני. היו נתונים על גבי המת באויר, המאהיל כנגד הנקב - טמא, ושלל כנגד הנקב - טהור, מפני שהטמאה יוצאה באיזו דרך שנכנסה. רבי יהודה אומר: אם יכולין לקבל מעזיבה הבינונית - חוצצין. היו נתונים בתוך הבית

טפח - הרי זו מצלת. ואם יש בינה לבין הארץ פותח טפח - אינה מצלת:

ד. המת בבית ולו פתחים הרבה, כלן נעולין - כלן טמאין. נפתח אחד מהן - אף על פי שלא חשב עליו - טהור את כלן. היו בו חלונות הרבה וכלן מגופות - כלן טהורות. נפתחו, כלן טמאות ולא הצילו על פתחים. פתח קטן בתוך פתח גדול, המאהיל על גבי שניהן - טמא. חשב להוציאו בקטן - טהור הקטן את הגדול. היו שניהן מתאימין, המאהיל על גבי שניהם - טמא. חשב להוציאו באחד מהן - הרי חבירו טהור. היה לו פתח אחד לצפון ופתח אחד לדרום, וחשב להוציאו בצפון, אחר כך באו אחיו או קרוביו ואמרו אין מוציאין אותו אלא בדרומו - טהור דרומי את הצפוני, ובלבד שלא יערים, ואם יערים - הרי אלו טמאין:

ד. בתים הפתוחין לאכסדרה, והמת באחד מהן, אם היה דרכו של מת לצאת בחצר - בית שער והבתים טהורין. אם לאו, בית שער - טמא, והבתים - טהורים.

ה. החדר שלפנים מן הבית מגף, ונכנסה טמאה לפנימי דרך החלון, החיצון טהור מפני שהטמאה יוצאה באיזו דרך שנכנסה. רבי יהודה אומר: הפותח בתחלה, בית שמאי אומרים: כשיפתח ארבעה טפחים, ובית הלל אומרים: כשיתחיל. הפותח - סתום, בית שמאי אומרים: כשיתחיל, ובית הלל אומרים: כשיחשב:

ח,ו. אין לנפלין פתיחת הקבר עד שיעגילו ראש כפיקה של שתי; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: כפיקה של ערב. רבי אליעזר דברי צדוק אומר: משיעשו טפיפות. אמר רבי יוסי: אני אומר דבר אחד, והם אמרו דבר אחד. אני אומר: הטמאה דרקה לצאת ואין דרקה לכנס, והם אמרו לי: אין להוליד טמאה עד שיצא לאויר העולם:

- הרי אלו חוצצין, שאני רואה את הקורות
כאלו הן יורדות וסותמות. רבי יוסי אומר:
תבה שהיא מלאה כלים, וזרקה על גבי
כזית מן המת - טמאין, שאלו היתה נתונה
על גבי המת באויר - טהורין:

ו. נסר שצף על פני המים, וטמאה בצד זה,
כלים שבצד זה - טהורין. רבי יעקב אומר:
רואין את הנסר שאם ירד וישב, ויש תחתיו
רבוץ טפח על טפח על רום טפח, טמאה
בצד זה, כלים שבצד זה - טמאים: שלשה
בתים זה לפניו מזה, כחצי זית בפנימי או
באמצעי, וכחצי זית בחיצון, החיצון -
טמא, הפנימי והאמצעי - טהורין. כחצי
זית בפנימי או כחצי זית באמצעי, הפנימי
- טהור, והחיצון והאמצעי - טמאין. אמר
רבי יהודה: אני אומר דבר אחד, והם אמרו
דבר אחד. אני אומר להן: מודה רבי
אליעזר לרבי יהושע בשתי חביות שהן
פתוחות לבית - שהבית טמא, על מה
נחלקו? על שני חדרים של בית, שרבי
אליעזר מטהר, ורבי יהושע מטמא. והם
אמרו לי: מודה רבי יהושע לרבי אליעזר
בשני חדרים הפתוחין לתוך הבית, שהבית
- טהור. על מה נחלקו? על שתי חביות,
שרבי אליעזר מטהר, ורבי יהושע מטמא:

			בבלי: זבחים מט ירושלמי: נדרים ח תוספתא: אהלות ג נ"ך: זכריה א רמב"ם: טוען ונטען טז		Standard Time	
2 NOV	ראשון Sunday	יא 11			עלות השחר 5:15 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:27 סו"ז תפלה - פג"א 9:31 שקיעה 4:50	נץ החמה 6:28 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:03 סו"ז תפלה - גר"א 9:55 צה"כ לשיטת ר"ת 6:03
			בבלי: זבחים נ ירושלמי: נדרים ט תוספתא: אהלות ד נ"ך: זכריה ב רמב"ם: נחלות א		תענית שני תנינא	
3 NOV	שני Monday	יב 12			עלות השחר 5:16 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:27 סו"ז תפלה - פג"א 9:31 שקיעה 4:49	נץ החמה 6:29 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:03 סו"ז תפלה - גר"א 9:55 צה"כ לשיטת ר"ת 6:02
			בבלי: זבחים נא ירושלמי: נדרים י תוספתא: אהלות ה נ"ך: זכריה ג רמב"ם: נחלות ב			
4 NOV	שלישי Tuesday	יג 13			עלות השחר 5:17 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:28 סו"ז תפלה - פג"א 9:32 שקיעה 4:48	נץ החמה 6:30 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:04 סו"ז תפלה - גר"א 9:56 צה"כ לשיטת ר"ת 6:01
			בבלי: זבחים נב ירושלמי: נדרים יא תוספתא: אהלות ו נ"ך: זכריה ד רמב"ם: נחלות ג			
5 NOV	רביעי Wednesday	יד 14			עלות השחר 5:19 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:29 סו"ז תפלה - פג"א 9:32 שקיעה 4:47	נץ החמה 6:32 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:05 סו"ז תפלה - גר"א 9:56 צה"כ לשיטת ר"ת 6:00
			בבלי: זבחים נג ירושלמי: נדרים יב תוספתא: אהלות ז נ"ך: זכריה ה רמב"ם: נחלות ד			
6 NOV	המישי Thursday	טו 15			עלות השחר 5:20 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:29 סו"ז תפלה - פג"א 9:32 שקיעה 4:46	נץ החמה 6:33 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:05 סו"ז תפלה - גר"א 9:56 צה"כ לשיטת ר"ת 5:59
			בבלי: זבחים נד ירושלמי: נדרים יג תוספתא: אהלות ח נ"ך: זכריה ו רמב"ם: נחלות ה			
7 NOV	ששי Friday	טז 16			עלות השחר 5:21 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:30 סו"ז תפלה - פג"א 9:33 שקיעה 4:45	נץ החמה 6:34 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:06 סו"ז תפלה - גר"א 9:57 צה"כ לשיטת ר"ת 5:58
			Candle Lighting 4:27 הדלקת נברות			
			בבלי: זבחים נה ירושלמי: נדרים יד תוספתא: אהלות ט נ"ך: זכריה ז רמב"ם: נחלות ו		ירדא	
8 NOV	שבת Shabbos	יז 17			עלות השחר 5:22 סו"ז קרי"ש - פג"א 8:31 סו"ז תפלה - פג"א 9:33 שקיעה 4:44	נץ החמה 6:35 סו"ז קרי"ש - גר"א 9:07 סו"ז תפלה - גר"א 9:57 צה"כ לשיטת ר"ת 5:57
			Shabbos Ends 5:57 זמן מוצש"ק			

סזק"ל חודש חשון ליל ד' כל הלילה

(ספר המדות אות קש"ח סימן ד')

דאס זאגן אמת ברענגט די גאולה.